ACCADEMIA DI MEDICINA DI TORINO
CIII 29

ANTON. L. BARO. DE STÖRCK,

AUGUSTIM IMPERATORIS ET IMPERATRICIS A CONSILIIS AULICIS, ARCHIATRORUM COMITIS, STUDII MEDICI CÆSAREO-REGII PRÆSIDIS, ET DIRECTORIS PERPETUI, PER UNIVERSAS AUSTRIÆ PROVINCIAS PROTO-MEDICI, IN NOSOCOMIO PAZMANIANO PHYSICI, SOCIETAT. FLORENTIN. ACADEM. SCIENT. SIEN-ACADEM. PRINCIP. HASS. INSTIT., BONON. ET ACADEMIÆ NATUR. CURIOS. DEGLI AGIATI DI ROVERED. &c. &c. MEMBRI.

PRÆCEPTA
MEDICO-PRACTICA
IN USUM
CHIRURGORUM CASTRENSIUM ET RURALIUM DITIONUM AUSTRIACARUM.

E
LINGUA GERMANICA IN LATINAM VERSA
PER
JOAN. MICHAELEM SCHOSULAN
MEDICINÆ DOCTOREM VINDOBONENSEM.

TOMUS II.

VIENNÆ AUSTRIÆ,
APUD RUDOLPHUM GRÆFFER.
1777.

REMEDIA
IN
PRÆCEPTIS HISCE
MEDICO-PRACTICIS
IN USUM
CHIRURGORUM CASTRENSIUM,
ET RURALIUM CONSCRIPTIS
OBVENIENTIA.

FORMULÆ.

1.

℞. Lap. cancr. gr. xx.
Nitri puri gr. x.
M.
F. pulvis pro doſi.

2.

℞. Nitri puri dr. j.
Syr. ribes. unc. j.
Aq. fl. ſambuc. unc. vj.
M.
Sumat omni bihorio cochlearia duo.

3.

℞. Cremor. tart.
Arcan. dupl.
aa gr. xxx.
M.
Fiat pulvis.

4.

℞. Cremor. tart. gr. xx.
Rad. jalap. gr. xl.
M.
Fiat pulvis.

5.

℞. Sal. polych. dr. iij.
Aq. laxat. D. V. unc. iijß.
M.
Sumat pro unico hauſtu.

6.

℞. Hord. crud. unc. iij.
Aq. pur. lib. iv.
Coq. per ½. hor. dein Colat. adde.
Nitri pur. dr. j.
Oxymell. ſimpl. aut
Mellis puri unc. ij.
M.
Pro potu.

7.

℞. Rad. gramin. unc. ij.
— acetos. unc. ß.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per ½. hor. dein Colat. lib. ij. adde:

 Nitr.

Nitri puri dr. j.
Syr. ribes. unc. ij.
M.
Omni bihori ſumat vaſculum.

8.

℞. Rad. alth. unc. j.
Fol. alth. manip. ij.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per ½. hor. dein Colat. lib. jß. adde:
Nitri puri dr. j.
Oxymell. ſimpl. unc. ij.
M.
Sumat omni bihorio vaſculum tepide.

9.

℞. Nitri puri dr. j.
Roob. Samb. unc. ij.
Syr. berber. unc. j.
Aq. Flor. ſamb. unc. viij.
M.
Sumat omni hora cochlearia duo.

10.

℞. Aq. fontan. unc. viij.
Ol. lini.
Mellis puri
aa unc. ij.
Nitri puri dr. j.
M.
Fiat Enema tepide applicandum.

11.

℞. Prunor. exſiccat. unc. ij.
Hord. crud. unc. jß.
Cremor. tart. dr. ij.
Conſciſſ. coq ſ. q. aq. per ½. hor. dein Colat. lib. jß. adde:
Nitri puri dr. j.
Syr. ribes. unc. jß.
M.
Sumat omni bihorio vaſculum.

12.

℞. Cremor. tart. dr. ij
Pulp. prunor.
Roob. Sambuc.
aa unc. ij.
M.
Sumat ter vel quater de die cochleare unum, & bibat deſuper bina vaſcula de infuſo ex Spec. Nro. 13.

13.

℞. Flor. Sambuc.
Fol. malv. aa m. jß.
Conſciſſ. exhibe.

)═══(

14.

℞. Fol. Sennæ unc. ß.
Mann. elect. unc. jß.
Cremor. tart. dr. ij.
Conſciſſ. miſt. infunde in aq. fervid. lib. ß. relinqe vaſe clauſo per $\frac{1}{2}$. hor. dein Colat. exhibe pro hauſtu.

15.

℞. Aq. rutæ lib. jß.
Sal. ammoniac. dr. iij.
Acet. rutac. unc. ij.
M.

16.

℞. Herb. Rut.
— Scord.
aa man. j.
Conſciſſ. infund. ſ. q. aq. fervid. per $\frac{1}{2}$. hor. vaſe clauſo. dein Colat lib. ij. adde:
Syrup. Contrajerv. unc. ij.
Spirit. vitriol. gtt. xx.
M.
Sumat omni bihorio vaſculum.

17.

℞. Rad. Imperator.
— Leviſtic. aa dr. j.
Herb. Meliſſ. man. j.
Conſciſſ. infund. ſ. q. aquæ fervid. per $\frac{1}{4}$. hor. vaſe clauſo, dein Colat. lib. jß. adde:
Syr. rub. idæi unc. iß.
Liq. anod. mineral. gtt. xv.
M.
Uſus, ut prioris.

18.

℞. Rad. Valer. Sylv. dr. ij.
Conſciſſ. inf. ſ. q. aq. fervid vaſe clauſo per $\frac{1}{2}$. hor. dein Colat. lib. jß. adde:
Syrup. Cort. aurant. unc. jß.
M.
Sumat ut prius.

19.

℞. Aq. rut. unc. viij.
Syr. V. rad. aperient. unc. jß.
Tinct. rad. Contrajerv. dr. ij.
M.
Sumat omni bihorio cochlearia duo.

20.

℞. Camphoræ gr. j.
Lap. Cancr. gr. xx.
M.

M.

Fiat pulv. detur talis omni bihorio, & bibat deſuper vaſculum ex inſuſo ſpecierum ſequentium.

21.

℞. Herb. rutæ.
— meliſſ.
— ſerpill.
aa man. j
Conſciſſ. d. uſui.

22.

℞. Camphoræ gr. vij.
Mucilag. gum. arab. dr. ij.
In mort. marmor. bene ſubactis adde miſcendo:
Syr. ribes. unc. jß.
Aq. meliſſ. unc. vj.
M.
Sumat omni hora, aut bihorio unum, aut duo cochlearia.

23.

℞. Camphor. gr. viij.
Amygdal. dulc.
Semin. melon.
aa unc. j.
Fiat emulſio cum aq. font. dein Colat. lib. jß. adde:
Sachar. alb. unc. j.
M.
Sumat omni bihório vaſculum.

24.

℞. Ipecacuanhæ. gr. xxx.
Sal. polych. gr. x.
M.
Fiat pulvis pro doſi.

25.

℞. Tart. emet. gr. iij.
Sachari albi gr. x.
M.
Fiat pulvis tenuiſſimus pro doſi.
aut
℞. Ipecacuanhæ gr. xx.
Tart. emetic. gr. j.
M.
Fiat pulvis tenuiſſimus pro doſi.

26.

℞. Tart. emet. gr. vj.
Solve in aquæ font. unc. vj.
dein adde:
Oxymell. ſimpl. unc. j.
Sumat omni media hora 2 cochlearia, donec probe vomat.

27.

27.

℞. Decoct. hord. lib. ijß.
Aceti vini unc. ij.
Sach. alb. unc. j.
M.
Snmat vaſculatim.

28.

℞. Decoct. hord. lib. ijß.
Vini generos. unc. iij
M.
Uſus, ut prioris.

29.

℞. Decoct. hord. lib. ijß.
Spirit. vitriol. dr. jß.
Syr. rub. idæi unc. ij.
M.
Uſus, ut ſupra.

30.

℞. Aq. rutæ unc. viij.
Aceti antiſept. unc. jß.
Syr. cort. citri unc. ij.
M.
Sumat omni hora vel bihorio duo cochlearia.

31.

℞. Pulv. ſubtiliſſ. cort. peruv. unc. j.
Aq. rutæ unc. x.
Vini boni unc. iij.
Syr. menth. unc. ij
M.
Uſus ut prioris.

32.

℞. Nitri puri.
Stib. diaph. n. abl.
āā dr. j.
Oxymell. ſimpl.
Syrup. flor. rhæad.
āā unc. jß.
Aq. flor. ſambuc.
unc. viij.
M.
Sumat omni bihorio cochlearia duo cum vaſculo infuſi ſpecierum herbarum Nro. 13.

33.

℞. Nitri puri dr. ß.
Stibii diaphor. n. abl.
dr. jß.
Oxymell. ſcillitic.
unc. ij.
Syrup. flor. rhæados
unc. j.
Aq. fœniculi unc. viij.
M.
Uſus, ut ſupra.

34.

℞. Kerm. mineral. gr. j.
Sach. alb. gr. x.
M.
Fiat pulvis tenuiſſimus. Sumat omni bihorio aut trihorio talem.

35.

℞. Herb. ſalv. man. jß.
Conſciſſ. inf. ſ. q. aq. fervid. per ½. hor. dein Colat. lib. jß. adde:
Syrup. ſalv. unc. jß.
M.
Sumat omni trihorio vaſculum.

36.

℞. Pulv. Cort. peruv. unc. ß.
Conſerv. ſalv. unc. jß.
Syrup. ſalviæ q. ſ.
M.
Fiat electuarium, ſumat omni bihorio parvum cochlear.

37.

℞. Amygd. dulc.
Sem. melon. aa unc. j.
Camphor. gr. vij.
Fiat Emulſio, & Colat. lib. jß. adde:
Syrup. papav. alb. unc. jß.
M.
Sumat omni bihorio vaſculum.

38.

℞. Rhei elect.
Sal. polych. aa gr. XL.
M.
Fiat pulvis pro doſi.

39.

℞. Tamarind. unc. ij.
Rad. althææ unc. j.
Conſciſſ. coque ſ. q. aqu. per ¼. horæ, dein Colat. lib. jß. adde:
Nitri puri dr. jß.
Mann. elect. unc. jß.
Syrup. berber. unc. j.
M.
Sumat omni hora, vel bihorio vaſculum.

40.

℞. Rad. althææ unc. j.
Fol. — man. j.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per ¼. hor. dein adde:
Flor. althæ. man. jß.
Glycyrrh. raſ. unc. j.
Relinque adhuc in fervida infuſ. per ¼. hor. Colat. lib. ij. exhibe.
Sumat omni bihorio vaſculum tepide.

41.

℞. Amygd. dulc. unc. jß.
Fiat Emulſ. & Colat. lib. j. adde:
Syrup. papav. alb. unc. j.
M.

M.

Uſus, ut ſupra.

42.

℞. Pulv. rad. Jalap. gr. L.
Mercur. dulc. gr. v.

M.

Fiat pulvis pro doſi.

43.

℞. Scammon. gr. xv.
Reſin. Jalap. gr. v.
Mercur. dulc. gr. iij.
Sachor. alb. gr. xx.

M.

Fiat pulvis tenuiſſimus pro doſi.

44.

℞. Maſſ. pill. Mercurial.
P. P. gr. xxiv.
F. inde pillul. num. vj. pro doſi.

45.

℞. Ser. lactis, vel
Lac ebutyrat.
Sumatur pro potu.

46.

℞. Rad. Bardan. unc. ij.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aquæ per $\frac{1}{4}$. horæ, dein adde:
Rad. fœniculi unc. j.
Relinque adhuc in fervida infuſione per $\frac{1}{4}$. horæ, dein Col. lib. ijß.
adde:
Syr. fumar. unc. ijß.
Liq. terr. fol. tart. dr. iij.

M.

Sumat omni bihorio vaſculum.

47.

℞. Pulv. rad. Jalap. dr. ij.
— cremor. tart. dr. iij.
Pulp. prunor.
Roob. Sambuc. āa unc. ij.

M.

Sumat omni bihorio parvum cochleare, donec purgetur.

48.

℞. Extr. pulſatill. nigricant. dr. j.
Magnes. nitri. dr. vj.

M.

Fiat pulvis tenuiſſimus.

Sumat de die ter, quantum cultri cuſpide capi poteſt.

49.

℞. Extr. Cicut. unc. ß.
Maſſ. pill. extr. cathol. dr. j.
M.
Fiant pillulæ gr. iij.
Sumat ter de die tres.

50.

℞. Butyr. recent. unc. j.
Pulv. tutiæ pptæ dr. j.
— vitriol. cyprii gr. vj.
Mercur. præcipitat. rubr. gr. xxv.
M.
Exactiſſime, ut fiat unquentum.

51.

℞. Aq. Roſar. unc. vj.
Acet. litharg. gtt. xij.
M.
Pro colyrio.

52.

℞. Flor. Zinci dr. ß.
Aq. Roſar. unc. vj.
M.
Uſus, ut ſupra.

53.

℞. Vitrioli alb. gr. vj.
ſolve in
Aq. roſar. unc. IV.
M.
Uſus, ut prioris.

54.

℞. Pulp. pomor. acidodulc.
Micæ panis alb.
āā unc. iij.
Fl. Samb. man. ij.
Coq. ſ. q. aquæ in formam cataplasmatis ſub finem adde:
Camphor. gr. x.
Croc. auſtriac. ſcr. j.
M.
Ut in molli linteolo cataplasma oculis imponatur, & renovetur, quando frigeſcit.

55.

℞. Aq. roſar. unc. v.
Mucilag. ſem. cydon. unc. j.
M.

56.

℞. Unguent. de tutia.

57.

℞. Decoct. hord. lib. jß.
Mell. Roſar. unc. j.
M.

58.

℞. Herbæ Rutæ
— Scordii āā man. j.

Con-

Conſciſſ. infund. ſ. q. aquæ fervidæ per $\frac{1}{4}$. hor. dein Colat. lib. jß. adde:
Mell. roſar. unc. jß.
Tinct. Myrrh. dr. ij.
M.
Uſus, ut prioris.

59.

℞. Herbæ cicutæ.
Flor. Samb. aa man. j.
Conſciſſ. miſta infund. c. ſ. q. aq. fervid. per $\frac{1}{4}$. hor. dein Col. lib. jß.
adde:
Mell. pur. unc. jß.
M.

60.

℞. Extr. Cicut. unc. ß.
F. pillul. gr. iij.
Sumat ter de die duas, ſenſim augendo doſin.

61.

℞. Herbæ flammul. Jovis.
Glycyrrh. aa unc. j.
Conſciſſ. miſt. d. u.

62.

℞. Aq. Flor. Sambuc. lib. jß.
Mell. roſar.
Syr. moror. aa unc. jß.
Succi ſempervivi maj. recent. expreſſ. unc. IV.
Pro collutorio.

63.

℞. Aq. Flor. Sambuc. lib. jß.
Mell. roſar.
Syr. viol. aa unc. jß.
Spir. vitriol. gtt. xx.
M.
Uſus, ut ſupra.

64.

℞. Mell. roſar. unc. j.
Sp. ſal. acid. gtt. xx.
M.

65.

℞. Aq. Flor. Sambuc. lib. jß.
Syr. moror. unc. ij.
Sp. ſal. acid. dr. ß.
M.
Pro collutorio.

66.

℞. Decoct. hord. lib. jß.
Mucilag. ſem. cydon. unc. ij.
Syr. diacod. unc. j.
M.
Uſus, ut prioris.

67.

℞. Mell. roſar.

Mu-

Mucilag. ſem. cydon.
āā unc. j.
M.

68.

℞. Syr. fumar. unc. ijß.
Aq. cochlear. unc. ij.
— Fl. ſamb. unc. vij.
Liq. terr. ſol. tart.
dr. jß.
M.

Sumat omni bihorio cochlearia duo.

69.

℞. Rapar. alb. cum cort.
unc. vj.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per ¼. horæ, dein Colat lib. jß.
leviter expreſſæ adde
Syr. moror. unc. jß.
M.

Fiat collutorium, aut ſumat interne omni bi- aut trihorio vaſculum tepide.

70.

℞. Cort. peruv. ſelectiſſ.
unc. jß.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per hor. dein Col. lib. ß. adde:
Sach. alb.
Aq. Cinnamom. ſimpl.
āā unc. jß.
M.

Sumat omni hora, aut bihorio vaſculum tepide.

71.

℞. Lap. cancr.
Acet. colchic. āā dr. iij
Syrup. alth. unc. jß.
Aq. fœnicul. unc. vij.
Liq. terr. ſol. tart.
dr. ij.
Spir. nitr. dulc. gt. xx.
M.

Sumat omni bihorio cochlearia duo.

72.

℞. Rad. v. aper. āā dr. iij.
Conſciſſ. infund. ſ. q. aquæ fervid. per ½. hor. dein Colat. lib. ij. adde:
Liq. terr. ſol. tart.
dr. iij.
Syr. fœnicul. unc. ij.
M.

Sumat omni bi - vel trihorio vaſculum calide.

73.

℞. Gum. ammon.
— Galban. āā dr. jß.
Camphor.
Caſtor. āā gr. xv.
M.

M. P. Ruffi. dr. ß.
Tinct. Succin. q. ſ.
M.
Fiant pillul. gr. iij.
Sumat ter de die pil. tres, & qualibet vice bibat vaſculum infuſi ex ſpeciebus N. 21.

74.

℞. Limat. mart. non rub. unc. ß.
Cort. peruv. ſelectiſ. dr. vj.
— Cinnamom.
— Winteran.
āā dr. iij.
Rad. Zedoar. dr. jß.
M.
Fiat pulvis, cui affunde vini boni auſtriaci, vel alterius ſubacidi generoſi ℔. jß.
Relinque per 24. horas in digeſtione agitando ſubinde, dein Colat. exhibe.

Sumat omni trihorio cochlearia ij. Senſim augendo doſin, ſi opus fuerit.

75.

℞. Limat. mart. non rub.
Pulv. cort. peruv.
āā unc. ß.
— myrrh. electæ dr. j.
Conſer. menth. unc. ij.
Syr. menth. q. ſ.
M.
Fiat electuarium.
Sumat omni trihorio magnitudinem nucis moſchatæ, & bibat deſuper vaſculum infuſ. ex ſpeciebus N. 21.

76.

℞. Flor. arnicæ dr. j.
— chamom. man. j.
Conſciſſ. miſt. inf. ſ. q. aq. ferv. per $\frac{1}{4}$. hor. dein Col. unc. vj. exhibe.
Pro clyſmate.

77.

℞. Camphor. gr. xx.
Mucilag. gum. arab. unc. ß.
In mortario marmoreo bene tritis, & miſtis, adde:
Aq. flor. chamom. unc. vj.
M.
Pro clyſmate.

78.

℞. Mell. roſar. unc. j.
Spir. cochlear. dr. iij.
M.

79.

℞. Aq. rutæ unc. viij.
Spir. ſal. am̃on. dr. iij.
Aceti rutacei q. ſ.
Ut fiat perfecta ſaturatio, dein adde:
Syrup. v. rad. aperient. unc. jß.
M.
Sumat omni bihorio cochlearia duo.

80.

℞. Pulv. ſpec. diatrag. frig. dr. ij.
Syr. Diacod. unc. jß.
Aq. fl. rhæad. unc. iv.
M.
Sumat omni hora, vel bihorio duo cochlearia

81.

℞. Ol. amygd. dulc. rec preſſ. unc. ß.
Vitell. ovor. num. j.
In mortario marmor. bene ſubactis, adde:
Syr. diacod. unc. jß.
M.
Pro linctu.

82.

℞. Laud. pur. gr. j.
Solve in Aq. Flor. Tiliæ unc. iv.
dein adde:
Syr. fl. rhæad. unc. j.
M.
Sumat omni hora, vel bihorio cochlearia duo.

83.

℞. Laud. pur. gr. j.
Ol. amygd. recent. vel Ol. lini recent. unc. j.
M.
Pro hauſtu veſpertino.

84.

℞. M. P. de Cynogloſſ. gr. vj.
Fiant. pill. num. ij.
Sumat veſperi pro doſi.

85.

℞. Laud. puri gr. j.
Lap. cancr. gr. xv.
M.
Fiat pulvis pro doſi.

86.

℞. Oliban.
Maſtich. aa dr. j.
Succ. inſpiſſ. glycyrrh. unc. ß.
Therebinth. q. ſ.
M.

M.

Fiant pillul. gr. iv.

Sumat omni trihorio duas, & bibat deſuper j. aut ij. vaſcula infuſ. ex ſpec. ſeq.

87.

℞. Herbæ agrimon.
— Virg. aur.
Flor verbaſc. āā m. j.
Conſciſſa miſta exhibe.

88.

℞. Rad. alth. unc. iij.
Fol. alth. man. ij.
Glycyrrh. unc. j.
Conſciſſ. miſta exhibe.

89.

℞. Rad. polygal.
Glycyrrh. āā unc. j.
Conſciſſ. d. uſui.

90.

℞. Lichen. island.
Glycyrrh. āā unc. j.
Conſciſſ. d. uſui.

91.

℞. Sapon. venet.
Extract. Cicut.
āā unc. ß.

M.

Fiat pillul. gr. iij.
Sumat ter de die tres.

92.

℞. Nitri puri gr. xl.
Syr. diacod. unc. jß.
Aq. Fl. Til. unc. vij.

M.

Sumat omni hora duo cochlearia.

93.

℞. Aq. fl. rhæad. unc. viij.
Syr. diacod. unc. jß.
Spir. Vitrioli gr. xv.

M.

Uſus, ut prioris.

94.

℞. Boli armen. dr. ij.
Syr. diacod. unc. jß.
Aq. Flor. rhæad. unc. vij.

M.

Uſus, ut ſupra.

95.

℞. Boli armen. dr. ij.
Pulv. terr. catech. dr. ß.
Syr. diacod. unc. jß.
Aq. Flor. rhæad. unc. vij.

M.

Ut ſupra.

96.

℞. Alum. rup. gr. x.
Solve in aq. Flor. rhæad. unc. viij.

dein

dein adde:
Syr. diacod. unc. jß.
M.
Uſus, ut prioris.

97.
℞. Pulv. rad. tormentill. dr. j.
Syr. diacod. unc. jß.
Aq. Flor. rhæados unc. viij.
M.
Ut ſupra.

98.
℞. Rad. conſolid. maj. unc. iv.
— alth. unc. ij.
Glycyrrh. unc. j.
Conſciſſ. m. d. uſui.

99.
℞. Oxymell. ſimpl. unc. ij.
Aq. Flor. rhæad. unc. vij.
M.
Sumat omni bihorio cochlearia duo.

100.
℞. Oxymell. ſimpl. unc. ij.
Syr. diacod. unc. j.
M.
Sumat ſæpius parvum cochleare.

101.
℞. Conſerv. heder. terreſt.
— fumariæ.
Syr. diacod. aa unc. j.
M.
Sumat omni bihorio parvum cochleare.

102.
℞. Pulv. rad polygal.
— cort. peruv. aa unc. ß.
Mell. pectoral. q. ſ. ut fiat Elect. molle.
Sumat omni bihorio parvum cochleare.

103.
℞. Rhei electi ſcrup. ij.
Lap. cancr. ſcrup. j.
M.
Fiat pulvis pro doſi.

104.
℞. Aceti antiſept. P. P. unc. j. d. uſui.

105.
℞. Spirit. C. C. dr. ij. de uſui.

106.
℞. Tinct. Caſtorei dr. ij. d. uſui.

107.
℞. Aq. rutæ unc. iv.
Syr. menth. unc. j.

Tinct.

Tinct. caſtor. gtt. xx.
Laud. liq. gtt. xv.
M.
Sumat omni quadrante horæ j. aut ij. cochlearia.

108.

℞. Oliban.
Maſtich. āā dr. ij.
Myrrh. elect. dr. j.
Terebinth. q. ſ.
M.
Fiant pillul. gr. iij.
Sumat ter de die IV. & bibat deſuper vaſculum infuſ. ſalviæ.

109.

℞. Sal. polych. dr. j.
Fiat pulvis pro doſi.
Sumat æger talem omni trihorio.

110.

℞. Sal. polychreſt. dr. iij.
Pulv. rad. Jalapp. dr. jß.
Conſerv. fumar.
— naſt. aquat. āā unc. jß.
Syrup. v. rad. aperient. q. ſ.
M.
Fiat Conſerv.
Sumat omni trihorio parvum cochleare.

111.

℞. Gumm. ammon. vitell. ov. ſolut. dr. ij.
Oxymell. ſcillit. unc. ij.
Sal. polychreſt. dr. jß.
Aq. fœnicul. unc. viij.
M.
Sumat omni bihorio duo cochlearia.

112.

℞. Elix. pectoral. dulc. PP. unc. iij.
d. u.
Sumat ter vel quater de die cochleare unum, & bibat deſuper vaſc. infuſo hyſſopi.

113.

℞. Aq. majoran. unc. viij.
Oxymell. Colchic. unc. iij.
Liq. terr. fol. tart.
Spirit. Cochlear. āā dr. ij.
M.
Sumat omni trihorio duo cochlearia.

114.

℞. Aq. rut. unc. viij.
Syrup. menth. unc. jß.
Spirit ſal. ammon. aniſat. gtt. xx.
Laud. liq. gtt. xv.
M.
Summat omni ½ hora, unum, vel duo cochlear.

115.

℞. Scammon. dr. j.
Flor. ſulph.
Magnes. nitr.
āā unc. ß.
M.
Fiat pulvis.
Sumat ter de die parvum cochleare, & bibat bina vaſcula ex infus. ſpec. ſeq.

116.

℞. Rad. bardan. unc. vj.
Glycyrrh. unc. j.
Conſciſſ. exhibe.

117.

℞. Aq. menth. unc. vij.
Syrup. menth. unc. jß.
Spirit. menth. dr. ij.
M.
Sumat omni bi- aut trihorio duo cochl.

118.

℞. Scillæ recent. minutim conſciſſæ. dr. vj.
Sem. fœnic. lev. contus. unc. ß.
Vini boni aciduli lib. jß.
Digere per 24. horas vaſe clauſo, igne leni. Colat. exhibe.
Sumat æger omni trihorio cochl. unum ſenſim augendo doſin.

119.

℞. Pulv. milleped. unc. ß.
Therebint. q. ſ.
M.
Fiant. pill. gr. iij.
Sumat omni trihorio tres. ſuperbibendo vaſc. infuſ. ſpec. N. 89.

120.

℞. Borac. venet. gr. xxx.
Syrup. alth. unc. jß.
Aq. rutæ unc. viij.
M.
Sumat omni bihorio duo cochlearia ſuperbibendo vaſcul. infuſ. ſpec. No. 88.

121.

℞. Nitr. pur. dr. jß.
Roob. ſamb. unc. iv.
Syrup. diacod. unc. jß
Aq. deſtillat. ſimpl. unc. xv.
M.
Sumat omni bihorio vaſculum.

122.

℞. Fol. alth.
Flor. rhæad. aa man. j.
Glycyrrh. unc. j.
Anis. ſtellat.
Rad. Ipecacuanh. aa dr. ij.
— polygal. unc. ß.
Minutim conſciſſ. miſt. exhibe.

123.

℞. Aq. meliſſ. unc. vj.
Syrup. de acetos. citr. unc. j.
— emet. dr. ij.
M.
Sumat omni bihorio duo cochlearia.

124.

℞. Sal. polychreſt. dr. j.
Syrup. mannat. unc. iij.
Aq. Flor. til. unc. iv.
M.
Uſus, ut ſupra.

125.

℞. Hydromell. infant. unc. iv.
Sumat omni hora cochleare, donec ſufficienter purgetur.

126.

℞. Syrup. Diacod. unc. j.
Aq. flor. rhæad. unc iv.
Laud. liq. gtt. x.
M.

127.

℞. M. P. de Cynogloſs. gr. x.
Solve in aq. flor. til. unc. iv.
dein adde
Syrup. flor. rhæad. unc. j.
M.

128.

℞. Camph. dr. j.
Solve in ol. Hyoſciam. q. ſ.
dein adde
Unguent. de alth. unc. j.
M.
D. Uſui.

)═══(

129.

℞. Sal. polychreſt.
Magneſ. nitr.
āā unc. ß.
M.
Fiat pulvis.
Sumat mane ac veſperi parvum cochleare.

130.

℞. Sal. polychreſt.
Magnes. nitr.
Lapid. cancr.
āā dr. ij.
Syrup. menth. unc. ij.
aq. menth. unc. viij.
M.
Sumat omni bihorio duo Cochlear.

131.

℞. Lapid. cancr. unc. ß.
Fiat pulvis.
Sumat bis de die parvum Cochl.

132.

℞. Sal. polychreſt.
dr. iij.
Syrup. v. rad. aperient.
unc. ij.
Aq. menth. unc. viij.
M.
Sumat omni bihorio duo cochlearia.

133.

℞. Elix. ſtomach. temperat. unc. j.
Sumat ter de die medium cochl. cum aqua.

134.

℞. Sapon. venet.
Gumm. ammon.
āā dr. ij.
M. P. Ruſi. gr. xL.
Myrth. elect. gr. xxx.
Tinct. ſuccin. q. ſ.
M.
Fiat pillul. gr. iij.
Sumat ter de die tres.

135.

℞. Sapon. venet.
Gumm. ammon.
Extr. Cicut. āā dr. j.
M. P. Ruſi. dr. ß.
Elix. propriet. q. ſ.
M.
Fiant pillul. gr. iij.
Uſus, ut ſupra.

136.

℞. Rad. gram. unc. iij.
Rad. cichor. unc. j.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per ½. hor. Colat. lib jß. adde:
Sal. polychreſt.
dr. iij.

Syrup.

Syrup. v. rad. aper. unc. ij.

M.

Sumat omni bi - aut trihorio vaſculum.

137.

℞. Sapon. venet.
Sal. communi. āā unc. ß.
Solve in aq. font n. lib. j.
dein adde:
Mell. unc. ij.

M.

Pro Enemate.

138.

℞. Fol. tabac. unc. ß.
— Senn. dr. vj.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per $\frac{1}{4}$. hor.
dein Colat. lib. j. bene expreſſ. adde:
Mell. unc. ij.

M.

Pro Enemate.

139.

℞. Sal. polychreſt. unc. j.
Mann. elect. unc. iij.
Solve in aq. font. unc. xv.
dein adde:
Succi citri. unc. iij.
Sp. nitr. dulc. gtt. xx.

M.

Sumat omni hora vaſculum, donec purgetur.

140.

℞. Theriac. Androm. dr. j.
d. pro doſi.

141.

℞. Rad. alth. unc. ij.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per $\frac{1}{2}$. horæ, dein Colat. lib. jß.
adde:
Mann. elect. unc. ij.
Sal. polychreſt. dr. iij.

M.

Sumat omni bihorio vaſculum.

142.

℞. Extr. arnic. dr. ij.
Aq. fœnic. unc. viij.
Syrup. menth. unc. ij.

M.

Sumat omni trihorio duo cochl.

143.

℞. Sumitat. centaur. min.
Fol. card. bened.
Flor. chamom.
āā man. j.
Glycyrrhiz. unc. j.
Conſciſſ. d. uſui.

)═══(

144.

℞. Sal. polychreſt. dr. iij.
Conſerv. fumar.
— naſt. aquat.
aa unc. jß.
M.
Sumat omni bi- aut trihorio parvum cochl.

145.

℞. Pulv. Cort. peruv. ſelectiſſ. ſcr. ij.
Et dentur tales N. xij.

146.

℞. Pulv. Cort. peruv. ſelectiſſ. dr. j.
dentur tales No. viij.

147.

℞. Pulv. Cort. peruv. ſelectiſſ. unc. j.
Syrup. menth. q. ſ.
M.
Fiat Electuar.

148.

℞. Pulv. Cort. peruv. ſelectiſſ. unc. j.
Syrup. v. rad. aperient. unc. ij.
Aq. meliſſæ.
— florum Chamom.
aa unc. v.
M.

149.

℞. Cort. peruv. ſelectiſſ. unc. ij.
Sal. tart. gr. xx.
Minut. conſciſſ. miſt. coq. ſ. q. aq. per 2. hor.
Colat. lib. j.
dein adde:
Syrup. flor. Chamom. unc. ij.
M.

150.

℞. Extr. Cort. peruv. unc. ß.
Aq. flor. Chamom. unc. viij.
Syrup. flor. Chamom. unc. ij.
M.

151.

℞. Sal polychreſt. dr. iij.
Elect. antifebr. P. P. unc. ijß.
M.
Sumat omni bihorio parvum cochleare, & bibat deſuper vaſc. infuſi No. 143.

152.

℞. Oxymell. Colch. unc. iij.
d. uſui.

Sumat

Sumat quater de die medium cochl.

153.

℞. Oxymell. Colchic.
Syrup. de Spina. Cerv.
ā ā unc. ij.
M.
Sumat quater de die cochl.

154.

℞. Rad. Jalap. dr. j.
Fiat pulvis.
Sumat pro doſi.

155.

℞. Syrup. de Spina cerv. unc. ij.
Sal. polychreſt. dr. jß.
M.
Sumat pro doſi.

156.

℞. Scammon.
Reſin. Jalap. ā ā gr. xij.
Sacch. alb. gr. x.
M.
Fiat pulvis tenuiſſimus pro doſi.

157.

℞. Reſin. Jalap. gr. xx.
Solve in Spirit. Junip. dr. ij.
dein adde:
Syrup. fœnicul. unc. ß.
M.
Pro doſi.

158.

℞. M. P. Extr. Catholic.
P. P. dr. ß.
Fiant inde pillul. no. v. pro doſi.

159.

℞. Aq. Junip. unc. viij.
Syrup. alth. unc. jß.
Olei tart. per deliq. dr. ij.
M.
Sumat omni bihorio cochl. ſenſim augendo doſin.

160.

℞. Aq. meliſſ. unc. vj.
Syrup. de Cinnamom. unc. j.
Liq. anod. min. gtt. xx.
M.

161.

℞. Succin. crud. unc. ß.
Baccar. junip. unc. j.
M.
Fiat pulvis groſſus.

162.

℞. Baccar. junip. leviter contus. unc. ij.
Raſur. Glycyrrh. unc. j.
M.

 163.

)═══(

163.

℞. Rad. fœnicul.
— aſparag.
— petroſel.
Glycyrrh. āā unc. j.
Conſciſſ. miſt. d. uſui.

164.

℞. Extract. Cicut. unc. ß.
Pulv. Scill.
M. P. Extr. Cathol.
P. P. āā dr. j.

M.

Fiant pillul. gr. iij.
Sumat ter de die tres ſuperbibendo unum, aut duo vaſcula inf. No. 162. 163.

165.

℞. Nitr. pur. unc. ß.
Syrup. de alth. unc. ij.
Aq. deſtill. ſimpl. unc. viij.
Liq. anod. min. gtt. xv.

M.

Sumat omni hora, unum, aut duo cochl.

166.

℞. Aq. flor. Samb. unc. viij.
Syrup. de alth. unc. ij.
Spirit. vitriol. dr. ij.

M.

Uſus, ut ſupra.

167.

℞. Cremor. tart. dr. j.
Fiat pulvis.
Detur talis omni hora donec ſufficienter purgetur.

168.

℞. Roob Samb.
— Ebul.
— de Spina cerv. āā unc. j.

M.

Sumat omni trihorio cochleare.

169.

℞. Camph. ſ. q. Spirit. vin. ſubact. dr. j.
Unguent. de arthanit.
— de alth. āā dr. vj.

M.

170.

℞. Sumit. Cent. min.
— abſynth.
Baccar. junip. levit. contus. āā unc. j.
Conſciſſ. miſt. inf. ſ. q. vini rubri per 2. horas, vaſe clauſo, dein Colat. lib. IV. exhibe.

Su-

Sumat omni trihorio vaſculum.

171.

℞. Rad. gratiol. dr. ij.
Conſciſſ. inf. f. q. vini per horam, dein Colat. lib. j. exhibe.
M.
Sumat omni bihorio unc. duas.

172.

℞. Pulv. rad. gratiol. dr. ß
d. pro doſi.

173.

℞. Aq. meliſſ. unc. v.
Syrup. fumar. unc. iij.
Liq. terr. fol. tart. dr. iij.
M.
Sumat omni bihorio ehchleare duo.

174.

℞. Sapon. venet.
Extr. cicut. aa unc. ß.
Pulv. rhei elect. dr. ij.
Syrup. fumar. q. ſ.
M.
Fiant pillul. gr. iij.
Sumat ter de die tres, vel quatuor.

175.

℞. Ol. amygdal. dulc. recent. unc. ij.
Vitell. ovi No. j.
In mortario marmoreo bene ſubactis adde miſcendo:
Syrup. alth. unc. ij.
Aq. Flor. tiliæ unc. vj.
M.
Sumat omni bihorio cochlearia duo.

176.

℞. Limat. mart. n. rubig.
Pulv. cort. peruv. aa unc. ß.
Theriac. diateſſar. unc. ij.
Syrup. menth. q. ſ.
M.
Fiat Electuarium.
Sumat omni trihorio parvum cochleare.

177.

℞. Lact. recent. lib. iv.
Vini auſtr. aut alterius ſubacidi unc. viij.
Bulliant ſimul per momentum, dein coloſtro lactis per colaturam ablato ſerum albumine ovo-

rum purifica, & exhibe pro potu.

178.

℞. Aq. Flor. Sambuc. unc. vj.
Spir. cochlear. unc. ß.
Succ. citri unc. ij.
Syrup. ſumar. unc. iij.
M.

Sumat omni trihorio cochlearia duo.

179.

℞. Cremor. tart. dr. iij.
Conſerv. naſturt. aquat.
— Cochlear.
aa unc. jß.
M.

Sumat omni trihorio parvum cochleare.

180.

℞. Extr. aconit. gr. ß.
vel gr. j.
Sach. alb. gr. x.
M.

Fiat pulvis tenuiſſimus. Sumat quotidie bis vel ter. j.

181.

℞. Oxymell. ſcillit. unc. iij.
Spir. cochlear. unc. j.
Aq. Salviæ unc. viij.
Extr. arnic. dr. jß.
M.

Sumat omni bihorio cochlearia duo.

182.

℞. Succ. rec. expreſſ. naſturt. aquat.
— cochlear.
— beccabung.
aa unc. ij.
M.

Sumat dimidium jejuno ventriculo, & aliud dimidium poſt trihor.

183.

℞. Raph. ruſtican. unc. IV.
Rad. calam. arom. unc. j.
Herbæ fumar. unc. ij.
Glycyrrh. unc. jß.

Minutim conſciſſa digere per 24. horas in ſ. q. vini albi, dein Colat. lib. IV. exhibe: Sumat omni trihorio unc. ij.

184.

℞. Pulv. cort. peruv. unc. ß.
— rad. arnic. dr. ij.
Conſerv. naſt. aquat.
— Cochlear.
aa unc. jß.
Syrup.

Syrup. fumar. q. ſ.
M.
Fiat Electuarium,
Sumat omni bihorio parvum cochleare.

185.

℞. Rad. arnic. dr. iij.
Fol. — unc. j.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per $\frac{1}{4}$. horæ. dein adde:
Raſur. Glycyrrh. unc. j.
Relinque adhuc in fervida infuſ. per $\frac{1}{4}$. hor. dein colatur. lib. ij. exhibe:
Sumat omni bihorio cochlearia ij. aut iij.

186.

℞. Extr. aconit. gr. ß.
vel gr. j.
Nitr. pur. gr. x.
Lap. cancr. gr. xx.
M.
Fiat pulvis tenuiſſimus
Sumat bis, aut ter de die j.

187.

℞. Nitri puri dr. jß.
Roob. Samb. unc. iij.
M.
Sumat quater de die cochlearia, & bibat deſuper vaſcul. j. aut ij. infuſ. N. 13.

188.

℞. Rad. Salep. dr. ij.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per $\frac{1}{4}$. hor. dein Colat. lib. jß.
adde:
Syrup. diacod. unc. jß.
M.
Sumat omni hora, aut omni bihorio vaſculum.

189.

℞. Theriac. androm.
Extr. cort. peruv.
āā dr. ij.
Syrup. Flor. tunicæ unc. jß.
Aq. meliſſ. unc. vj.
M.
Sumat omni hora, vel bihorio cochlearia duo.

190.

℞. Pul. rad. ipecacuanh.
— — rhei
āā gr. xxv.
Sal. polychreſt. gr. x.
M.
Fiat pulvis pro doſi.

191.

℞. Pulv. fol. Salicar. dr. j.
Sumat ter de die j.

192.

192.

℞. Syrup. diacod. unc. j.
Aq. menth. unc. viij.
Tinct. terr. catech.
dr. jß.
Laud. liq. gtt. xv.
M.
Sumat omni hora, vel bihorio duo cochlearia.

193.

℞. Rhei elect. dr. ß.
Myrobal. citr. gr. xv.
M.
F. pulvis pro doſi.

194.

℞. Ol. recent. unc. v.
Mucilag. gum. tragag.
unc. ij.
M.
Fiat enema.

195.

℞. Terebinth. vitell. ovi ſubact. dr. ij.
Syrup. diacod. unc. ij
Ol. lini unc. iv.
M.
Fiat enema.

196.

℞. Seri lact. lib. ij.
Spir. Vitriol. dr. ij.
Syrup. diacod.
unc. iij.
M.
Sumat omni hora ½ vaſculum.

197.

℞. Laud. liq. dr. j.
D. uſui.

198.

℞. Prunor. exſiccat.
unc. iij.
Cremor. tartar. dr. iij.
Conſciſſ. mitt. coq. ſ. q. aquæ per ½ hor. dein Colat. lib. ij. exhibe.
Sumat omni hora, aut bihorio vaſculum.

199.

℞. Aq. meliſſ. unc. iij.
Aq. cinamom. ſimpl.
unc. j.
Syr. diacod. unc. j.
Laud. liq. gtt. XL.
M.

200.

℞. Sal. polych.
Pulv. rad. jalap.
— — Valerian. ſylv.
āā dr. j.
Oxymel. ſcillit. unc. iv.
M.
Sumant adulti ter de die cochl. infantes omni bihorio cochlear parvum.

201.

201.

℞. Magneſ. alb. ſcr. ij.
Nitr. puri gr. x.
Borac. venet. gr. v.
M.
Fiat pulvis.

202.

℞. Magneſ. alb. ſcr. ij.
Myrrh. Elect. gr. v.
Aloës lot. gr. ij.
M.
Fiat pulvis.

203.

℞. Aloës unc. ß.
Mel. unc. iij.
Coq. leni igne in vaſe vitrato in conſiſtentiam ſuppoſitorii.
Maſſa d. uſui.

204.

℞. Camph. ol. hyoſciam. ſolut. dr. ß.
Unq. nutrit. unc. j.
M.
Fiat unquentum.

205.

℞. Opii puri gr. iij.
Ung. nutrit.
— popul.
aa unc. ß.
M.
Pro unguento.

206.

℞. Pulv. terr. catech.
dr. ß.
— boli armen. dr. iij.
Ung. nutrit. unc. ß.
Ol. hyoſciam. q. ſ. ut fiat unguentum.

207.

℞. Ung. nutrit.
— popul. āā unc. ß.
M.
Pro unguento.

208.

℞. Aq. fontan. lib. j.
Acet. lytharg. dr. jß.
M.

209.

℞. Nitri puri.
Succin. præparati
āā gr. x.
Lap. cancror. gr. xx.
M.
Fiat pulvis pro doſi.

210.

℞. Pulv. uvæ urſ. dr. ß.
d. uſui.
Sumatur talis bis, vel ter de die.

211.

℞. Pulv. uvæ urſ.
— oſtracodermat.
āā dr. ß.
M.

)═══(

M.

Uſus, ut ſupra.

212.

℞. Sapon. venet. unc. j.
Fiant inde pill. gr. iv.
Sumat ter de die tres, ſenſim augendo doſin, donec unciam integram, & ultra diviſis doſibus de die aſſumat, bibendo præterea quotidie ter, aut quater, qualibet vice uncias duas, vel tres remedii ſequentis cum æquali parte lactis.

213.

℞. Aq. calcis pur. & recent. lib. j. de uſui.

214.

℞. Semin. lini leviter contus.
— dauc. cretic.
Pulv. Glycyrrh.
āā unc. j.

M.

Sumatur inde uncia ſemis inf. cum aq. ferv. lib. j. per $\frac{1}{4}$. horæ vaſe clauſo: dein Colat. exhibeatur.

Tale infuſum bis vel ter de die evacuet æger.

215.

℞. Lapid. cancr.
Aceti vini āā unc. ß.
Syrup. alth.
— diacod.
āā unc. j.
Aq. fœnicul. unc. viij.
Liq. terr. fol. tart.
dr. ij.
Spirit. nitri dulc.
gtt. xv.

M.

Sumat omni bihorio duo cochlearia, & bibat ſubinde vaſculum infuſ. ex ſpec. ſequent.

216.

℞. Rad. fœnicul. unc. iij.
Glycyrrh. unc. jß.
Conſciſſa exhibe.

217.

℞. Pulv. acinor. fruct.
Cynosbat. dr. ß.
D. pro doſi.

Sumat mane ac veſperi talem cum binis vaſc. infuſ. ſpecier. Nro. 214. 216.

218.

℞. Gum. ammon.
— galban.

Extr.

Extr. hyoſciam.
aa dr. j.
Caſtor.
Camphor. aa gr. xv.
Tinct. ſuccin. q. ſ.
M.
Fiant pillulæ gr. iij.
Sumat ter de die tres cum vaſculo infer. flor. Chamom.

219.

℞. Extr. Hyoſciam. gr. viij
Syrup. menth. unc. j.
Aq. rutæ unc. viij.
Tinct. Caſtor. dr. ß.
M.
Sumat omni trihorio duo cochlearia.

220.

℞. Pulv. Fol. aurant. dr. ß.
D. pro doſi.
Sumat ter de die unum.

221.

℞. Fol. aurant. unc. j.
Conſciſſ. de uſui.

222.

℞. Aceti antiſept. P. P.

223.

℞. Extr. Hyoſciam. dr. j.
Fiant inde pillul. gr. j.
Sumat ter de die unam, ſenſim augendo doſin ad dr. j. de die.

224.

℞. Sal. amar. dr. vj.
Mann. unc. ij.
Aq. puræ unc. x.
M.
Pro Enemate.

225.

℞. Empl. de labdan. dr. v.
— veſicant. dr. iij.
M.

226.

℞. Aq. deſtill. pulſat. nigr. unc. iv.
de uſui.

227.

℞. Aq. majoran. unc. x.
Spirit. Cochlear. unc. j.
— Therebinth. dr. ij.
M.
de uſui.

228.

℞. Camphor. dr. iij.
Spirit. vini rectif. q. ſ.
Ut fiant pillulæ gr. iij.
Sumat ter de die duas, ſenſim augendo doſin, ſi opus eſt.

229.

)⟶(

229.

℞. Mercur. vivi unc. j.
Axungiæ porc. unc. iv.
Tere usque ad Mercurii extinctionem.
Unguentum de uſui.

230.

℞. Mercur. dulc. gr. xij.
Aq. Fumar. lib. j.
Syrup. Fumar. unc. ij.
M.
Sumat omni trihorio duo cochlearia.

231.

℞. Mercur. ſublimat. corroſ. gr. vj.
Solve exactiſſ. in Spir. frument. lib. j.
Sumat mane ac veſp. cochl.

232.

℞. Mercur. ſublimat. corroſ. gr. vj.
Aq. deſtillat. ſimpl. unc. xij.
M. exactiſſime uſus, ut prioris.

233.

℞. Mercur. ſublimat. corroſ. gr. iij.
Tere in mortar. vitreo in pulv. tenuiſſ. dein adde ſenſim & continuo terendo.
Roob. ſambuc. unc iij.
Exactiſſ. miſt. exhibe.
Sumat ter de die parvum cochlear. ſenſim, ſi opus augendo doſin.

234.

℞. Balſam. de Mecch. gtt. vij.
Vitell. ov. Nro. j.
In mort. marmor. bene tritis & ſubactis adde miſcendo:
Syrup. fœniculi unc. jß.
Aq. Salv. unc. viij.
M.
Sumat omni trihorio duo cochlearia.

235.

℞. Fol. malv.
Flor. melilot.
— Sambuc.
Herbæ Cicut.
— arnic. aa man. ij.
Conſciſſ. de uſui.

236.

℞. Extr. Cicut. dr. j.
Mell. pur. unc. j.
M. exactiſſ.

237.

℞. Mecur. ſublimat. corroſ. gr. x

Tere in mortar. vitreo in pulv. ſubtiliſſ. dein ſenſim adde ſemper terendo.

Extr. Cicut. dr. j.

Intime ſubactis & permiſtis adde quoque ſenſim & continuo miſcendo

Mell. pur. unc. jß.

Exactiſſime mixta exhibe.

238.

℞. Pulv. fol. flammul. Jov. unc. j.

D. uſui.

239.

℞. Flor. flammul. Jov. unc. j.

Conſciſſ. d. u.

240.

℞. Extr. gratiol. dr. j.

Magneſ. alb. dr. vj.

Sem. fœnicul. dr. j.

M.

Fiat pulvis.

Sumat ter de die quantum cultri cuſpide capi poteſt.

241.

℞. Herbæ gratiol.

Glycyrrh. āā unc. j.

Conſciſſ. d. uſui.

242.

℞. Herbæ Cicut. man. ij.

Conſciſſ. coq. vaſe clauſo per $\frac{1}{4}$. hor. dein Colat. lib. jß. exhibe.

243.

℞. Fol. flammul. Jov. unc. ß.

Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per $\frac{1}{4}$. hor. Colat. lib. jß. dein exhibe.

244.

℞. Extr. Aconit. gr. iij.

Mercur. dulc. gr. vj.

Sacchar. alb. dr. j.

M.

Fiat pulvis tenuiſſimus diu terendo in mortar. marmor. qui dividatur in ſex partes æquales.

Sumat æger bis vel ter de die unum pulv.

245.

℞. Mercur. dulc. dr. ß.

Extr. Cicut. dr. ijß.

M. exactiſſ. & fiant pillul. gr. iij.

Sumat ter de die pillul. tres, ſenſim, ſi opus eſt, augendo doſin.

246.

℞. Extr. Cicut. unc. ß.
— aconit. dr. j.
M. exactiſſime ut fiant pillul. gr. iij.
Sumat ter de die duas

247.

℞. Herbæ abſynth.
— ſcord.
— marrub.
— arnic.
aa man. ij
Conſciſſ. miſt. d. uſui.

248.

℞. Flor. ſamb. man. iij.
Glycyrrh. raſ. unc. j.
Inf. ſ. q. aquæ fervid. vaſe clauſo per $\frac{1}{4}$. hor. dein Colat. lib. jß. adde:
Nitri puri dr. j.
Roob. ſambuc. unc. iij.
M.
Sumat omni hora vaſcul. tepide.

249.

℞. Globul. ad Eryſipelas. P. P.

250.

℞. Nitri puri.
Succin. præparat.
aa gr. vij.
Lap. cancr. gt. xx.
M.
Fiat pulvis.
Sumat tales tres de die.

251.

℞. Flor. Chamom.
— Althæ.
Herbæ rutæ aa man. j.
Conſciſſ. d. uſui.

252.

℞. Rad. hellebor. nigr. unc. ß.
— althæ. unc. iij.
Fol. althæ. man. j.
Conſciſſ. d. uſui.

253.

℞. Limat. mart. ſubtiliſſ. non rubigino. dr. iij.
Extr. Cort. peruv. dr. ij.
Gum. ammon.
Myrrh. elect. aa dr. j.
Therebinth. q. ſ.
M.
Fiant pillul. gr. iij.
Sumat tres omni trihorio, & bibat deſuper infuſ. meliſſ. vaſculum.

254.

℞. M. P. Ruffi gr. xxiv.
Fiant pillul. Nro. vj.
Sumantur pro doſi.

255.

℞. Herbæ Cicut.
Glycyrrh. āā unc. j.
Conciſſ. exhibe.

256.

℞. Caſtor. gr. xij.
Lap. cancr.
Magneſ. nitr.
āā unc. ß.
M.
Fiat pulvis.
Sumat bis vel ter de die cochl. parv. & bibat deſuper vaſc. inf. flor. chamom.

257.

℞. Flor. chamom. man. ij.
Conſciſſ. d. uſui.

258.

℞. Aq. meliſſ. compoſ.
P. P. unc. ij. d. uſui.

259.

℞. Syrup. cich. cum rheo.
unc. ij.
d. uſui.

260.

℞. Ol. amygl. dulc. recent. preſſ. unc. ß.
Syrup. mannat. unc. jß.
M. d. uſui.

261.

℞. Succ. ſemp. vivi recent. preſſ. unc. j.
Mucilag. ſem. cydon.
Syrup. violar. āā unc. ß.
M.

262.

℞. Pulv. lapid. cancr.
gr. XL.
Syrup. cich. cum rheo.
unc. ij.
M.
Detur ſæpius parvum cochleare.

263.

℞. Pulv. lapid. cancr.
gr. XL.
Ol. amygdal. dulc. recent. unc. ß.
Syrup. mannat. unc. ij.
M.
Uſus, ut prioris.

264.

℞. Pulv. lap. cancr.
Magneſ. alb. āā dr. ß.
Syrup. cich. cum rheo.
— mannat. āā unc. j.
Aq. flor. tiliæ unc. ij.
M.
Sumat ſæpius parvum cochleare.

265.

℞. Sapon. venet.
gr. XV.

)═══(

Solve in aq. flor. tiliæ unc. j.
dein adde:
Pulv. lap. cancr. dr. ß.
Syrup. cich. cum rheo. unc. ij
M.
Uſus, ut ſupra.

266.

℞. Aq. fœnicul. unc. iij.
Syrup. diacod. dr. vj.
Boli armen. præpar.
Lap. cancr. āā dr. ß.
M.
Detur omni hora cochleare.

267.

℞. Aq. Flor. tiliæ unc. iij.
Syrup. pœoniæ unc. j
Spirit. C. C. gtt. vj.
M.
Detur ſæpius cochl.

268.

℞. Pulv. epilept. March. gr. xx.
Lapid. cancr. dr. ß.
Syrup. diacod. unc. ß.
— capill. vener. unc. j
Aq. flor. tiliæ unc. iij
Spirit. C. C. ſuccinat. gtt. x.
M.
Uſus, ut prioris.

269.

℞. Succin. præparat. gr. xx.
Syrup. de pœonia unc. j.
Aq. flor. tiliæ unc. iij.
Laud. liquid. gtt. vj.
M.
Uſus, ut ſupra.

270.

℞. Extr. hyoſciam. gr. iij.
Solve in aq. flor. tiliæ unc. iij.
dein adde:
Syrup. capill. vener. unc. j.
M.
Uſus, ut ſupra.

271.

℞. Terr. fol. tart. dr. ß.
Syrup. Fumar. unc. ijß.
M.
Detur ſæpius parvum cochleare.

272.

℞. Aq. fœnicul.
— Flor. tiliæ āā unc. jß.
Syrup. fumar. unc. ij.
Liq.

Liq. terr. fol. tart.
dr. j.
M.
Sumat omni bihorio cochleare.

273.

℞. Arcan. duplicat.
gr. xl.
Syrup. mannat. unc. ijß
Aq. flor. tiliæ unc. iij.
M.
Sumat omni bihorio unum cochleare vel duo.

274.

℞. Sacch. alb. unc. j.
Alum. pur. gr. xij.
M.
Fiat pulvis.

275.

℞. Extr. Cicut. gr. v.
Solve in aq. flor. tiliæ
unc. iij.
dein adde:
Syrup. fumar. unc. ij.
Liq. terr. fol. tart.
dr. ß.
M.
Detur omni bi - aut trihorio cochleare.

276.

℞. Sapon. venet. gr. xx.
Extr. Cicut. gr. v.
Solve in aq. flor. tiliæ
unc. iij.
dein adde:
Syrup. fumar. unc. ij.
— cichor. cum rheo.
unc. j.
M.
Uſus, ut prioris.

277.

℞. Oſtracodermat.
gr. xx.
Fiat pulvis.
Detur bis de die unus.

278.

℞. Pulv. rad. valer. ſylv.
Arcan. dupl. āā dr. ß.
Syrup. mannat.
unc. ijß.
Aq. tanacet. unc. iij.
M.
Detur omni bihorio aut trihorio unum aut duo cochleare.

279.

℞. Pulv. rad. valer. ſylv.
Arcan. dupl. āā dr. j.
Sy-

Syrup. mannat. unc. iij.
M.
Detur ſæpius de die parvum cochleare.

280.
℞. Pulv. rad. dictam. alb. gr. x.
Detur talis mane, ac veſpere.

281.
℞. Pulv. rad. dictam. alb. gr. x.
— — Jalap. gr. ij.
Sacchar. alb. gr. vj.
M.
Fiat pulvis tenuiſſimus, detur mane, ac veſpere talis.

282.
℞. Æthiop. min.
Rad. dictam. alb.
āa gr. v.
— Jalap. gr. ij.
Sacchar. alb. gr. vj.
M.
Fiat pulvis tenuiſſim. Uſus, ut prioris.

283.
℞. Nitri puri gr. xx.
Syrup. capill. vener. unc. j.
Aq. flor. tiliæ unc. iijß.
M.
Detur omni hora, vel bihorio cochleare.

284.
℞. Nitri puri
Stib. diaph. non abl.
āa gr. xx.
Syrup. alth. unc. jß.
Aq. flor. rhæad. unc. iv.
M.
Detur omni hora, aut bihorio cochleare.

285.
℞. Nitri puri gr. xv.
Pulv. ſpec. diatrag. frig. dr. j.
Syrup. flor. rhæad. unc. j.
Aq. Flor. tiliæ unc. iij.
M.
Uſus, ut prioris.

286.
℞. Oxymell. ſimpl.
Syrup. Flor. rhœad.
āa unc. j.

)=====(

Aq. Flor. tiliæ unc. iij.
M.
Uſus, ut ſupra.

287.
℞. Pulv. ſpec. diatrag. frig. dr. j.
Syrup. diacod. unc. j.
Aq. Flor. rhæad. unc. iij.
M.
Detur omni hora cochleare.

288.
℞. Sal. polych. gr. xx.
Oxymell. ſcillit. unc. ß.
Syrrup. mannat. unc. iiß.
M.
Uſus, ut prioris.

289.
℞. Kermet. min. gr. vj.
Sacch. alb. dr. iij.
M.
Fiat pulvis tenuiſſim.
Detur omni bihorio, quantum cultri cuſpide capi poteſt.

290.
℞. Kermet. miner. gr. iij.
Sacch. alb. dr. j.
M.
Fiat pulvis tenuiſſim.
Dividatur in doſes ſex æquales.
Detur omni trihorio pulvis.

291.
℞. Ferment. pan. acid. lib. j.
Sal. commun.
Farin. ſem. ſynap.
āā unc. jß.
Acet. q. ſ. ut fiat paſta, d. uſui.

292.
℞. Vitriol. mart. artificial. dr. j.
Solve in aq. tanacet. unc. vij.
dein adde:
Syrup. fumar. unc. ij.
M.
Sumat omni trihorio cochlearia duo.

293.
℞. Vitriol. mart. artif. dr. j.
Solve in aq. tanacet. unc. vij.
dein

dein adde:
Tinct. aloës dr. j.
M.
Uſus, ut prioris.

294.

℞. Rad. valerian. ſylv. ſcr. ij.
— Jalap. ſcr. j.
M.
Fiat pulvis.
Sumat æger per octo dies talem quotidie jejuno ventriculo.

295.

℞. Aſæ fætid.
Extr. rad. valer. ſylv. aa dr. j.
Aloës pur. dr. ß.
Tinct. ſuccin. q. ſ.
M.
Fiant pillul. gr. iij.
Sumat ter de die tres, & bibat deſuper vaſcul. infuſ. ſatur. herbæ tanaceti.

296.

℞. Herbæ gratiolæ.
Fol. ſenn.
Glycyrrh. aa unc. j.
Conſciſſ. d. uſui.
Sumat per plures dies quotidie mane bina vaſcula jejuno ventriculo.

297.

℞. Pulv. rad. dictam. alb. dr. vj.
— — Jalap. dr. ij.
Conſerv. abſynth. unc. ij.
Syrup. fumar. q. ſ.
M.
Fiat electuarium.

298.

℞. Rad. filicis maris. dr. j.
Fiat pulvis.
Sumat æger per quatuor dies quotidie jejuno ventriculo, quarto autem die binis horis poſt abſumtum hunc pulverem ſumat unum ex ſequentibus.
℞. Rad. gratiol. dr. ß.
Fiat pulvis, pro doſi.
vel
℞. Reſinæ Jalap.
Mercur. dulc.
Sacchar. alb.
aa gr. xv.
M.

M.

Fiat pulvis tenuiſſimus pro doſi.

hac ratione ſubinde feliciter expellitur tænia, & ſi cura non perfecte ſuccedat prima vice, tunc poteſt eodem modo poſt aliquot dies repeti.

299.

℞. Fol. plantag. acut. m. j.
— arnic. pug. j.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per 1. hor.

Dein colat. lib. j. exhibe pro injectione.

300.

℞. Borac. venet.
Alumin. rup.
aa gr. x.
Aq. fontan. lib. j.
M.

Pro eodem uſu.

301.

℞. Scammonei.
Mercur. dulc.
aa dr. j.
Extract. aconit. dr. ij.
— cicut. dr. v.
M.

Exactiſſime & fiant pill. gr. iij.

Sumat ter de die duas, augendo doſin, ſi opus eſt.

302.

℞. Rad. bardan. unc. jß.
— althæ. unc. j.
Conſciſſ. coq. ſ. q. aq. per ½. hor.

dein in Colat. lib. ij. ſolve:

Mercur. præcipit. rubr. gr. j.
Syrup. fumar. unc. ij.
M.

Abſumat quotidie.

303.

℞. Boli alb. unc. iij.
Camphor. dr. ß.
M.

Fiat pulvis tenuiſſim.

304.

℞. Mercur. vivi puriſſ. dr. j.
Gumm. arab. dr. iij.

Terantur invicem, donec Mercurius perfecte diſpareat in mort. lapideo. Inter terendum probe miſcendo adde:

Syrup. fumar. unc. ij.
Aq. fœnicul. unc. viij.
M.

Sumat bis vel ter de die cochleare unum, ſenſim augendo doſin, ſi opus eſt.

305.

℞. Mercur. crud. puriſſ. gr. iij.
Scammon. gr. iv.
Gum. arab. gr. xv.
Sacchar. alb. gr. x.
M.

Fiat pulvis, terantur ſimul in mortario marmoreo, donec mercurius penitus diſpareat.

Sumatur bis vel ter de die unus.

306.

℞. Pulv. glycyrrh. unc. ß.
Therebinth. q. ſ.
M.

Fiant pillul. gr. iij.
Sumat omni trihorio duas.

307.

℞. Pulv. antimon. crud. in petia ligati. unc. iij.
Rad. Sarſaparill.
Viſci quercini. āā unc. j.
Ligni Saſſafras. unc. ß.

Conſciſſ. miſta coq. lento igne in lib. v. aq. ad remanentiam lib. jß. dein colat. exhibe.

Sumat mane ac veſp. vaſcul.

308.

℞. Rad. Sarſaparill. unc. ij.
Stipit. dulc. amar. dr. iij.

Conſciſſ. coq. vaſe clauſo ſ. q. aq. per tres horas, dein colat. lib. jß. leviter expreſſæ.

adde:

Syrup. fumar. unc. ij.
M.

M.

Sumat ter vel quater de die vaſcul.

309.

℞. Pulv. rad. dictamni alb. unc. j.
Syrup. de pœonia. ſ. q.
M.
Fiat electuarium.
Sumat omni trihorio parvum cochlear.

310.

℞. Pulv. rad. valer. ſylv.
— viſci quercin.
— cort. peruv.
āā unc. ß.
Syrup. Contrajerv. q. ſ.
M.
Fiat electuar.
Uſus, ut prioris.

311.

℞. Extr. Cicut. dr. vj.
— aconit.
Kermes mineral.
āā dr. jß.
M.
Exactiſſime, & fiant inde pillul. gr. iij.

Sumat ter de die duas vel tres, & bibat deſuper bina vaſcula infuſi rutæ.

312.

℞. Flor. Zinci. gr. j.
Lap. cancr. gr. x.
M.
Fias pulvis tenuiſſimus diu terendo in mortario marmoreo.
Sumat bis vel ter de die unum ſuperbibendo vaſculum infuſi rorismarini.

313.

℞. Tinct. rad. dictam. alb. unc. ij.
d. uſui,
Sumat bis vel ter quotidie gtt. LX. & bibat deſuper vaſculum infuſi rorismar.

314.

℞. Herbæ majoran.
— ror. mar.
— ſerpill.
— thymi
āā unc. j.
M.

M.

Fiat pulvis.

315.

℞. Herbæ Eupator. canab. unc. iv.

Coq. ſ. q. aq. per horam.

Colat. lib. vj. fort. expreſſam exhibe pro fomento.

316.

℞. Syrup. Diacod. unc. ß.

Aq. flor. rhæad. unc. ij.

Spirit. Sulph. per campan. dr. ß.

M.

Fiat hauſtus.

317.

℞. Rad. ſerpent. virgin.

Stib. diaphor. aa gr. xv.

M.

Fiat pulvis, pro doſi.

318.

℞. Conſerv. naſturt. aq.

— Cochlear.

Syrup. ribeſ. aa unc. j.

Spirit. vitrioli dr. ij

M.

D. uſui.

319.

℞. Flor. Sulph. unc. j.

Axung. porc. unc. iij.

M.

Exactiſſime, ut fiat unguentum.

DIVISIO
MEDICAMENTORUM
IN
SUAS CLASSES.

Adſtringentia: Sub Nro. 95—96—97—191—192—206—208—210—211—274—300. recenſentur.

Anodina: Nro. 80—81—82—83—84—85—92—93—107—114—126—127—140—197—199—223—266—269—270. videre eſt.

Antacida: Nro. 1—103—130—131—209—213—250—256—262—264—265—277. enarrantur.

Anthelmintica: Sub Nro. 200—278—279—280—281—282—292—293—294—295—297—298—309—310—313. continentur.

Antiſeptica: Hæc varia, & diverſa ſunt, res enim eadem non eſt, quacunque de ſpecie ſint adverſa putredini remedia: Etenim ubi aliqualis adhuc inflammatio, nimiumque vehemens humorum adeſt circuitus, remedia adſtringentia, roborantia, aromatica, & ſpirituoſa vitanda ſunt, ſed acida vegetabilia, & mineralia tum bene conveniunt. Si vero pulſus debilis, vacciilans, celer, & parvus ſit, medicamenta aromatica, ſpirituoſa, & roborantia indicantur.

Itaque dividuntur in acida præcipue mineralia: Sub Nro. 7—27—29—166—196.

In

In roborantia: Sub No. 31 — 35 — 36 — 70 — 102 — 145 — 146 — 147 — 148 — 149 — 150.

In adſtringentia vide adſtringentia:

In aromatica & ſpirituoſa; ut Nro. 16 — 17 — 18 — 19 — 20 — 21 — 22 — 23 — 28 — 30 — 58 — 74 — 75 — 76 — 77 — 104 — 108 — 170 — 177 — 222 — 227 — 228 — 247.

Antiſpasmodica habentur: Nro 23 — 37 — 41 — 71 — 77 — 80 — 81 — 82 — 83 — 84 — 85 — 92 — 93 — 105 — 106 — 107 — 114 — 117 — 127 — 138 — 139 — 140 — 160 — 197 — 199 — 204 — 205 — 209 — 218 — 219 — 223 — 228 — 250 — 256 — 257 — 258 — 266 — 267 — 268 — 269 — 270.

Clysmata emollientia vide Nro. 94. leniter ſtimulantia Nro. 10 — 137.

Fortiter irritantia Nro. 76 — 77 — 138.

Paregorica Nro. 149 — 195 nutrientia ex lacte, carnium juribus præparantur.

Depurantia externa: Nro. 57 — 58 — 59 — 62 — 63 — 64 — 65 — 69 — 78 — 261. deſcribuntur.

Diaphoretica: ſub Nro. 23 — 27 — 76 — 77 — 104 — 105 — 185 — 228 — 247 — 248 — 257 — 317. habentur.

Diuretica: Sunt primo emollientia, & leniter diureſim moventia ſub Nro 8 — 13 — 40 — 46 — 68 — 69 — 71 — 72 — 79 — 88 — 89 — 90 — 116 — 162 — 163 — 216 — 255 —

Secundo ſtimulantia acria, vel etiam balſamica: Nro 86 — 111 — 115 — 119 — 122 — 152 — 153 — 159 — 168 — 181 — 214 — 215 — 306. recenſentur.

Emenagoga: Vide ſub Nro. 120 — 201 — 202 — 251 — 252 — 257.

Emetica: Sub Nro. 24 — 25 — 26 — 190.

Emollientia: Omnia aquoſa, mucilaginoſa, & oleoſa hujusmodi ſunt, ut Nro 8 — 13 — 40 — 66 — 67 — 69 — 81 — 88 — 175 — 188 — 260. videre eſt.

Ex-

Expectorantia: Vide ſub Nro. 32 — 33 — 34 — 111 — 112 — 113 — 284 — 288.

Hæmorrhoydes promoventia: Sub Nro. 120 — 201 — 202. — habentur.

Lithontriptica: Vide Nro. 210 — 211 — 212 — 213 — 214 — 217.

Mercurialia: Nro. 229 — 230 — 231 — 233 — 237 — 244 — 245 — 301 — 302 — 304 — 305.

Ophthalmica: Nro. 50 — 51 — 52 — 55 — 56.

Paregorica: Binis ex claſſibus deſumuntur:

Ad primam claſſem reffertur opium, & cuncta ea, quæ dolorem ſedare valent, hæc Nro. 80 — 82 — 83 — 84 — 85 — 93 — 94 — 126 — 127 — 192 — 197 — 199. recenſentur.

Ad alteram claſſem revocantur remedia adſtringentia, & roborantia, vide adſtringentia, & roborantia.

Purgantia: In diverſas claſſes dividuntur.

Prima ea continet, quæ leviter alvum ſubducunt, vel proprie purgantia antiphlogiſtica appellantur, id eſt, quæ primas expurgant vias, quin circuitum ſanguinis notabiliter accellerent, huc pertinent ea, quæ No. 3 — 5 — 11 — 12 — 14 — 39 — 47 — 109 — 124 — 125 — 129 — 139 — 141 — 167 — 198 — 224 — 259 — 260 — 273. enarrantur.

Fortiora purgantia, quæ effectum ſuum nunquam præſtant, quin pulſum ſimul celeriorem efficiant, purgantis antiphlogiſtici nomen non merentur. Fortiora hæc gradus diverſos habent, ex his mitiora Nro. 38 — 110 — 115 — 155 — 193. continentur.

Fortiora vero Nro. 4 — 42 — 43 — 44 — 154 — 156 — 157 — 158 — 254. deſcribuntur.

Refrigerantia: Nro. 1 — 2 — 3 — 6 — 7 — 8 — 9 — 11 — 12 — 15 — 27 — 32 — 39 — 45 — 80 — 99 — 121 — 129 — 165 — 167 — 187 — 209 — 250 — 283 — 285 — 286. adducuntur.

Robo-

Roborantia: Quæ ſine ſtimulo agunt, vide ſub Nro. 102 — 145 — 146 — 147 — 148 — 149 — 150 — 151 — 292 — 293 — 310.

Quæ vero ſimul ſtimulant, ſub Nro. 31 — 35 — 36 — 70 — 74 — 75 — 86 — 108 — 133 — 176 — 184 — 189 — 220 — 234 — 253. recenſentur.

Solventia: In diverſas diſtribuuntur claſſes.

Leniora ſunt: Nro. 6 — 7 — 45 — 46 — 48 — 71 — 72 — 79 — 99 — 101 — 116 — 132 — 136 — 144 — 173 — 178 — 179 — 271 — 272 — 287 — 288.

Magis ſolventia: Nro. 111 — 113 — 134 — 142 — 182 — 183 — 212 — 215 — 308 — 318.

Longe magis adhuc ſolvunt, quæ ex antimonio præcipue præparantur &c. Quæ & alterantia dicuntur, talia ſunt: Nro. 34 — 122 — 123 — 171 — 172 — 185 — 241 — 289 — 290 — 296 — 307.

Remedia, quæ humores noſtros potenter ſolvunt, eos attenuant, & ad putredinem diſponunt, ſunt: Mercurius, & omnia ejus præparata, quacunque demum ratione, aut forma corpori noſtro adminiſtrentur, vide mercurialia.

Efficaciſſima ſolventia ſunt: Sub Nro. 48 — 49 — 59 — 60 — 61 — 91 — 135 — 164 — 171 — 172 — 174 — 180 — 186 — 235 — 236 — 237 — 238 — 239 — 240 — 242 — 243 — 245 — 246 — 275 — 276 — 301 — 311. hæc remedia præprimis efficacia reperta ſunt in indurationibus, in ulceribus impuris, venereis, cancroſis, diuturnis doloribus arthriticis, exoſtoſibus venereis, articulorum anchyloſi, glaucomate, amauroſi, corneæ maculis, in carie & pertinacibus morbis cutaneis. Profuere, ubi cætera ſolventia, ipſa etiam mercurialia incaſſum adhibita ſunt.

Veſicantia: Vide Nro. 225 — 291.

DE
FEBRIBUS INTERMITTENTIBUS.

Febres dicuntur intermittentes, quæ poſt plurium horarum decurſum penitus quidem ceſſant, verum iisdem denuo ſtipatæ ſymptomatibus alternatim revertuntur.

Has febres vulgus appellat frigidas, quia ſingulos earum paroxysmos majus minusve concomittatur frigus, etſi nequaquam in-

ficias eundum ſit dari intermittentes, quarum paroxyſmi ſine omni horrore aut frigore prægreſſo mox a calore inchoant.

Omni quidem anni tempore occurrunt, vere tamen & autumno omnium frequentiſſime.

Vernales ut plurimum curatu faciliores ſunt, quam autumnales.

Si ſingulis diebus paroxyſmus febrilis revertatur, febris dicitur *quotidiana*.

Ubi binos inter paroxyſmos æger diem unum febre vacuum habet, *tertiana* ſalutatur.

Et qui binis diebus duos inter acceſſus liber eſt, *quartana* laborare dicitur.

Sæpe numero contingit, ut paroxyſmus febrilis hominem quotidie invadat, verum ſecundæ diei ſymptomata ab illis primæ diei penitus differunt, ita tamen, ut prima dies cum tertia, & ſecunda cum quarta &c. in ſimilitudine ſymptomatum plane conveniant; hæc ſpecies *tertiana duplicata* audit.

Febris intermittens *regularis* eſt, dum paroxyſmi ordinate, & cum iisdem ſemper redeunt ſymptomatibus, ſi autem nunc anticipent, nunc retardent, aut alia ſemper concomitentur ſymptomata, febrem nominant *irregularem*; hæc paſſim priore deprehenditur pertinacior.

Sæpe

Sæpe ægros ſubito paroxysmus adoritur febrilis, ſæpiſſime tamen quamdam præſentiſcunt laſſitudinem, & oſcitare incipiunt, ſequitur lenis horroris vagi per dorſum ſenſatio, extrema pallent, liveſcunt unques, venæ ſubcutaneæ evaneſcunt, pulſus contrahitur, parvus evadit & admodum celer, ſimul de frigore & horrore in partibus totius corporis externis, tandem & internis conqueruntur ægri, tremunt totis artubus, dentibus ſtrident, anguntur valde, ſiti torquentur, cibos faſtidiunt, ſæpe bilioſa vomunt & mucoſa, nonnunquam etiam vehementiſſima affliguntur cephalalgia.

Hæc ſymptomata quandoque admodum valida aliquot horarum tempus excedunt, nonnunquam tamen & mitiora ſunt & breviora.

Frigore remittente pulſus ſenſim elevatur, liberior evadit plenior & fortior, facies rubeſcit, & æger per totum corpus de calore ſicco cum ſiti querelas movet, tuncque non raro capitis augetur dolor. Si febris nimia ſit, deliria quoque accedunt, aut artuum ſubſultus & convulſiones.

In his & diuturnitas & vehementia variare ſolet; imminuto tandem calore ſicco

cutis incipit ſuffundi madore, ſudorque ut plurimum ſequitur levans, ita finito paroxiſmo pulſus ad ſtatum redit naturalem, & æger quadam laſſitudine excepta bona valetudine fruitur.

Hac ratione febris intermittentis regularis decurrit paroxysmus.

Irregulares autem febres aut aliis aſſociatæ malis varia adhuc incommoda poſt ſe finitis relinquunt paroxysmis.

In ſtadio frigoris frigidus potus ſemper nocet, ſed multum de potu tepido attenuante, ut No. 13. — 116. — 143. æger bibat oportet, in lecto bene tectus ſe contineat, quo corpus citius incaleſcat, & promoveatur perſpiratio.

Succedente ſtadio caloris ſtragula caute & ſenſim minuenda ſunt, ac pro vehementia febris ægro potus ut in febre continua refrigerantes medicamentaque ut No. 1. — 2. — 3. — 6. — 7. — 8. — 9. adminiſtranda ſunt.

Niſi calor nimius fuerit, potus ſupra dicti ſufficiunt, quæ & conveniunt erumpente jam ſudore; licet enim hunc leniter promovere, nunquam tamen calidis extorquere medicamentis.

Quod

Quod ſi contingat ægrum in paroxyſmo febrili vomere, multum aquæ tepidæ hauriendum ad facilitandum vomitum propinetur.

Cauſa febrium intermittentium communiter in ventriculo hæret, aut inteſtinis, aut quædam viſcoſa, bilioſa & acris materies eſt reliqua infarciens viſcera abdominalia & ſuis in functionibus turbans. Quare mox in principio harum partium habenda eſt ratio ſolicite.

Si igitur quædam onerati ventriculi habeantur indicia, ſi adſint nauſeæ, vomiturítiones, oris amaror & viſcoſitas, emeticum, quale No. 24. — 25. — 26. præſcribitur, propinandum eſt, hac tamen cum cautela, ut emetici actione ante novi invaſionem paroxysmi terminata corpus in perfecta quiete conſtitutum ſit.

Eadem circa purgantia obſervanda ſunt, quæ neceſſario ſemper requiruntur, dum ventriculum eſſe ſaburra infarctum ſignis non ſufficientibus conſtat, atque ideo etiam deeſt ſufficiens emetici exhibendi ratio. Optime conveniunt purgantia, quæ No. 3. — 4. — 5. — 14. — 38. recenſentur, his jungendo attenuantia & amari-

cantia decocta No. 13. — 143. ſequentemque exſpectando paroxysmum, qui plerumque mitior eſt præcedenti.

Haud raro unicum emeticum vel purgans jugulandæ febri ſufficit.

Nihilominus tamen ſæpius accidit, ut poſt adhibita hæc remedia ſequens paroxysmus æque violentus, vel adhuc gravior ſit priori, præſertim ubi febris cauſa jam evaſerit & pertinax & inveterata.

Si hiſce adhibitis adhucdum ſuperſint indicia ſaburræ cujuscunque ventriculum aut inteſtina aut utraque gravantis, denuo emeticum, aut purgans obſervatis tamen iisdem ſemper cum cautelis propinandum eſt.

Imminutis vero præſentis ſaburræ indiciis ab hoc medicamentorum genere abſtinendum eſt, ſolisque ſalibus mediis & decoctis amaricantibus malum committitur, quorum uſu continuato alvus ſat libera retinetur, & præſentibus forte viſcerum obſtructionibus ac infarctibus reſerandis cauſa febris radicitus ſæpe tollitur.

Tempore igitur intercalari pulvis No. 3. — 109. exhibetur, aut remedium No. 132. — 144. cum copioſo ſub No. 13. aut 143. deſcripto potu.

Dum

Dum ſequentes febriles inſultus continuo vehementia decreſcunt, medicamenta haud quaquam mutanda ſunt, ſed in eadem pergitur curandi methodo, donec omnis paroxysmus penitus exulet, attamen nullis etſiamſi revertentibus febrilibus inſultibus per aliquod temporis ſpatium hæcce doſi minori continuanda ſunt medicamenta, ne quid in corpore forte relictum recidivæ anſam dare poſſit.

Hac methodo plurimæ vernales & non nimis pertinaces autumnales feliciter fugantur febres.

Bona formatur prognoſis, ſi paroxysmorum vehementia minuatur, ſimulque circa oris labia & nares veſiculæ aut parvæ puſtulæ appareant.

Rariſſime quidem in cura febrium intermittentium venæ ſectione opus eſt, eadem tamen in vernalibus præſertim prætermittenda non eſt, ſi ſubjectum fuerit plethoricum, robuſtum & juvenile, ſi magnum in paroxysmo calorem & ſitim experiatur æger, ſi difficulter reſpiret, deliret &c. ſecus hæ facile in acutas continuas tranſire amant. Contra autumnales abſque urgente nimia plethora venæ ſectio reddit pertina-

ciores, ægris longe majorem debilitatem inducit, & ſcorbutus & hydrops malæ curandi methodus ſequelæ ſunt frequentiſſimæ.

Quod ſi hucusque deſcripta curandi ratio ſufficiens non ſit, paroxysmi ſua vehementia & duratione augentur, ægri vires diſſipantur, ex quibus nonniſi multa pediſſequa mala expectari poſſunt.

In ſimili igitur caſu brevi ad corticem peruvianum confugiendum eſt, vel maxime, ſi æger plures jam paroxysmos perpeſſus ſit, primæ viæ ſufficienter purgatæ & infarctus ac obſtructiones viſcerum per ſalia media aut alia ſolventia remedia penitus ablata ſint.

Tempore duos inter paroxysmos medio corticis peruviani ad minimum uncia una propinari debet adultis, cum minor doſis ſæpe plane nil præſtet, aut febrim ſaltem non niſi imperfecte tollat, quæ idcirco aut brevi iterum revertitur, aut homines illi lanquidi evadunt cum pallida & luride colorata facie, & ſine omni appetitu pulſum celerem habent & debilem, ſæpe de tenſionibus in hypochondriis querelas movent, abdomen inflatur & alvus obſtructa eſt, formanturque vulgo notæ ſatis viſcerum obſtructiones, quæ frequentiſſimi ſunt febrium

non

non bene curatarum effectus, quos haud vidiſſes, ſi cortex debita doſi adminiſtratus fuiſſet; atque hæc eſt ratio, cur cortex peruvianus paſſim pro noxio remedio perperam proclametur.

Etiamſi mox poſt exhibitam primam unciam nullus ultro redeat paroxysmus, corticis tamen uſui ſuperſedendum non eſt, ſed oportet, ut biduo adhuc aut triduo æger unciam ſemis aſſumere continuet, quæ doſis ſucceſſive magis, magisque minui poteſt, antequam penitus omittatur.

Hac ratione non ſolum febris & ipſa præcavetur recidiva, verum etiam ægri viribus ſuis citius longe recuperatis alacres brevi iterum ad ſua revertuntur munera.

Interdum accidit, ut poſt primam corticis peruviani unciam ſumptam paroxysmus febrilis non emaneat, quin imo revertatur validior; nullatenus attamen grave aliquod aut periculo plenum eſt ſignum, denotat ſolummodo altas febrim egiſſe radices, quapropter corticis peruviani eandem aut una alterave drachma imo integra ſemiuncia auctam doſim proximo tempore intercalari repetere convenit, quam ut plurimum optatus ſequitur eventus. Profecto nihil mali a

larga

larga corticis doſi metuendum eſt, ſi ventriculus & inteſtina antea bene fuerint expurgata, nec non viſcerum infarctus ſublati aliave mala emendata; ſæpius certo in parciori quam largiori corticis hujus quantitate ſubminiſtrata peccatur.

Quousque vero corpus, primæ præſertim viæ ab omnibus ſordibus depuratæ non fuerint, nec præſentes reſolutæ obſtructiones, a cortice peruviano penitus abſtinendum eſt.

Dantur tamen caſus, ubi æger validiſſimis paroxysmis mirum in modum debilitatur, mala continuo ſymptomata augentur, multumque periculi portendunt.

His in circumſtantiis periculum prævertere oportet, moxque corticis auxilio febrem ſuffocare, quo in futurum cæteris malis medendi tempus lucretur oportunum.

Febre ſemel ablata aut ſaltem tollerabiliter imminuta corticis uſus intermittendus eſt, & alia præſentibus indicata ſymptomatibus aripienda ſunt remedia.

Si tunc ægri cacochymia tenaci pituitoſa laborare obſerventur, quæ vel maxime inteſtina, cæteraque abdominis viſcera gravet, iterum ad ſolventia amaricantia alvumque

que leniter ducentia remedia confugiendum eſt. In hoc etiam caſu ſupradicta medicamenta ut No. 109. — 132. — 143. — 144. magno cum fructu uſuveniunt. Quod ſi vero crura ſimul aut aliæ intumuerint corporis partes, pauca urina excernatur, lenia diuretica, ut No. 71. — 72. interponere ſicque procedere convenit, donec omne malum ablatum ſit.

Communiter accidere ſolet, nt ſub horum medicamentorum uſu febris revertatur, ſed expulſa jam omni ex corpore cacochymia, aut pro plurima ſaltem parte imminuta ipſa mitior redit, aut ſi ægro etiam male cedere videretur recidiva, facilius iterum & tutius cortice peruviano profligatur. Quod ſi quis poſthac etiam corticis uſum continuandum eſſe crederet, medicamenta ſolventia, ut No. 151. adjungenda forent.

Eadem medicamenta alternatim porrigenda ſunt iis, qui præter, quod gravi ac periculoſa febre excrucientur, ictero ſimul laborant, nec non abdominis hypochondriorumve indurationes, ac obſtructiones ſentiunt.

Febres quotidianæ & tertianæ duplicatæ adeo interdum ſuos prolongant paroxyſmos, ut

ut primo paroxyſmo vix finito aut imminuto alter mox inſequatur.

Has febres a continuis remittentibus vix diſcernas, tanta eſt earum ſimilitudo, quoniam ſequentis paroxyſmi frigus nec advertitur ſæpe, aut brevis tantum percipitur horripilatio, quam calor jam incipiens opprimit, qui pariter nullo notabili ſudore terminatur.

Ejusmodi febrium genus obſervare eſt tempore vernali ſæpiſſime, cujus curandi ratio in principio ab ea febrium continuarum nullatenus differt.

Sæpius etiam accidit, ut factis neceſſariis venæ ſectionibus exhibitisque remediis refrigerantibus, alvum leniter moventibus totus permutetur febris decurſus, & febris quotidiana aut tertiana regularibus ſeſe paroxyſmis declaret: hoc in caſu æger eadem, qua ſupra tractandus eſt methodo, cum ſimiles febres non raro amaricantium ac ſalinorum remediorum uſu facile percurentur.

Interdum tamen evenit, ut hiſce remediis non cedentes & ægro vires adimentes corticis peruviani pro medela requirant uſum.

Cum in quotidianis ac tertianis duplicatis binos inter paroxyſmos admodum brevia

via habeantur intervalla, debita corticis copia uncia integra videlicet ſubminiſtrari non poterit, niſi mox ut primum calor præcedentis paroxysmi deferbuerit, corticem ingerere incipiamus & quidem ſingulis horis ad drachmam unam, ut ſic integra illa quantitas ante novi paroxysmi acceſſum abſumpta ſit; quod ſi æger intra hoc temporis ſpatium tantam quantitatem aſſumere non valeat, corticis portio per clysmata injicienda erit.

Sæpe ægri corticem præ faſtidio pertinaciter reſpuunt, hoc in caſu ſingulo bihorio enema ex decocto corticis ut No. 149. applicandum eſt, hæc enemata parva ſint oportet, nec quatuor uncias excedant, quo melius in corpore retineri & a vaſis bibulis reſorberi poſſint.

Si vero contingat, ut hæ febres protractis adeo paroxysmis nullas plane intermiſſiones habeant, febresque mentiantur continuas, ægrum inſuper in magnam debilitatem conjiciendo periculum augeant, durante quoque febris vehementia cortex dandus eſt, quo ſæpe efficitur, ut totus ſubito morbus juguletur.

Sæpe numero febres hæ continuas mentientes, tertianæ præſertim duplicatæ adeo

vehe-

vehementes ſunt ac periculoſæ, ut iis affectus æger in manifeſto ſemper vitæ diſcrimine verſetur.

Ob periculi magnitudinem non raro vix tempus porrigendi medicamentum emeticum aut purgans conceditur, antequam ad corticem peruvianum confugere cogamur.

Tales ægri mox in principio vires amittunt, capite ſunt hebetes, delirant, aut comatoſi jacent, ſtertorem quemdam apoplecticorum in morem edunt, in animi deliquium labuntur interdum, ſudoribus difluunt toti, reſpirationem dificilem experiuntur & anxiam; his ſi non ſtatim initio cortex propinetur, ſequens paroxyſmus lethalis erit, aut putrida exinde naſcetur febris, quacum ægris diu admodum, ſi bona fortuna tamen evadant, luctandum eſt.

His in circumſtantiis cortice peruviano largiter utendum eſt, aliaque ſimul putredini reſiſtentia & vires leniter excitantia medicamenta, non ſecus ac in febre putrida, adjungenda ſunt.

Cum pernicioſa talis febris tam ſubito ſufflamminari debeat, non raro contingit, ut toto corpore exinde intumeſcant ægri habitum paſtaceum undique referentes, aut

ob-

obſtructiones etiam in abdomine nanciſcantur.

Adlaborandum tunc ſolum eſt, ut per mitia roborantia remedia, per lenes frictiones & conveniens nutrimentum ammiſſæ reſtituantur vires, quo facto per remedia leniſſima ſucceſſive primæ viæ purgandæ ſunt, & demum longo tempore reſolventia, amaricantia, ſimulque roborantia remedia, uti No. 46. — 72. — 109. — 132. — 134. — 135. — 136. — 142. — 143. — 144. in uſum trahenda.

Tales febres ſæpe epidemicæ ſunt, & eos maxime adoriuntur, qui tenaces, pituitoſos, acres humores aut abundantem & acrem bilem habent, nec non paludoſa, humida & inſalubria loca incolunt; ſæpe etiam obvenit, ut his hominibus ſanitas antea non redeat, quam dum atmoſphæram mutantes in loca magis ſalubria migrant.

Si æſtatis tempore poſt longam, ſiccam, calidiſſimam aëris temperiem humida, frigida, nebuloſa tempeſtas incidat, ſæpiſſime febres intermittentes quartanæ oriuntur pertinaces.

Primi quartanarum autumnalium inſultus plerumque breves tantum & lenes ſunt,

poſthac vero vehementiores evadunt & diuturniores, præſertim frigoris acceſſio moleſta fit, & per nonnullas horas durat.

Similes ægri ut plurimum de ciborum faſtidio, de oppreſſione & anxietate circa præcordia & in hypochondriis conqueruntur, alvum plerumque pertinaciter clauſam & inflatum abdomen habent, facie pallent tota, aut flaveſcunt, aut maculis fuſcis deturpantur, tempore etiam intercalari ſemper dedolati, laſſi & ad officia ſua obeunda inepti ſunt, nec adeo hilares, quemadmodum febre vernali laborantes eſſe ſolent, & ſæpe de dolore ſimul rheumatico in omnibus artubus lamentantur.

Cura eodem modo ut ſupra in febribus quotidianis ac tertianis inſtituenda eſt, præſertim vero in hiſce autumnalibus quartanis remedium No. 144. valde conducit primis viis ſive per emetica, ſive per purgantia debite & ſufficienter evacuatis; cumque ægri plerumque debiliores ſint, potus leniter etiam ſtimulantes No. 16. — 17. — 18. — 21. ipſis exhibendi ſunt.

Si vero horum aut ſimilium medicamentorum uſu ſufficienti tempore continuato febris non remitteret, ſi debilitas augeretur,

aut

aut ſymptomata redderentur pejora, omni etiam cum circumſpectione ut ſupra cortice peruviano utendum eſt, cui, ſi ægri bene & facile ferant, diu inſiſtendum, ut recidiva autumni tempore maxime metuenda impediatur.

Quandoque febribus acutis, putridis, aut inflammatoriis febres aſſociantur intermittentes, faciuntque, ut morbi illi quotidie aut omni alterno, tertio, aut quarto die hora determinata exacerbentur, poſtea vero mitiores iterum evadant.

Si hujusmodi inſultus conſuetæ non cedant curandi methodo, pariter ad corticem peruvianum confugere oportet; hic tamen præſertim in febribus inflammatoriis nunquam exhibendus eſt, antequam per requiſitas venæ ſectiones ſufficiens ſanguinis quantitas detracta ſit, debiteque humores per remedia reſolventia & refrigerantia attenuati fuerint.

Sæpe etiam intermittentes febres obſervantur larvatæ, quæ ſub alterius morbi ſpecie quotidie, vel omni altero, vel tertio die eadem hora ſubito invadunt, & jam mox vehementem cephalalgiam, jam amauroſim, tuſſim convulſivam, aſthma, palpi-

tationem cordis, hæmoptoen, vomitum, colicam, rheumatiſmum &c. mentiuntur; hæc ſymptomata per plures ſæpe horas continuant, tum evaneſcunt, determinato vero tempore iterum revertuntur.

In principio ſimiles ægri remediis & naturali eorum conſtitutioni & ſymptomatibus accommodatis tractandi ſunt, his ſæpius malum cedit; ſi vero hoc non fieret, etiam in hoc caſu tutiſſimum remedium cortex peruvianus eſt, quem ſemper doſi ut ſupra ſufficienti exhibere oportet.

In genere omnes regulares intermittentium more aggredientes paroxyſmi cortice peruviano curantur, qui a nulla cauſa manifeſta, e. g. ſuppuratione, pituita, acrimonia, ulcere, & ſimilibus originem ducunt; ubi enim ejusmodi cauſæ adſunt, cortex prorſus inutilis eſt.

Sunt vero multi, qui corticem peruvianum aſſumere admodum deteſtantur, morbum perferre, & periculo ſeſe exponere malunt, his in caſibus purgatis ſufficienter primis viis tempore intercalari remedia ſub No. 142. — 180. — 185. tentari poſſunt. Eadem hæc remedia optatos ſæpe

præ-

præſtant effectus, in quibus cortex ipſe incaſſum adhibitus eſt.

Non raro febres etiam pertinaciſſimæ feliciter ſanantur, ſi ægro dimidia ante paroxysmi ingreſſum hora medicamentum No. 316. aut 317. propinetur, qui tamen priore utuntur remedio, ægri nec debili nec exulcerato pulmone laborent, convenit.

Sæpe febres intermittentes imprimis quartanæ obveniunt, quæ paroxysmos ſine omni ſudore terminantes habent; tales quandoque nec ſupra dictæ curandi methodo, nec ipſi cortici peruviano morem gerunt; hoc in caſu nil melius deprehenditur, quam ſi æger incipiente frigore pannis laneis camphoræ fumo bene impraegnatis in dorſo fricetur, tandem bene toto tectus corpore potus copioſos reſolventes ut No. 13. — 72. — 143. aſſumat.

Sequitur ad hæc largus per plures horas continuans ſudor, qui plerumque febrim tollit, aut multum omnino mitigat.

Autumno & vere febrium pectoralium magnus cernitur numerus, harum frigus vix attentionem meretur, calor autem ſæpe per tres quatuorve horas producitur, in cujus fine ſudor debilitatem inducens exoritur.

Sitis, pectoris oppreſſio capitisque dolor in ſtadio caloris vehementia ſunt, tuſſis vero non valida.

Terminato paroxysmo admodum debiles ſunt ægri, reſpiratio brevior, tuſſis non frequens, ſæpius vero nonnihil muci excreant, deletumque conqueruntur appetitum.

Cortex peruvianus tales febres in pejus mutat, & ægros, cum cauſa in pulmonibus hæreat, magis anxios reddit.

Sæpe autem facile tolluntur, ſi illis emollientia & expectorationem promoventia remedia ut No. 8. — 32. — 40. — 88. copioſe porrigantur; veſpere autem illis medicamentum paregoricum admodum bene conducit.

DE HYDROPE.

Si tumor œdematoſus aut partes ſingulares occupet, aut per univerſum corpus ſeſe diffundat, aut ſi liquidum in quodam corporis cavo accumuletur, ibique tumorem

aut alia mala producat, hydrops adeſſe dicitur, cui nomen particulare a loco, in quo ſedem figit, injungitur, ita habentur hydropes capitis, pectoris, abdominis, articulorum &c.

Hydrops ſæpe ſubito exoritur, ſæpiſſime vero ſenſim naſcitur & lente, ut vix advertatur, tardum capit incrementum & non raro ægri vitam ſummo exponit periculo.

Si partes corporis internæ ſint ab obſtructionibus & indurationibus liberæ, & cæterum bene conformatæ, ſi humores præterea nullo vitio laborent, multum ſperare licet, contra vero male ſemper cum ægro agitur, dum humores acres aut diſſolluti ſunt, aut viſcera corrumpi cœperunt.

Periculoſior etiam plerumque hydrops eſt, ſi pulſus celer ſit, & multum ſitiat æger.

Nec minus malum ſignum eſt pertinax & colliquativa & vires ſubtrahens ſuperveniens diarrhæa, ubi tumor œdematoſus non tantum non minuitur, ſed omnia potius ſymptomata exacerbantur.

Quidquid perſpirationem reprimit naturalem, aut humidi vaporoſi reſorptionem in cavis corporis internis impedit, regulari ſanguinis circuitui obicem ponit, liquido-

 rum

rum effuſiones, obſtructiones vaſorum, aut ſcirrhos viſcerum efficit, aut humores nimis attenuat, ſolidasque relaxat partes &c. hydropis cauſam conſtituere valet.

Homines loca paludoſa, humida inhabitantes ſæpiſſime hic morbus adoritur.

Præprimis autem febrium intermittentium autumnalium ſequela eſt, vel maxime ſi obſtructiones indurationesve viſcerum relinquant, ſive quod diu nimis duraverint, ſive quod apta non fuerint tractatæ methodo; ſæpe etiam ex prolongatis morbis acutis, profuſis frequentibusque hæmorrhagiis aut aliis copioſis evacuationibus originem ducit; poſterioribus cauſis etiam conſuetudinem celebrandi frequenter nimis venæſectiones adnumerare oportet.

Hydrops poſt viſceris cujusdam ſuppurationem aut ab alio ulcere maligno aut acrimonia natus ut plurimum incurabilis eſt, atque ideo in morbis hecticis pro lethale communiter ſymptomate cenſetur.

Non minus periculi habet, ſi diuturno & maligno ſcorbuto ſuperveniat.

Tres viæ ſunt, per quas aqua de corpore eliminari poteſt, per ſudorem, urinam & alvum.

Per

Per urinam hæc evacuatio peragitur commodiſſime, verum ſæpiſſime accidit, ut medicamenta diuretica non ſufficiant, & idcirco ad purgantia confugiendum ſit.

Cura lenioribus ſemper inchoanda eſt, ut videri poſſit, an ſuum hæc præſtent effectum, quæ ubi ſufficientia non ſunt, ad fortiora ſenſim devenire licet.

Bona ſemper merito formatur prognoſis, ſi remedia leniora per idoneas vias vim ſuam exerant, etſi omnia non præſtent; hoc enim declarat fore, ut fortiora ſcopum optatum aſſequantur.

Emeticorum hoc in morbo rarus eſt uſus, quæ præſertim viſceribus jam corruptis detrimento forent.

Alvus hydropicis plerumque pertinaciter clauſa eſt, paucam non minus mittunt urinam, quæ rubra, ſubinde turbida eſt, ſubinde craſſam, ſubrubram, aut lateritiam deponit hypoſtaſim.

Sæpe refrigeratione prægreſſa, humido imprimis, frigido & nebuloſo aëre in toto corpore aut partibus ſolum quibusdam mollis, paſtaceus, ſplendens, œdematoſus tumor ſubito exoritur; de nulla ſimiles ægri conqueruntur moleſtia, nihil interne percipiunt

mali, facile reſpirant, appetunt, & placido ſomno obdormiunt.

Hujus naturæ tumores decoctis & medicamentis diaphoreticis, leni frictione pannis fumo aromatico imbutis lectique tepore facile & cito curantur. Ter de die exhibeatur pulvis No. 20. cui ſemper duo vaſcula potus No. 16. — 17. — 18. — 46. — 72. jungantur, & ſi neceſſe videatur, remedium etiam purgans propinari poteſt.

His factis tales ægri per aliquot adhuc dies in moderato & æquabili calore detineantur, ſubitumque frigus evitent; neque minus illis ſummopere conducit, ſi durante hoc tempore ſemel aut bis quotidie partes antea tumidas pannis fumo aromatico bene imprægnatis leniter fricari curent.

Si magnas hæmorrhagias, frequentes nimis ſanguinis miſſiones, aliasve copioſas evacuationes, diuturnas febres intermittentes aut acutas hydrops ſequatur, qui hinc unice a partium ſolidarum debilitate & laxitate ortum ducat, nutrimentis facile digerendis ægri vires refocillandæ ſunt, ſimulque curandum eſt, ut per lenes frictiones ſimiliaque iis, quæ No. 17. — 18. — 68. — 71. — 72. — 79. habentur remedia, materies

ries aquoſa mobilis reddita ſine turbis de corpore expellatur.

Non raro hoc intra breve temporis ſpatium feliciter ſuccedit, totus tumor diſparet, ſed plerumque aliqua adhuc vaſorum partiumque ſolidarum remanet debilitas, ut vel ideo tumor facillime iterum revertatur. Ad hoc præcavendum reſidua adhuc laxitas roborantibus & adſtringentibus tollenda, & naturale reſtituendum eſt partium ſolidarum robur. Medicamenta No. 31. — 36. — 74. — 75. huic ſcopo quam optime inſerviunt, quandoque autem ſtatim in principio hæc remedia adhiberi poſſunt, ubi debilitas tanta adeſt, ut neque diu moras traturare, neque conſequenter a prioribus remediis effectum aliquem ſperare liceat.

Alvum ſub horum uſu obſtructam lenioribus reſerare oportet enematibus.

In quovis tumore œdematoſo, ſive univerſalis ſit, totumque corpus occupet, ſive partes ſingulares afficiat, exacte inquirendum & conſiderandum eſt, an humor in eo contentus fluidus & tenuis, an vero tenax ſit, ſpiſſus, gelatinoſus & mucoſus? an tumor colorem habeat naturalem, aut forſitan intenſum ruborem & magnam inflammationem,

nem, aut lividas hinc inde nigreſcentes, imo purpureas exhibeat maculas?

Humores in tumore œdematoſo contentos fluidos eſſe cognoſcitur, ſi tumorem tangendo cutis facile ſeſe introprimi patiatur, impreſſa autem fovea ſe ſtatim reſtituat: talis præterea tumor calorem plerumque habet naturalem; ſi autem ille tumor paſtaceus ſit, & gelatinoſum contineat humorem, tumor ut plurimum magis friget, cutis ſe non adeo ſinit introprimi, & impreſſæ foveæ veſtigium modo admodum tarde elevata cute deletur.

Reperta materia œdematoſa fluida, ſi nullæ indurationes aut alia mala adſint ſymptomata, ſuisque æger viribus præditus fuerit, idoneum ſtatim purgans, ut No. 4. — 5. — 14. — 38. exhibeatur, quæ ſi nimis debilia ſint, unum de No. 154. — 155. — 156. — 157. — 158. tentare licebit.

Ad hæc remedia magna ſæpe aquæ copia tam per urinam, quam per alvum eliminatur, ægri necquidquam debilitantur, ſed minus graves, magis alacres ſe ſentiunt, tumorque & laxior & minor fieri animadvertitur.

Hoc

Hoc in caſu dicta purgantia omni tertio aut quarto die repeti poſſunt, atque hac ratione eousque procedere licet, donec tumor ex integro diſpareat.

Hæc curandi methodus feliciter ſæpe ſuccedit, imprimis ſi partes tumidæ ſæpius pannis fumo aromatico ut No. 161. impraegnatis fricentur, & ægro aliquot vaſcula potus theati No. 89. — 162. — 163. quotidie exhibeantur.

Si vero ad primum purgans aſſumptum ægri amitterent ſuas vires, hoc repetere non licet, donec vires iterum fuerint reſtitutæ, imo potius ægro per remedia diuretica ſuccurrere oportet, ſæpe autem hæc uti No. 68. — 71. — 79. — 113. — 118. — 119. — 152. tam bonum præſtant effectum, ut remedio purgante non amplius opus ſit.

Si autem horum efficacia non ſufficeret, nihilominus omni ſexto aut octavo die unum ex ſuperioribus porrigere purgantibus convenit; in his enim circumſtantiis nimia meticuloſitas mala eſſet.

Contra, ſi œdematoſus tumor contineret materiem tenacem, mucoſam, aut gelatinoſam, ſtatim ab initio requiruntur medica-

camenta, quæ illam attenuent, reſolvant, fluidam reddant, & ſucceſſive per urinam & alvum eliminent, talia No. 71. — 79. — 110. — 111. — 113. — 118. — 142. — 144. — 152. — 159. habentur, his ſolis aut ſimilibus medicamentis ſæpe pertinaciſſimus ſuperatur hydrops: atque ſi horum ope urina copioſe excernatur, alvus ſatis libera ſit, & imminuatur tumor, aliorum evacuantium uſus eſt ſuperfluus.

Si vero evacuationes hæ non adeo notabiles eſſent, præter has fortius ſubinde purgans ordinandum eſt.

Hæc curandi methodus ſemper fere ſufficiens eſt, ſi viſcera non infarcta fuerint, humores nulla peccent acrimonia, & bonis æger viribus polleat; verum hæc remedia conſtanter, ſine interruptione adhibenda ſunt, nec ſtatim mutanda, etiamſi ad unam alteramve doſim optatus eventus non ſequeretur.

Si vero nec diuretica, nec repetita quidquam levaminis adferrent purgantia, malum ſemper omen eſt.

Si medicamenta diuretica ſtranguriam & ardorem in uretheribus cauſent, æger de ſiti conqueratur, a ſimilibus mox abſtinendum

dum eſt remediis, ſecus toties in renibus aut U etheribus inflammatio contingit, quæ ægrum in magnum conjicit vitæ diſcrimen, hic ardor emollientibus, mucilaginoſis decoctis No. 40. — 41. — 88. auffertur.

Quod ſi medicamenta diuretica lenia, ſimiliaque purgantia incaſſum tententur, fortiora autem anxium & debilem ægrum reddant, doloremque ad ſternum & tuſſim ſiccam excitent, pro malo ſigno habendum eſt, quia fortiora ejusmodi evacuantia detrimentum, leniora vero nullum afferunt emolumentum.

Hoc in caſu hydrops fere ſemper erit incurabilis, & tum ſolum convenit urgentia ſymptomata lenibus avertere remediis, & morbum reddere tollerabiliorem.

Cura hæc palliativa in iis etiam locum habet hydropis ſpeciebus, quæ cujusdam ſuppurationis internæ pthyſeosque ſunt effectus brevi plerumque mortem inducentes.

Hydropici ſæpe etiam febre acuta, pleuritide vera, peripnevmonia aut alterius viſceris morbo corripiuntur inflammatorio, ſi tunc viribus conſtet æger, pulſus durus exploretur & plenus, nec adhuc ſanguis degeneraverit, eadem methodo, ut ſupra de

his morbis dictum eſt, tractari debet, convenit illis ſæpius, ſi neceſſitas poſtulet, peculiari nullo ad hydropem habito reſpectu venam ſecare, & refrigerantia, emollientia copia requiſita exhibere medicamenta; hac ratione eo ſæpe felicitatis devenitur, ut non tantum ab hoc morbo, ſed ſimul etiam ab hydrope ægri convaleſcant.

Si vero hi ægri, cum febre corripiuntur acuta, admodum jam debiles ſint, aut humores acrimonia jam antea diu peccaverint, aut fuerint corrupti, omnes peribunt.

Aquam in abdominis cavo contineri detegitur, ſi una manu ad alterutrum abdominis latus poſita altera manu latus pulſetur oppoſitum, & ſub hoc undulatio & aquarum fluctuantium percipiatur motus.

Aſcites medicamentis diureticis aut purgantibus deſcripta ſuperius curatur methodo.

Si vero tumor fortibus etiam & vehementibus diureticis purgantibusve non videatur imminui, ſed ægri vires potius hiſce imminuantur, abdominis paracentheſis inſtituenda ſupereſt.

Abdomine hac ratione ſua aquarum mole liberato mox iterum diureticis pugnandum eſt remediis, & non raro accidit, ut

eo

eo tempore bonum edant effectum, urinamque tam copioſe promoveant, ut venter non amplius intumeſcat & æger integræ reſtituatur ſanitati.

Sæpe tamen contingit, ut citra omnia adhibita auxilia brevi iterum aquæ in cavo abdominis colligantur, tumoremque priſtinum cauſent cum prioribus anxietatibus.

Paracentheſim idcirco iterare oportet, quod ipſum ſic exigente neceſſitate ſæpius repeti poteſt, intermedio tamen tempore utile ſemper erit tentare, an diuretica aut purgantia malo novo avertendo paria ſint, nec ne.

Exempla proſtant, ubi poſt paracentheſim ſexies, ſepties, octies repetitam ægri tandem convaleſcere inceperint, ſanitatemque ſine omni recidiva adepti ſint.

Nunquam autem diu differenda eſt paracentheſis, ſed quam primum optimis exquiſitiſſimisque remediis exhibitis nullum ſequi videtur levamen, illico ad eam devenire oportet.

Secus æger per diuturnam dilationem debilitatur, abdominis macerantur viſcera, debilitantur integre, & ab aquarum ſæpe exulcerantur acrimonia, aut in ipſo pecto-

ris cavo aqua accumulatur, ita perinde malum utplurimum immedicabile redditur.

Paracentheſis abdominis tuto ſuſcipitur, & fere ſemper prima ſtatim vice juvat in iis caſibus, in quibus ventris moles eandem longo tempore figuram & magnitudinem ſervat, ut nec minui nec augeri obſervetur.

Etenim hoc ſignum eſt ulteriori affluxui præcluſam eſſe viam, atque ideo in hac circumſtantia nunquam fere recidiva ſequitur.

Sæpiſſime etiam ad paracentheſim tanquam ad remedium palliativum confugimus & quidem dum nulla jam ſanationis ſpes ſupereſſe videatur, æger autem ob enormem ipſius ventris tumorem in tantas anxietates delabatur, ut ſæpe ipſa impediatur reſpiratio.

Hoc remedium anxietates levat, reſpirationem reddit faciliorem morbumque pro ſat longo tempore tollerabilem magis; ex hac etiam ratione ſæpius iterari poteſt paracentheſis.

Facta paracentheſi ſi aquæ profluentes pellucidæ ſint, nec malum ſpirent odorem, plus ſperare licet, quam ſi turbidæ, fætidæ profluant & acres.

Sæpe contenta in abdomine materies aquoſa, craſſa, mucoſa & gelatinoſa eſt,

ut

ut nec per immiſſam cannulam effluere poſſit.

Hoc in caſu aut vulneris dilatatio fieri debet, aut ſpiſſior hæc materies ſolventibus & attenuantibus medicamentis injectis ita diſſolvenda eſt, ut fluidior reddita evacuari queat. Melius ſemper eſt totum una vice educere liquidum, & idoneis faſciis leipothymias aliasque malas præcavere ſequelas.

Si vero effluentibus aquis debilis evaderet æger, animique deliquium pateretur, &c. fluxus inhibendus eſt & retinendus, donec penitus æger ad ſe redeat, interea illi lene cardiacum ut No. 160. aut aliqua cochlearia vini propinanda ſunt.

In quavis hydropis ſpecie maxime autem in Aſcite bene ſtatim initio inquirendum eſt, an nullæ in abdomine aut ſub hypochondriis adſint indurationes.

Si adſint, præter diuretica & purgantia etiam ſolventibus & incidentibus opus eſt, talia No. 46. — 72. — 109. — 110. — 132. — 135. — 136. — 142. — 144. — 159. videre poſſunt, pillulæ No. 164. egregium non raro præſtant effectum.

Talia mala curare nonnunquam admodum difficile eſt, ſubinde pertinaciter morbus

bus reſiſtit, ſubinde plane nullam recipit medelam.

Si poſt aliquod tempus urina copioſior reddita obſervaretur, tumorque ſimul oedematoſus minueretur, indurationes molliores & minores evaderent ſpes ſupereſt, & uſus horum medicamentorum continuetur oportet.

Malum autem eſt, ſi nullum percipiatur levamen, & indurationes perſiſtant nihil mutatæ.

Neque minus etiam ſubinde in hoc caſu paracentheſis, ſi eam partes induratæ non efficiant impoſſibilem, inſtitui poteſt, per quam illud quandoque lucramur, ut demum remedia ſolventia majori copia ingeri poſſint, meliusque vim ſuam exerant.

Sæpe in hiſce ea obtingit felicitas, ut tota collectio aquoſa diureticis evacuetur, ſed tum indurationes adhuc in priſtino ſtatu deprehenduntur, nihilominus has poſtea uſus remediorum No. 49. — 60. — 134. — 135. — 136. tollet facilius. Si vero exiguum obſervaretur urinæ profluvium, ut vel exinde recidiva metuenda foret, diuretica ſimul in uſum trahantur.

Si hominibus immodico vini aut ſpiritus vini aut aliorum ſpirituum deſtillatorum uſui de-

deditis indurationes in abdomine naſcantur, atque hydrops ſuperveniat, malum plerumque eſt omnis medelæ expers.

In horum cadaveribus hepar & lien duritiei fere lapideæ & penitus exſiccata reperiuntur.

Accidit quandoque, ut hepar in immanem excreſcat molem ſæpeque integram fere abdominis cavitatem repleat; nonnunquam plura in abdomine viſcera indurata ſunt, non raro cuncta in maſſam informem coaleſcunt, ſi hiſce malis hydrops ſuccedat, medelam non agnoſcit, adlaborare tamen oportet, ut medicamentis ſolventibus, diureticis & leniter purgantibus morbi impediatur incrementum, & moleſtiſſimis proſpiciatur ſymptomatibus; hac methodo longo ſæpe tempore vita protrahitur.

Purgantia draſtica in hoc caſu non ſecus ac in omnibus indurationibus plane evitanda ſunt.

Non raro obvenit, ut hydropici valida torqueantur ſiti febreque vehementi, his omnia diuretica calida calidaque purgantia ſummo cedunt detrimento.

Refrigerantia e contrario & emollientia leniterque diureſim moventia ſæpius maxime

proſunt, dum etiam ita præ cæteris eliguntur, quæ ſimul refrigerant, ſimul leniter purgant; qualia No, 8. — 9. — 11. — 33. — 39. — 46. — 113. — 165. — 166. — 167. — 168. videre eſt.

Nec indulgendum eſt, ut tales ægri multum & pro ratione ſuæ ſitis potent; crudele foret nihilominus & malum in pejus rueret, ſi omni potu interdicerentur, verum hic ſemper acidulus ut No. 29. eſſe debet.

Multum quoque hos ægros juvat, ſi quid aciduli ſæpius in os aſſumentes ſitis vehementiam fallant, aut etiam os quandoque poſca colluant.

Contingit ſubinde, ut exhibitis draſticis purgantibus hydropicorum ſubito infletur abdomen magnasque cauſet anxietates, id mali genus a nimia nervorum irritabilitate & ſpaſmis inde exortis ſuam trahit originem.

Hoc in caſu ægro paregoricum ut No. 82. — 84. — 85. — 126. exhibetur, unde non tantum ſpasmodica abdominis turgeſcentia ceſſat, verum & tumor ſubſidet multoque melius ſe habet æger.

Sæpe remedia No. 171. — 172. apud hydropicos maxime cum fructu adhibentur, ubi cætera diuretica & purgantia deprehenduntur inefficacia.

Pul-

Pulvis No. 172. per aliquot dies continuos dari poteſt, aut ſi hoc nimia ægro induceretur debilitas aut anxietas idem omni tertio aut quarto ſolummodo die repetitur.

Hæc remedia in iis præcipue valent caſibus, ubi ſanguinis lentor peccat, viſceraque abdominalia tenaci & mucoſa materie infarcta turgent.

Experientia docuit in diuturnis hydropibus rupta fuiſſe integumenta crurum, & per hæc multum aquæ magno cum ægrorum effluxiſſe levamine, quare etiam in tam pertinacibus, frigidis mollibusque tumoribus ſcarificationes quandoque fieri poſſunt, ut hac ratione exitus aquæ concilietur.

Nunquam vero ſcarificationes tentandæ ſunt, ſi magna ſanguinis adſit acrimonia, ſi in tumore lividæ, nigreſcentes profunde rubentes, ſcorbuticæ obſerventur maculæ; hoc enim in caſu ſcarificationes gangrænam brevi in mortem terminandam inducunt.

Frictiones externæ in omni hydrope, ubi nec cutis inflammatio, nec nimia adeſt ſenſilitas, ſaluberrimæ ſunt, & curam promovent, quia coeunti oedematoſæ ſubſtantiæ fluiditatem reſtituunt & in ſanguinis deducunt circulum.

Præprimis autem in Aſcite multum conducit bis aut ter quotidie per quadrantem aut dimidium horæ unguento No. 169. abdomen fricare.

Sunt autem ægri, quorum cutis nihil oleoſi aut unctuoſi ferre valet, quin ſtatim illinita ſimilibus inflammetur aut puſtulis confeſtim obſideatur; in hiſce ſiccæ tantum frictiones uſuvenire poſſunt.

Sæpe oedematoſus partium ſingularium tumor molliſſimus ſplendens & quaſi pellucidus eſt, huic ſacculi ſale decrepitato aut farina fabarum toſta cum pauxillo camphoræ aut pulvere ex herbis diſcutientibus, ut No. 314. parato impleti applicari poſſunt.

Si vero tumor in brachiis aut cruribus tenax admodum & durus ſit, calidæ fomentationes ut No. 315. inſervient.

Reconvaleſcentes ab hydrope omnibus duris, flatulentis, difficilis digeſtionis cibis, potu copioſo, aëre humido, frigido nebuloſo, habitatione in locis humidis, palludoſis ſollicite abſtineant oportet; frequentiora corporis exercitia in libero præſertim puro, ſicco aëre inſtituta his maxime neceſſaria ſunt.

Poſt

Poſt hydropem ſemper fere reconvaleſcentes debiles & laxæ obſervantur corporis conſtitutionis: quamobrem provide admodum agitur, ſi ad uſum nonnullorum ex ſupra dictis medicamentis roborantibus adſtringantur, remedium autem No. 170. hoc in caſu maxime proficuum eſt, appetitum enim excitat, promovet leniter urinam ſimulque corpus corroborat.

DE ICTERO.

Si bilis in ſanguinem regurgitet, per univerſum corpus ſeſe diffundat flavoque illud tingat colore, morbus hic Icteri nomine inſignitur.

Nonnunquam ſubito exoritur, ſæpe vero ægri diu antehac varias percipiunt moleſtias, totiusque corporis conqueruntur debilitatem; os ſentiunt amarum, vehementem ſæpius ventriculi dolorem, anxiam ſcrobiculi cordis contractionem, quæ ut plurimum verſus hypochondrium dextrum ſeſe extendit ibique continuum, obtuſum, pre-

mentem quandoque & atrociſſimum cauſat dolorem, experiuntur. Tales ægri pectore oppreſſo & nimium anxio reſpirationem ducunt, omnes faſtidiunt cibos, vomendi conatum, ructus valde acidos etiam putridos percipiunt frequentius; adnata tandem tunica flavo deturpatur colore, qui brevi poſthac in corpore univerſo & in ipſa cute capitis capillata conſpicitur; alvus ut plurimum limoſa cinereum vel etiam album colorem repræſentat, ſæpe autem alvus pertinaciter clauſa habetur; Urina ſubinde craſſa & turbida eſt, aut coloris crocei, ſubinde etiam profunde flava immiſſa tingit linteamina. Tales ægri ſæpe de intollerabili totius corporis pruritu querelas movent, nonnullis temporibus pulſus exploratur febrilis, ſæpiſſime vero ſine omni febre habetur.

Qui ſanguinem mucoſum vehunt, pallidi & paſtacei ſunt, vel tenacibus, flatulentis, indigeſtibilibus aluntur cibis cum corporis pauco vel plane nullo exercitio, iis frequenter contingit, quod pori biliarii lenta, mucoſa materie obſtruantur, conſequenter bilis effluxus impeditur, unde tandem icterus exſurgat.

Communes horum querelæ ſunt ponderis & frigoris in ventriculo ſenſus, hypochondrii dextri tenſio, ciborum nauſea multaque ſæpius vomitu pituita rejecta.

Hoc in caſu ſtatim ab initio purgans ut No. 4. — 5. — 38. exhibendum eſt, aut ſi ventriculus multo muco infarctus eſſe advertatur, & ipſa natura hoc onere ſeſe liberare contendat, præprimis emeticum ſub No. 24. — 25. — 26. requiritur.

Sequentibus diebus lenia exhibentur ſolventia: ut No. 3. — 46. — 72. — 109. — 132. — 136. — 144. — 173. recenſentur; ſi morbus perinde minuatur, æger ſe levatum ſentiat, his inſiſtendum eſt, donec integra ſanitas habeatur reſtituta.

Si vero levamen notabile non ſequeretur, ſi præſertim nec debita, nec ſufficiens alvi contingeret evacuatio, præter hæc remedia omni tertio aut quarto die unum ex ſupradictis remediis purgantibus propinari poteſt; hac methodo plerumque iſthæc icteri ſpecies perfecte curatur.

Subinde tamen ejusmodi etiam icterus admodum pertinax & rebellis eſt, ſi a muco admodum tenaci & nimis jam condenſato fuerit productus, hoc in caſu remedia

No.

No. 111. — 174. maxima cum utilitate adhibentur.

Si icterus ab hepatitide vel in febre acuta continua oriatur, nec pecularia ſymptomata generet, neque ad pecularia medicamenta confugere opus eſt, quia hic ſemper fere iisdem cedit remediis, qui morbo primario percurando ſufficiunt.

Si vero a labe purulenta hepatis ortum ducat, omnem utplurimum curam reſpuit, & ægri hectici, conſumpti intereunt, niſi natura aut arte puri exitus procuretur, ut ſupra de hepatitide notatum fuit.

Quandoque icterus ab indurato hepate provenit, quod cognoſcitur, ſi in hypochondrio dextro, in quo hepar reconditur, duritiem tactus detegat.

Neque minus, ſi ab hac cauſa morbus, denuo ſolventia locum habent, longo tamen tempore in horum uſu pergatur neceſſum eſt.

Æque hic præſtantem effectum exerunt pillulæ No. 60. — 91. — 174. & plurimum integram ad curam confert, ſi externe locus induratus mane ac veſpere unquento No. 128. probe fricetur & deinde emplaſtrum de cicuta apponatur.

Ipſa

Ipſa eadem ſuperius memorata ſolventia optimo etiam cum ſucceſſu uſurpantur; ſi icterus febris intermittentis male curatæ vel præmature nimis cortice peruviano ſuppreſſæ ſequela ſit, remedium No. 144. præcipue conducit.

Sæpe hæc medicamenta febrem denuo revocant, quæ, niſi nimis vehemens ſit, tamdiu permittenda eſt, donec icterus & cætera eum concommitantia ſymptomata ex integro ſublata ſint, febris ipſa quandoque uſu horum medicamentorum continuato ſponte ceſſat, nec corticis vis neceſſaria amplius requiritur, quamvis ad hunc rurſus confugiendum eſſet, ſi febris ægro debilitatem nimiam aut alia mala ſymptomata induceret.

Accidit quandoque, ut nonnulli ab ictero periodice affligantur.

In principio præter tenſionem & obtuſum dolorem in regione hepatis pondus percipiunt, in ſcrobiculo cordis contractionem ſentiunt ſpasmodicam, ſubitam pectoris anguſtiam conqueruntur, cibos faſtidiunt, vomitus frequentes patiuntur, mittunt urinam turbidam aut croceo tinctam colore, his prægreſſis ſymptomatibus demum oculi bulbus

fla-

flaveſcit ſucceſſive, qui color tandem univerſum corpus deturpat.

Ad hæc priora plerumque remittunt ſymptomata & icterus ſine multo medicamentorum uſu ſucceſſive diſparet.

Verum elapſis aliquot diebus etiam ſeptimanis aut menſibus priora icteri revertuntur ſymptomata, iterumque ut antea evaneſcunt; plerumque tamen obſervatur ſymptomata eo, quo ſæpius redeunt, evadere vehementiora, longius perſiſtere, & eo breviori temporis interpoſiti ſpatio ſibi ſuccedere.

Si nunc talia ſymptomata frequenter obveniant, fere ſemper tuto concludere licet, bilem ſpiſſam nimis eſſe & tenacem aut calculos in veſicula fellea latitare.

Dum ejusmodi periodi icterici advertuntur, ægris ſine mora, etſi ſaniſſimi videantur, copioſa decocta ſolventia aut alia ſimilia medicamenta longo tempore ingerenda ſunt, talia No. 45. — 46. — 72. — 136. — 141. — 144. — 173. videre eſt; diligenti horum remediorum uſu ſæpius obtinetur, ut periodi ſenſim mitiores evadant, tandemque penitus ceſſent, ſi præſertim in principio ſtatim, antequam malum altas egerat radices, auxilium feratur.

Si

Si vero malum multum jam invaluit, periodi non ſolum non minuuntur, ſed frequentiores & pertinaciores redeunt; verum tamen hæc neceſſaria & ſalutaria ſunt naturæ conamina, quibus calculos felleos inteſtina verſus promovere, ſeque tali ratione ab hoc onere liberare nititur, atque ægri durantibus his periodis aut per vomitum aut deinceps per alvum calculos tales bilioſos reddere obſervantur ſæpiſſime; non raro autem per ſuperiora aut, quod magis conſuetum, per inferiora tenax valde, glutinoſa, ex viridi fuſca aut gryſea rejicitur materies, quo multum levaminis ægro adfertur.

Quare ſalutares hos naturæ conatus impedire noxium foret, quin potius eosdem, niſi exorbitent, promovere & facilitare oportet.

Vomitus ergo hauſtu aquæ tepidæ addito melle promovetur, ægro præterea decocta emollientia ut No. 8. — 40. — 88. aut medicamenta oleoſa, ſub No. 175. exhibentur, ſimiliaque remedia clysmatum forma ſubminiſtrantur, frictiones externæ emollientibus inſtitutæ unguentis, fomentaque emollientia, oleoſa ſæpe plurimum præſtant.

In

In hujuſmodi periodis diu valde protractis ægri admodum levari ſe ſentiunt, dum in balneum emolliens deſcendere jubentur.

In hoc morbo ſollicite ſemper alvus eſt inquirenda, videndumque, an nulli calculi aut ſuperius deſcripta materia gelatinoſa ſimul excernantur, ſi ſimile quid inveniatur, conſtans ægro levamen promitti poteſt.

Sæpe autem ſymptomata durante paroxysmo nimis vehementia ægrum in ſummum vitæ diſcrimen conjiciunt, aſſumpta quælibet vomitus excutit, crudeles torquent dolores, anxietatesque intollerabiles adſunt, ideo tunc remedia paregorica, ut No. 126. exhibere neceſſitas exigit, nec clysmatis oleoſi omni ſecunda aut tertia hora injectio negligenda eſt, ſi pulſus tenſus, plenus & febrilis foret, ante omnia facienda venæ ſectio, & tum loco remedii No. 126. illud No. 41. aut 92. exhibetur.

Atque cum paregoricis tamdiu pergendum eſt remediis, donec levamen notabile ſubſequi videatur, & dolor ceſſet; ad hæc ægri plerumque in ſomnum labuntur, quo expergefacti multo melius ſe habent.

Hac methodo ægri paroxysmi tempore tractantur.

Ter-

Terminato autem præſente periodo omni poſſibili modo futuri præcaveantur oportet.

Hinc iterum reſolventia ſuperiora porriguntur, quæ ſi facile ferat æger, magna copia & longo tempore aſſumere poteſt.

Sæpe vero decocta reſolventia frigoris ſenſum aut doloris in ventriculo cauſant, ægroque tandem ita diſplicent, ut ea ſufficienti copia aſſumere amplius non valeat, tum æque bono, imo ſæpe meliori cum ſucceſſu & effectu celeriori pillulæ ſub No. 91. — 135. — 174. cum vaſculo theato No. 143. adhibentur.

Quod ſi ſub horum remediorum uſu hypochondria liberari ab obſtructionibus, & per alvum multum mucoſæ illius materiei ſecedere cernatur, & æger viribus præditus ſit, ſpes ſanationis adeſt.

Sæpe ſub horum remediorum uſu calculi bilioſi in excrementis alvi reperiuntur, absque eo, ut ægrum peculiaria infeſtaverint ſymptomata.

Quandoque vero priora ſymptomata iterum redeunt, ſed leniora plerumque neque tamdiu perſiſtentia.

Dum æger diuturno tempore ab omni penitus paroxyſmo liber manſit, ab uſu medicamentorum etiam deſiſtere licebit.

Quamprimum autem vel leviſſima paroxyſmi aura aut quædam in regione hepatica percipiantur moleſtiæ, mox iterum ad illa refugere oportet & per plures ſeptimanas continuare.

His ægris omnes aquæ minerales & acidulæ vi inſtructæ ſolvente verno præſertim tempore, ut & balnea emollientia, reſolventia optime conducunt.

Hac ratione crudelis hic & dolorificus morbus integre ſæpe ſuperatur, ſi vero æger ab uſu tot ſolventium remediorum debilitaretur, per aliquot tempus medicamenta roborantia ſub No. 74. — 170. — 176. aſſumere poteſt; in hoc caſu aquæ medicatæ vi roborante donatæ, quales ſunt ſpadanæ, ſtecknizenſes ſat commendari nequeunt; ſimul tamen invigilandum ſemper eſt, ne alvus diu obſtructa maneat.

Qui debili & irritabili admodum nervorum ſyſtemate gaudentes ſpaſmis obnoxii ſunt, iis ſæpiſſime accidit, ut ductibus biliariis ſpasmodice contractis icterus excitetur.

Hoc

Hoc plerumque poſt vehementem iram, ſubitum terrorem aut alium validiorem animi affectum fieri animadvertitur.

In ſimilibus ægris natura ſæpe ſibi ipſi eſt auxilio, leni bilioſa excitata diarrhæa icterus ſine omni medicamento evaneſcit.

Niſi hoc obveniat, clysmate aut leni purgante, ut No. 38. alvum movere, veſpere remedium No. 41. propinare oportet, quibus rite factis ſæpe celeriter admodum icterus tollitur.

Si vero malum tam cito non cederet, æger ventriculi ſentiret preſſionem, ciboſque nauſearet, remedium No. 38. adhuc una vice repetendum eſſet, aut hujus loco pulvis No. 3. de die exhiberi poteſt.

Si hepar infarctum obſervaretur & obſtructum, nec hæc affectio hiſce morem gereret remediis, leniter ſolventia ut No. 46. — 72. — 134. — 173. admodum proficua forent, quibus inſiſtendum eſt tamdiu, donec hypochondria ab omni infarctu libera ſint, & icterus omnino diſparuerit.

Inſultus hic ſpasmodicus ſæpe magno junctus eſt dolori, ægri infeſtantur animi deliquiis, anxii tenentur, frequenter vomitu

dolorifico afficiuntur, & urinam mingunt aquoſam.

His in circumſtantiis remedia No. 107. aut 126. citiſſimum levamen adferunt.

Doloribus, anxietatibus ſublatis methodo ſupra recenſita ægri tractandi ſunt.

Sæpe icterus per plures menſes imo & annos durat.

Si ægri nullam præterea quærelam moveant peculiarem, appetitu bonisque gaudeant viribus, & ad munia ſua obeunda apti ſint, magnum periculum non eſt.

Hoc tamen reſolventibus lenioribus, ſanguinem depurantibus, & mitioribus diureticis ut No. 46. — 72. ſemper prævenire oportet.

His in caſibus remedia ut No. 45. præprimis efficacia ſunt, ſi majori copia & longo tempore aſſumantur.

Contra ſi icterici famelici ſemper ſint, multum comedant, nihilominus emacientur, viresque amittant, male cum illis agitur, ſi præſertim pulſus inſuper adſit febrilis.

Sæpe non tantum externæ verum & internæ corporis partes ipſa etiam oſſa bile tinguntur.

Ægri

Ægri quidam ſubinde profunde viridi colore cutim deturpatam gerunt, aut colorem ex flavo nigrum nanciſcuntur.

Si bilis ſanguinis circulum ingreſſa fuerit acris reſolvit ſenſim ſanguinem, humores penitus corrumpit, & febrem ſæpe putridiſſimam generat.

In tali caſu mox in principio magna remediorum ſub No. 29. — 196. quantitas exhibenda eſt, quibus procedendum, donec periculum omne ablatum ſit, prioribus remedium No. 31. ſæpe magna cum utilitate adjungitur.

Quod ſi vero hæc medicamenta nec notabilem nec conſtantem morbi emendationem cito efficiant, res plerumque deſperata eſt, maxime tum, cum ægri nigram, fœtidam ſimul urinam excernunt aut corrupta & tenacia ſputa exſcreant. Si præterea intumeſcant, copioſæ oriantur hæmorrhagiæ, aut dyſenteria putrida ſuperveniat, lethalia ſemper habentur ſymptomata.

DE SCORBUTO.

In ſcorbuti principio communiter partium ſolidarum laxitas imminutaque obſervatur elaſticitas & irritabilitas, quibus fit, ut ſanguis in ſuo circulo non debite promoveatur, indeque vappidus, grumoſus evadat, & acrimoniam induat.

Quo magis ſolidarum partium laxitas augetur, eo magis ſanguis a ſua indole recedit, eoque magis ipſius increſcit acrimonia, poſtremo tandem adeo diſſolvitur, & acris evadit, ut partes etiam ſolidas arrodat, peſſimas hinc ſequelas, & ipſam mortem producat.

Quidquid ſolida relaxat, irritabilitatem minuit, & conſequenter ſanguinis circulum retardat, ſcorbuti cauſa eſſe poteſt.

Quamobrem perſæpe poſt febres intermittentes male curatas oritur; maxime autem in illis regionibus & terræ plagis obſervatur, in quibus atmoſphæra humida, frigida, nebuloſa & impura habetur, ſi præſertim incolæ non ſufficienter corpus

ſuum

ſuum moveant aut indigeſtibilibus, tenacibus, flatulentis alimentis, carnibus aut piſcibus fumo induratis veſcantur. In humilioribus, recenter exſtructis, humidis ædificiis, in noſocomiis, carceribus aut in urbibus obſeſſis ob impurum, clauſum nec renovatum aërem; ſæpiſſime etiam oritur, ubi ſimul convenientia imprimis autem vegetabilia defficiunt alimenta, aut ubi homines ſtagnantem, vappidam & impuram aquam bibere coguntur, iisdem ex rationibus etiam in caſtris dominatur; mæſtitia, timor, ſomnus immodicus aut protractæ nimis vigiliæ multum ad morbum hunc augendum conferre valent.

Scorbutus plerumque cum peculiari omnium artuum debilitate inchoat, ægri nec ambulare nec ſtare amant, ſed ſemper jacere, aut ſedere cupiunt, mane evigilantes membra admodum laſſa & quaſi dedolata ſentiunt, poſtquam vero aliquo extra lectum empore morantur, dedolatio hæc imminuitur, pulſus debilis eſt & tardus, facies & totum ſæpe corpus pallet, aut terrei coloris evadit, labia inflata, gingivæ conſpiciuntur tumidæ, ſanguinem facile fundentes, Urina cruda, ſubinde plane fuſca

 eſt,

eſt, cui ſæpe pellicula ſalina innatare viſitur.

Dum morbus augetur, reſpiratio difficilis fit, & anima fætere incipit, pedes intumeſcunt, fuſca redditur facies, in diverſis corporis partibus profunde rubentes, lividæ, nigreſcentes prorumpunt maculæ, gingivæ in putrilaginem reſolvuntur aut in illis, labiis, colli partibus parva enaſcuntur ulcuſcula, quæ ſubito propagata partes vicinas erodunt & intollerabilem fætorem cauſant.

Tandem malum partes etiam internas aggreditur, malignas ſæpe producit inflammationes, quæ brevi in gangrænam abeunt, quandoque tales ægri nigrum corruptumque tuſſiendo rejiciunt ſanguinem aut profuſiſſimas narium patiuntur hæmorrhagias, ſanguinem cum urina excernunt, aut gravi decumbunt dyſenteria, frequenter admodum toto intumeſcunt corpore, & maculæ profunde rubræ & ex nigro cæruleſcentes a longo tempore jam enatæ nunc in putreſcentia ulcera mutantur, quæ non raro erodendo in oſſeam uſque ſubſtantiam penetrant, adhæc fætor cadaveroſus exoritur, & brevi ipſa mors adeſt.

Na-

Natura in omnibus provida ad curandum hunc morbum multa variaque produxit remedia, quæ tenacibus, ſpiſſis humoribus attenuandis, acrimoniæ huic mitigandæ, reddendoque partibus ſolidis robori, & elaſticitati impertiendæ idonea ſunt.

In principio hic morbus facillime ſæpe ſanatur, quo profundiores autem egerit radices, eo moleſtior fit, & quando ſemel integre invaluit, & partes internas aggreſſus eſt, curæ ſpes ſupereſt nulla.

Summi autem momenti eſt rite diſtinquere, an ſcorbutus calidæ an vero frigidæ ſit indolis.

Si æger mox a principio calorem & ſitim conqueratur, ſi pulſus magnus exploretur & tenſus, ſi labia quaſi aduſta ſint, & arida, aut præ magno æſtu findantur, & exinde late proſerpens non tamen profunde exedens ulcus oriatur; ſi gingivæ ardoris roſionis ſenſum patiantur, & coccinei coloris ſint, ſi ulcera labiorum, linguæ, gingivarum, faucium in principio cum plurimo rubore & valido ardore vehementer doleant, ſi æger alioquin alacris & calidi ſit temperamenti, ſcorbuto huic calidam eſſe indolem convicti credere poſſumus.

In hujusmodi circumſtantiis nec tanta advertitur debilitas, & morbus hic potius ab acrimonia ſcorbutica repagulis ſuis liberata, quam a peculiari fluidorum tenacitate & ſolidorum laxitate ſuam deducit originem.

Hoc in caſu cuncta remedia in ſcorbuto alias proficua, ſed aliquantum calida nocerent; quare tunc temporis talia ſolummodo in uſum vocanda ſunt, quæ æſtum temperant, acrimoniam leniunt, & per urinæ aut alvi vias de corpore eliminant, talia No. 7. — 9. — 11. — 12. — 29. — 39. — 45. — 46. — 48. — 69. — 179. videri poſſunt.

Omnia aceſcentia, fructus præprimis horræi maturi cocti nec non ſucci ex his præparati & decocta omniaque vegetabilia refrigerantia, ut acetoſa, lactuca, endivia, ſpinachia, daucus, rappæ, braſſca fermentata &c. in hoc caſu palmam præripiunt cæteris, quæ ſi ægri ferant, magna copia & longo tempore aſſumant oportet.

Subinde tamen ægro venam tundere convenit, ſi cæterum plethoricus pulſum plenum & tenſum habeat, cautos tamen hac in re nos eſſe oportet, ne per ſanguinis detractionem multum de viribus amit-

ta-

tatur; morbus enim hic ſæpe in longum excurrit, unde tandem diſſoluti humores in corruptelam degenerant.

Tales ægri potus calefacientes & cibos aromatibus conditos evitent, neceſſe eſt, nocet quoque carnium eſus, jura tamen carnium addito limoniorum ſucco aut tartari cremore concedi poſſunt, cremor avenæ, hordei, aut oryzæ cum pauca aceti, ſucci limoniorum aut cremoris tartari quantitate iis admodum conducit.

Hac curandi methodo ſcorbutus calidus ſæpe ſuperatur.

Verum nonnunquam calida hæc acrimonia adeo vehemens eſt, ut ſanguinem diſſolvat, parva, maligna, inflammatoria producat ulcera, quæ non raro gangræneſcentia ægri vires ſummopere proſternunt.

Quam primum hoc animadvertitur, ſine mora ad ea medicamenta recurrendum eſt, quæ ſanguinis diſſollutioni & putredini reſiſtunt, ægri vires conſervant, augent, & metuendam præpediunt gangrænam: ſpiritus vitrioli, cortex peruvianus, camphora inſignes in his caſibus edunt effectus: cuncta etiam cæterum morbis putridis convenientia medicamenta hic uſum habere poſſunt,

vi-

videndum ſolum eſt, quodnam ægro medium aptiſſime adhiberi queat, & quodnam facillime & optimo cum ſucceſſu ferat, talia No. 16. — 17. — 22. — 23. — 28. — 29. — 31. — 70. — 93. — 177. habentur; ſi noctes inquietæ fuerint, & inſomnes, veſpere ſemper remedium No. 41. porrigitur.

Maligna hujusmodi ulcera in ore aut faucibus exorta ita tractanda ſunt, ut agendo de morbis faucium dictum fuit.

Nonnunquam periculoſo tali morbo percurato dolores adhuc rheumatici artuum & diverſarum corporis partium remanent, cæterum autem ægri bene valent, pulſus ipſis naturalis eſt, & vires increſcunt, hic unum ex remediis No. 177. — 178. — 179. exhibendum eſt.

In ſcorbuto frigido æger notabilem calorem non percipit, laſſus eſt, pulſum tardum habet & ſæpius inæqualem, gingivæ liveſcunt, aut aquoſo potius tumore turgent, raro ſitis adeſt, ulcuſcula oris neque adeo dolent, neque calent, ſed profunde potius rubeſcunt, & ſæpius cruſta obducuntur lardacea, in pedibus aut aliis partibus tumores frigidi, oedematoſi obſervantur,

ma-

maculæ quoque in his tumoribus apparentes nullum caloris ſenſum procurrant, neque tenſæ neque flammei coloris, ſed valde laxæ, profunde rubentes, lividæ aut fuſcæ.

In principio hoc ſcorbuti genus facillime & breve intra temporis ſpatium tollitur, remediaque No. 144. — 178. ut plurimum huic ſcopo ſufficiunt; eouſque tantum in horum uſu pergendum eſt, donec malum penitus ablatum fuerit.

Si vero altas jam fixerit radices, ſi reſpiratio difficilis ſit & laborioſa, pedes aut univerſum corpus tumeat, fortiora aliquantum deſiderantur medicamenta, ſemper tamen & in his caſibus remedium No. 144. experire licebit, de quo ſufficiens ſæpe obtinetur effectus; quod ſi autem hoc non foret efficax ſatis, talia exhiberi poſſunt, qualia No. 178. — 182. — 183. recenſentur, quibus communiter etiam pertinaciſſimus ſcorbutus ſuccumbit.

Quod ſi vero ſanguis univerſus eo redactus eſſet corruptelæ, ut per ſputa, urinam, alvum ſponte ſua excerneretur, nulla omnino ſanationis ſpes relicta habetur, atque tum urgentibus ſolum ſymptomatibus curam palliativam adhibere oportet.

Subin-

Subinde etiam in ſcorbuto frigido maculæ aut ulcera apparent, quæ brevi in gangrænam abeunt, aut putredinem, in hoc caſu remedia No. 181. — 318. — plurimum proſunt, ſi præſertim ægri magnam præterea copiam de No. 177. aſſumere cogantur: idem hoc remedium per ſe ſolum magnæ ſemper in ſcorbuto eſt efficaciæ.

Sæpe hic morbus in efflorescentiam milliaria mentientem diu perſiſtentem terminatur, aut aliqua ſcabiei ſpecies finem morbo imponens exoritur, verum & hæc ſymptomata longo remediorum ſub No. 110. — 144. — 182. uſu integre plerumque tolluntur, maxime, dum ægri eodem tempore de No. 45. copioſe bibunt.

Nonnunquam autem in poſtremis his caſibus pillulæ No. 60. auxilium adferunt, ubi alias omnium medicamentorum vis habetur inefficax.

DE SCABIE.

Scabies morbus cutaneus eſt diuturnus, nauſeam pariens & contagioſus.

In

In manibus ſæpe initium ſumit, inter digitos parvæ quædam acri rodente vel urente materie lymphatica repletæ apparent puſtulæ, quæ vehementem adeo pruritum cauſant, ut a ſcalpendo abſtinere poſſibile non ſit; adhæc brevi in aliis corporis partibus ſimiles etiam prorumpunt puſtulæ, quæ ægrum inquietum reddunt; ſæpe his univerſum corpus conſpergitur, ſæpe vero in pedibus ſolum & manibus copioſiſſimæ prodeunt admodum ſibi propinguæ, in reliquis vero plagis paucæ tantum a ſe invicem remotiores.

Poſt aliquod tempus puſtulæ ut plurimum in profunda & lata mutantur ulcera, quibus ſquamma obducitur aut cruſta.

Quo profundius ulcera rodunt, eo pruritus & ardor erunt vehementiora, præcipue vero hæc tempore nocturno augentur, calorem, inquietudinem, vigilias cauſant.

Quandoque etiam cutis puſtulis intermedia tenditur, rubet & inflammatur, æger plerumque ſitim conqueritur, & pulſum exhibet febrilem.

Sæpius autem ſpatia intermedia inflammata non ſunt, ſquammæ ſiccæ & flaccidæ habentur, & ſine febre pulſus.

Apud

Apud alios in toto corpore parvi inflammati rubri & rodentes prodeunt furunculi, qui brevi pure repleti circum circa annulo rubro cinguntur, hi quoque in ſquammas ſæpe ſeparatas aut in latas denſas turpes exſiccantur cruſtas.

Hæc ſcabiei ſpecies ut prior contagioſa eſt, quare ſani ab his ægris illico ſeparandi ſunt, nunquam his concumbant, nec horum induſiis, veſtimentis utantur & linteaminibus.

Duri indigeſtibiles, valde falſi & fumo indurati cibi, fructus auſteri immaturi, ſeſſio diuturna, impurus aër &c. hujus morbi pro cauſa exiſtere poſſunt; præcipue ſi corpus inſuper & linteamina raro mundentur, & in ſuis relinquantur ſordibus.

Apud quemlibet ſcabie infectum inquiratur oportet, an ſcabies recens exorta, an jam inveterata ſit, an æger magnum calorem, magnam patiatur ſitim, pulſumque habeat febrilem, an pulſus ſine febre deprehendatur, & æger calore careat omni?

Si æger præternaturalem conqueratur ſitim & calorem, febris in pulſu deprehendatur, cutis tenſa ſit & inflammata, medicamenta refrigerantia ſanguinem depurantia ut No. 7. — 8. — 9. — 11. — 12. —

39.

39. — 46. — 187. exhibenda ſunt, hisque continuandum, donec inflammatio imminuatur & calor, ſi vero febris fuerit vehemens, & æger plethoricus ſit, etiam venam ſecare convenit; prætereaque omni tertio quartove die remedium purgans, ſub No. 4. — 5. — 14. porrigatur, niſi ſupra dicta medicamenta alioquin alvum ſufficienter teneant apertam.

Si calor remittat, inflammatio minuatur, purgantia toties repetere minime neceſſarium eſt, cum decoctis autem ſuperioribus ſedule proceditur.

Hac ratione quandoque ſquammæ ſenſim decidunt, totusque morbus paucas intra ſeptimanas percuratur.

Sæpe tamen jam cruſtæ febre & calore jam evanidis cuti adhuc pertinaciſſime adhærent, latens ſub his acrimonia rodendo magis ſemper in latum & profundum ſerpit, ægrumque ardore, & intollerabili roſione cruciat.

Hoc in caſu remedium No. 110. aut 115. exhibetur, multum præterea ægris de No. 46. aut 116. pro potu propinatur; neque minus egregie prodeſt, & inſigniter curam accellerat, ſi corpus aqua tepida, in

in qua pauca ſaponis veneti ſoluta quantitas eſt, quotidie lavetur.

Si poſt aliquod tempus notabilis obſervetur morbi emendatio, in curandi methodo nil mutandum venit, ſed diligenter pergendum, donec eſcharæ decidant, nec ullæ denuo ſequantur puſtulæ omnisque roſio, aut pruritus penitus ceſſent.

Sæpe ex ulceribus ſcabioſis multum acris liquidi exſudat, quod partes vicinas irritat, inflammat, novasque iterum puſtulas producit & ulcera, ad hoc præcavendum aqua calida & lacte, vel remedio No. 51. — 208. hæc acris materia ſæpius ablui debet.

Si in ſcabie nulla inflammatio, neque calor animadvertatur neque febris, cura ſtatim purgante ut No. 4. — 5. — 14. — 38. — 42. — 43. — 44. inchoari poteſt, tandem ægro copioſum quotidie decoctum ſanguinem depurans de No. 45. — 46. — 72. — 116. ingeritur, elapſis vero ſex ſeptem diebus repetitur purgans, & hac ratione pergitur, donec æger integræ reſtituatur ſanitati.

Attendendum tamen eſt, ne purgantibus nimium proſternantur vires; ſic enim fieri poſſet, ut ſcabies retropelleretur, atque

que magnas in partibus corporis internis produceret calamitates.

Remedium No. 144. aut 179. in ſcabie etiam inveterata magnam ſæpe adfert utilitatem, ſi præſertim ſanguis ægrorum tenax ſit, & ſcorbuticus.

Hic tamen morbus, licet utcunque diu duraverit, pertinax & ad optima medicamenta rebellis fuerit, non raro remediis No. 49. — 174. integre tollitur.

Remedia hæc eadem porro ratione in alia quacunque diuturna efflorefcentia, aut morbo cutaneo inveterato tentari poſſunt, ſæpeque ultra omnem ſpem bonum ab illis experimur effectum.

Melius ſemper eſt, ſi ſcabies aut alius quisque morbus cutaneus internis ſanari poſſit remediis, hæc enim curandi methodus longe tutior eſt, etiamſi longiori aliquantum tempore ad eam perficiendam opus ſit, ægroque longe moleſtior accidat, nihilominus externa media, quamdiu poſſibile, evitare oportet, ſi præſertim malum profunde jam radicatum foret, & a prava humorum diatheſi vel ſanguinis acrimonia ortum duceret.

Si vero interna remedia longo tempore ſine emendatione notabili & conſequenter

ſine ſpe futuræ integræ reſtitutionis adhibita fuiſſent, quotidie quædam plagæ ſcabie refertiſſimæ unguento No. 219. aut 229. leniſſime inungi poſſunt, non intermiſſo tamen internorum remediorum & decoctorum ſanguinem purificantium uſu, qui adhuc aliquo tempore evanida jam omni ſcabioſa efflorescentia protrahendus eſt.

Balnea ſulphurea præprimis ſcabioſis conducunt, verum & hæc nocerent, niſi antea ſanguis idoneis corrigatur medicamentis, & acrimonia temperetur.

Balneis ſimilibus aut unguento ſuperius memorato tum ſolum mox ab initio uti licet, ſi pulſus febrilis non ſit, & dum certo conſtat ægrum mediantibus veſtimentis, ſtragulis aut attactu ſimiliter affecti ſcabiem contraxiſſe, ipſiusque ſanguinem nulla ſcatere labe, ſed ſanum eſſe.

Repercutientia, fortiter exſiccantia, multo lithargyro, ſacharo ſaturni, vel etiam arſenico permixta unguenta hoc in morbo nunquam adhibenda ſunt, ſiquidem ſemper detrimento ſint.

Quod ſi vero accideret, ut perverſa curandi methodo vel remediis externis ſcabies interiora verſus repulſa fuiſſet, enormes

mes ſæpe, & continui capitis dolores, vertigo, cæcitas, ſurditas, aſthma, tuſſis, quandoque etiam epilepſia & alii morbi oriuntur.

His in caſibus decocta attenuantia & reſolventia ſupra memorata in magna quantitate exhibenda ſunt, tentandaque remedia, quæ No. 110. — 115. aut 49. — 174. recenſentur, æger quotidie per plures horas balneo emollienti inſideat, ut perinde ſcabies verſus exteriora corporis alliciatur.

Si hac ratione mala minuantur ſymptomata, ſine mutatione alacriter procedendum eſt, ſi vero poſt unius aut plurium ſeptimanarum decurſum nullum levamen obſervetur, ſcabiei revocatio alia methodo tentanda eſt.

Tum ſimiles ægri alteri ſcabioſo concubare jubentur, aut ipſis induſium, quod ſcabioſus geſtaverat, induitur, aut ipſa inſitione ſcabies communicatur.

Hoc facto tam ab internis quam externis remediis abſtinendum eſt, permittendumque, ut firmas ſcabies in ejus corpore radices figat, quæ ubi tandem ad ſuam devenit vehementiam, morbus ex retropulſione ſcabiei productus ut plurimum remittit.

Quando hoc animadvertitur, internis ſanquinem depurantibus remediis uti, hisque malum ſenſim perſanare licebit.

Si æger feliciter hac methodo reſtitutus ſit, ulcera artificialia, aut fonticuli procurandi, diuque in fluxu conſervandi ſunt.

DE VERMIBUS.

In hominibus muco inteſtinorum abundantibus, duris pravisque alimentis vitam ſuſtentantibus, aut aquam haurientibus impuram, putridam &c. ſæpiſſime animadvertuntur vermes.

Diverſæ exiſtunt horum ſpecies: aliqui admodum parvi ac breves ſunt eorum ad inſtar, qui in caſeo obſervantur, alii parvi quoque valde graciles, ſed aliquantum longiores ſunt, hæ duæ ſpecies maxime inteſtinum rectum inhabitant.

Alii longi ſunt, teretes, lumbricis terreſtribus ſimillimi; tandem habentur valde longi, plani, & lati, qui vermes lati vel teniæ appellantur.

An æger vermibus laboret nec ne, diffi-
cillime ſæpe cognoſcitur; ſi tamen quædam ex ſequentibus obſerventur ſignis, vermes adeſſe concludere licet.

Tales ægri ventrem plerumque habent tumidum & durum, pallidi ſunt & macilenti, oculorum bulbus plumbeum refert colorem, & pupilla oculi admodum dilatata habetur. Conſtantem & moleſtam ſentiunt in naribus titillationem, ſicca irritante continuo tuſſi affliguntur & ſingultu, dolorificam in abdomine vellicationem & roſionem conqueruntur jejuno præſertim ventriculo, hæc autem ſumptis cibis remittunt. Sæpe fame torquentur inſatiabili, multum comedunt, corpus tamen conſumitur, ſæpe ex ore fætent, & omnes faſtidiunt cibos, leipothymiæ, animi deliquia & vertigines accedunt, aut validis tendinum ſubſultibus, convulſionibus ipſa plane infeſtantur epilepſia. Pulſus eorum ut plurimum inæqualis & non raro intermittens eſt. Urina pallida & cruda: quandoque conſtantem experiuntur diarrhæam, ſubinde autem alvus illis pertinaciter obſtructa eſt.

Quo plura ejusmodi ſigna adſint, eo prognoſis eſt ſecurior ægrum hunc vermibus laborare.

Certiſſimum autem ſignum eſt dum vermes per vomitum aut alvum excernuntur.

Vermes teretes ſeu lumbrici facile ſuperantur, contra vermes lati & teniæ omnibus ſæpe reſiſtunt medicamentis.

Cum autem vermes in tenaci ut plurimum muco nidulentur, firmiterque inteſtinis adhæreant, ægris ejusmodi veniunt exhibenda medicamenta, quæ mucum incidant, vermibus adverſa ſint, eosque enecent, aut de corpore expellant.

Remedium No. 200. in omnium vermium ſpecie optima præſtitit ſæpiſſime, & multos ægros integræ ſanitati reſtituit.

Amaricantia, fætida, ſalina & purgantia medicamenta hoc in morbo plerumque optimo cum ſucceſſu exhibentur, talia No. 292. — 293. — 294. — 295. — 296. — 297. videre eſt.

DE HÆMORRHOYDIBUS.

Si ex vaſis ſanguineis in fine inteſtini recti locatis ſanguis profluat, hic ſanguinis fluxus hæmorrhoydum fluentium nomine venit.

Si

Si vero vaſa in fine inteſtini recti dilatentur, intumeſcant, & rotunda aut oblonga, profunde rubra aut ex nigro cærulea tubercula & tumores ſanguine refertos absque tamen ejus profluvio producant, conſpiciantur, hæmorrhoydes cæcæ aut non fluentes audiunt.

Hi tumores in inteſtino recto exterius ſituantur aut interius, quare etiam æger communi ſenſu externis aut internis hæmorrhoydibus laborare dicitur.

Quandoque hi tumores admodum dolentes & inflammati ſunt, nonuunquam vero laxi & ſine dolore habentur.

Hæmorrhoydarii ſæpius vertigines, capitis dolores, tractiones in nucha, lumbis, oſſe ſacro conqueruntur; hypochondria ſubinde tenſa aut inflata gerunt, de ſingulari quoque ſenſatione quærelas movent, ac ſi circa coſtas inferiores ad lumbos usque circulo firmiter conſtringerentur, quod liberam ipſis impediret reſpirationem, anxietatesque cauſaret, nec non moroſos, ineptos ad negotia, dejectos redderet aut murmueantes. Non raro in fine oſſis ſacri aut rtiam inteſtini recti vehementem, penetrantem, pungentem, urentem, aut conſtrin-

gentem dolorem percipiunt; quandoque urinæ adeſt ſuppreſſio, ſimul & obſtructio alvina aut teneſmus, qui tandem diarrhæam producit, qua mucus copioſus, tenax & mucoſa alvus ſecedit; ſi hiſce ægris alvus clauſa ſit, melius ſe habent, ſi vero hæc frequentius deponatur, quavis fere vice poſt depoſitionem laſſitudinem, palpitationem cordis, ardorem in recto inteſtino &c. percipiunt.

Si hæmorrhoydes fluere incipiant, aut ſine inflammatione intumeſcant, communiter hæc remittunt ſymptomata.

Si vero hæmorrhoydes exterius vel interius inflammentur, vehemens ſæpe accedit febris, & dolores in recto evadunt intollerabiles; quandoque hi dolores verſus veſicam urinariam extenduntur, continuamque cauſant dyſuriam, aut per abdomen propagantur, unde vehemens & periculoſa colica inflammatoria originem trahit.

Apud quosdam hæmorrhoydes omni menſe, apud alios omni tertio aut quarto menſe, apud nonnullos in principio veris & autumni, apud alios ſolummodo tempore vernali ordinatum admodum fluxum obſervant.

In

In hujusmodi hominibus hæmorrhoydes ut plurimum ſalutare ſunt conamen naturæ, poſt quod liberrimos ſeſe, alacriores multo & ad negotia aptiores experiuntur; quare caveant, neceſſe eſt, ne vel maxime circa illud tempus, quo fluxum hæmorrhoydalem rediturum experientia docti ſunt, inordinata vivendi norma, errore in cibo & potu, in incaleſcentia ut refrigeratione ſimilibusque commiſſo ordinatim recurrens impediatur, aut imminuatur fluxus.

Si hæmorrhoydes debite fluant, quietos ſe, & fluxui huic convenienter gerant oportet, & niſi ſingulare quoddam moleſtum valde & periculoſum superveniat ſymptoma, remediis nec externis nec internis opus habent, ſed totum negotium providæ relinquendum eſt naturæ.

Quod ſi vero contingeret, ut hic fluxus medicamentis male adminiſtratis, vehementioribus corporis animique motibus, refrigerio ſubitaneo & ſimilibus derepente ſiſteretur, peſſimæ ſæpe ſequelæ habentur, ut ſunt vertigo, cephaleæ diuturnæ, apoplexiæ, paralyſes, cæcitas, hæmoptoe, anxietas &c.

In hujuscemodi caſibus omni poſſibili modo conandum eſt, ut fluxus denuo reſtituatur.

Qua-

Quare talibus ægris, ſi pulſum plenum & tenſum habeant, aut plethorici ſint temperamenti, mox vena ſecari, & alvus emollientibus clyſmatibus aut medicamentis No. 11. — 39. — 141. leniter ſollicitari poterit.

Inde ſæpe ægri levari ſe ſentiunt, ſi præſertim fluxus hæmorrhoydalis rurſus redeat, aut vaſa ſaltem intumeſcant hæmorrhoydalia.

Si autem hæc remedia ſine levamine adhiberentur, ægri vaſi aqua calida pleno inſidere jubentur, ut mediante vapore ſanguis majori copia verſus vaſa hæmorrhoydalia derivetur, quæ ut primum tument, non tamen ſua ſponte fluunt, applicatis evacuentur hyrudinibus, copioſa præterea decocta emollientia ut No. 8. — 40. — 88. exhibeantur, nec non ægrum quotidie ter pulverem No. 201. aſſumere, & mane ac veſperi per mediam aut integram horam crurum balneo inſidere convenit; ſi his quædam animadvertatur emendatio, tamdiu continuentur, quamdiu poſtulaverint circumſtantiæ.

Quod ſi vero nullum levamen obſervetur, neque dolor ullus, tractio aut morſus in fine inſteſtini recti ſe manifeſtet, ſignum eſt, naturam diſpoſitam non eſſe, ut verſus

has

has partes ducatur, & tum ortos a ſuppreſſo fluxu hæmorrhoydali morbos eadem plane ratione curare oportet, ac ſi ab alia cauſa ortum duxiſſent.

Si æger ceſſante ſubito fluxu hæmorrhoydali nec calorem percipiat nec febrem, nec plethoricus ſit, ſanguinem ipſi mittere opus non eſt, mane tamen ac veſperi, aut ter de die pulv. No. 202. aſſumere, & ſuper aquæ calidæ vaporem ſedere, eique ſuppoſitorium No. 203. imponi poterit; niſi vero brevi ad hæc fluxus hæmorrhoydalis appareat, aut ſui per ſigna quædam reditus ſpem faciat, his non amplius remediis æger torquendus eſt; ſed alia potius ſymptomatibus appropriata adminiſtrentur medicamenta.

Accidit autem nonnunquam, ut fluxus hæmorrhoydalis ſubito, ſine malis ſequelis ceſſet, in tali igitur caſu, ubi æger commode ſe habet, nihil agere oportet, ſed naturæ in poſterum conſiderare curſum.

In quovis ægro fluxu hæmorrhoydali laborante exacte obſervandum eſt, an fluxus ille non nimis copioſus, non nimis paucus ſit, anve conſuetam teneat evacuati ſanguinis copiam, nec ne? ſi conſuetam obſervet quantita-

titatem, nil moliri opus eſt; ſi vero parcus fluxus admodum ſit, nec prægreſſæ tenſiones, vertigines, anxietates & dolores remittant, lenibus remediis promoveri poteſt; ſubminiſtrantur ægro clyſmata emollientia, potum No. 88. diligenter bibat, mane autem ac veſpere pulverem No. 201. aut remedium No. 120. aſſumat, ſi vero plethoræ manifeſta adverterentur ſigna, non minus inſtituenda eſt venæ ſectio.

Si contra hæmorrhoydes copioſe nimis fluerent, fluxui moderamen inducere convenit, ſi æger ſanæ cæteroquin conſtitutionis ſit aut plethoricus, ſanguis ipſi ex brachio mitti poteſt, tandem, ut inteſtina evacuentur, & ne duræ feces premendo ſanguinis augeant impetum, clyſma emolliens injicitur, nec non remedia No. 93. aut 94. adminiſtrantur; ſi hæc non proſint, & debilis evadat æger, ad remediorum, quæ No. 95. — 96. habentur, uſum confugiendum eſt, aut ſi fluxus ſanguinis nimius foret & continuus, ſimilia ut No. 97. — 192. porriguntur. Tandem & externa applicanda veniunt remedia, præparatus hic plurimum prodeſt agaricus, ſi loco aperto rite applicari poſſit.

Ut

Ut primum autem ſanguinis profluvium notabiliter imminuitur, omnium fortiorum medicamentorum uſu interno ſuperſedendum eſt.

In hæmorrhoydibus non fluentibus ſeu cæcis videndum eſt, an recenter exortæ ſint, & hominem prima vice invadant, aut an æger ſæpius jam illarum expertus ſit moleſtias, anve ſit inveteratum malum demum an valde dolens inflammatio cum vehementi etiam febre eas concomitetur an vero ſine omni inflammatione intumeſcant, denique an hæmorrhoydes cæcæ cum levamine appareant, ſintque ſalutares naturæ effectus, aut an ſymptomaticæ, moleſtæ, noxiæ fuerint?

Si admodum dolentes inflammatæ, non ſine febris vehementia ægrum infeſtent, fomenta emollientia externe applicantur continuo, & æger tractatur, ut ſupra de febribus inflammatoriis dictum eſt. Quamprimum autem dolor remittat, pars inflammata minus jam tendatur, minus rubeat, emollientium fomentorum loco diſcutientibus utendum eſt, alias ſæpius obvenit, ut protracto nimis emollientium externorum uſu partes hæ admodum relaxentur, aut ex in-

flam-

flammatione in ſuppurationem abeant; diſcutientibus autem fomentis inſiſtitur eousque, donec omnis tam tumor quam dolor diſparuerit.

Ubi pulſis doloribus ſublataque inflammatione æger fomenta amplius ferre nollet, ad laxum tumorem percurandum unguentum No. 204. aut 206. adhiberi poteſt, ſi autem eo in loco vehemens & ſpasmodicus dolor permaneret aut teneſmus, Unguentum No. 205. uſuveniat neceſſe eſt.

Sæpe autem hæmorrhoydes adeo ſanguine turgentes ſunt & tenſæ, ut fomenta emollientia una cum remediis internis nullam opem ferant, hoc in caſu lanceola caute aperiuntur, ſanguinique conciliatur exitus, ſi vero æger lanceolam horreret, applicari poſſunt ſanguiſugæ, aut partes hæ, ſi cutis valde tenuis ſit, foliis ficus aut charta bibula aſperiore fricentur, ad quæ plerumque ſponte ſua fluere inchoant hæmorrhoydes.

Si vero partes tumidæ jam profunde admodum ruberent, aut ex nigro cæruleſcerent, malumque minarentur exitum, nunquam ad emollientia ſed ſine mora ad diſcutientia putredinique reſiſtentia fomenta ex herbis No. 247. recurrendum eſt; deni-

que

que ſi ſigna partes in gangrænam abituras oſtendant, remedia uti No. 70. — 145. — 150. ægris porriguntur, & ſtrenue fomentis proceditur.

Quod ſi tamen contingeret, ut adhibitis licet omnibus ſuperius indicatis remediis inflammatio in ſuppurationem terminaretur, locus ille, in quo ſuppuratio fieri advertitur, ſubito aperiendus eſt, ut puri exitus concilietur; hoc in caſu apertura ſuppurati loci tam diu differenda non eſt quam in glandulosis aliisque partibus, magna enim copia hic pinguedinis adeſt, hinc pus brevi acredinem induit, & partes adjacentes arrodens ulcera ſinusque format aut fiſtulas, unde diuturni ſæpe omnisque medelæ ignari morbi exoriuntur.

Quandoque hi ſinus & fiſtulæ ab initio ſtatim perfecte curantur, ſi remedium No. 59. ſyringa injiciatur, & interne No. 60. — 61. exhibeantur, nonnunquam vero ſcalpellum unicum tutiſſimumque habetur remedium.

Si hæmorrhoydes regulariter certisque tumeant temporibus, & ægri levamen exinde percipiant, nunquam ſubito profligandæ ſunt, ſed attendendum ſolummodo, an cum harum intumeſcentia nulla alia æger ex-

experiatur moleſta ſymptomata, ſic ſi magna continuaque febri, calore multo, vertigine affligeretur æger, & plethoricus eſſet, venæ ſectio celebrari, applicari ſanguiſugæ, clyſmata injici emollientia, in genere ita tractari malum debet, ut in febribus continuis fieri conſuevit. Quod ſi vero affectione ſpaſmodica ſimul ægri torquerentur, vel teneſmo laborarent, remedia No. 41. — 92 aut 93. exhiberi, & partes affectæ unguento No. 204. illiniri poſſunt, ſi autem nulla peculiari infeſtarentur moleſtia, eos quietos ſolum manere oportet, nec ullo indigent medicamento.

Si contra irregulariter revertatur hæmorrhoydum intumeſcentia, & moleſtias tantum, nec ullum adferant emolumentum, ſenſim earum ſuppreſſioni ſtudendum eſt.

Inutiles & irregulares hujusmodi hæmorrhoydes ſæpiſſime a cibis calefacientibus, aromatibus conditis, a potu copioſo recentis & generoſi vini, a diuturna alvi obſtructione, a duris fæcibus, a nimia ſuper mollibus & calefacientibus ſeſſilibus ſeſſione, ab equitatione, atque exceſſu in negotio venereo &c. enaſcuntur; quibusdam etiam potus Coffee & vini rubri dolorem tumoremque producit hæmorrhoydalem.

In

In principio hoc mali genus ſatis facile ſæpe depellitur, plethoricis celebratur venæ ſectio, remedia exhibentur refrigerantia, alvum ducentia ut No. 11. — 12. — 39. — 141. aut emollientium enematum ope alvus eliminatur, partes demum hæ remedio No. 206. inunguntur, aut ſi hæmorrhoydes dolore ſtipatæ non ſint, easdem æger bis vel ter de die frigida lavare, ſpongiamque aquæ frigidæ intinctam nonnullo temporis ſpatio applicatam tenere poteſt, quod remedium toties in uſum trahere poterit, quoties ad deponendam alvum ſollicitatur; hac ratione iſtæ partes ſenſim debitum ſuum robur conſequuntur, & hæmorrhoydes ſine omni alio malo perfecte diſparent, deinceps tamen æger cauſas excitantes omni cura evitet, convenit.

Si vero tumentes dolerent hæmorrhoydes, emollientia prius & anodyna oportet adhibere fomenta; ut primum autem dolor diſparuerit, demum pro uſu externo remedia ſupra dicta roborantia & adſtringentia conducunt.

Verum ſi hæmorrhoydes in plura inveterata jam eleventur tubercula, ſi his tuberculis ſanguis congrumatus nullis reſolvendus

fomentis attenuantibus contineri deprehendatur, ea lanceola aperire, ſanguinemque grumoſum exprimere præcipuum eſt remedium, hac methodo ſæpe nodoſi hi tumores facillime & brevi evaneſcunt, ſi præſertim per aliquot dies fomenta ex herbis diſcutientibus ſimul & roborantibus in auxilium vocentur.

Si vero membrana horum tuberculorum craſſa nimis & jam indurata foret, eandem reſecare, & ut vulnus recens percurare optimum erit.

Quod ſi obſervaretur ſubſtantiam mucoſam ſæpius per hæc effluere, aut exſudare tubercula, non omnia ſimul & ſemel reſcindere, ſed unum duove, quæ minimam ægro moleſtiam cauſant, relinquere oportet; ſi elapſo demum aliquo tempore æger bene valere videatur, a cæteris etiam liberari poteſt, ſi præſertim nullum a tali fluxu animadvertatur obvenire emolumentum.

Productis per interne tumentes hæmorrhoydes ventris torminibus, urinaque ſuppreſſa fomentis emollientibus & aquæ vapore partium externarum relaxatio tentanda eſt, quæ ſi ad hæc intumeſcant, dolores evaneſcunt interni; quamprimum igitur hæ

tu-

tument, ſimulatque hyrudines applicandæ ſunt, aut lanceola aperiendæ, ut ſanguis effluat, nec amplius ad priorem regrediatur locum.

Si vero ab internis hæmorrhoydibus vehemens colica enaſceretur, pulſus febrilis exploraretur & durus, huic morbo ut ſupra in Enteritide dictum fuit, cura adhibenda eſt.

Sæpe omnia hæmorrhoydum internarum tumentium ſigna adſunt, ſimul & urinæ ſuppreſſio obſervatur, tandem æger ſanguinem mingit, & melius ſe habet, hic mictus cruentus nonnunquam ordine menſtruo aut aliis certis recurrit temporibus; ut primum talis mictus cruentus ab hæmorrhoydibus ortum ducere notatur, nullo modo anxii ſimus oportet, ſed illum decoctis emollientibus ut No. 8. — 40. — 88. promovere potius, nunquam vero adſtringentibus impedire debemus.

Si hæmorrhoydarii poſt quamlibet alvi depoſitionem ardorem vehementem aut dolorem in fine inteſtini recti experiantur, vel ſi talis ardor & dolor ſine alvi depoſitione exoriatur, bonum erit multumque adferetur levaminis, ſi bis de die ſnppoſitorio ex butyro caccao, aut ex ſucco liquiritiæ in-

ſpiſſato utantur ægri, aut etiam unguentum No. 207. rite applicent; videndum tamen eſt, an non fortaſſe ulcera, ſcirrhi, excreſcentiæ, aliæque, quæ hæc ſymptomata excitent, cauſæ ſubſint, quæ alia proinde poſtularent remedia.

Quandoque hæmorrhoydes internæ in magna elongantur tubercula, & quoties æger ad deponendam ſollicitatur alvum, toties unum alterumve horum ſimul ano exprimitur, ut aliquo extra corpus tempore propendeat, doloremque cauſet quaſi tenſivum; tandem hic tumor intra inteſtinum rectum ſeſe recipiens diſparet.

Si ægri hoc malorum genere affecti plethorici ſint, ſæpius celebratur venæ ſectio, præterea autem medicamenta & decocta attenuantia, ut No. 2. — 6. — 7. — 8. — 9. illis exhibenda veniunt, venterque ſubinde emollientibus evacuandus enematibus; quibus peractis malum hoc ſæpius ſponte ſua ſenſim evaneſcit.

Quandoque vero accidit, ut dum ſimile tuberculum cum alvo ex ano prodiit, inteſtini recti ſphincter ſponte ſe contrahat, illudque ſtrangulet quaſi, & incarceret, ſubinde dolor intollerabilis evadit, & febris acce-

accedit vehementiſſima; in his circumſtantiis ſubito ſanguis vena educi, fomenta applicari emollientia, omniaque medicamenta, quæ in febre inflammatoria neceſſaria ſunt, adhiberi debent.

Si dolor mitior tumorque evadat mollior, tubercula ſæpe leni preſſione reduci poſſunt, ſæpe vero ſponte diſſipantur.

Non raro autem accidit, ut cuncta hæc remedia nihil omnino proſint; dolor nequaquam remittit, tumor purpureum colorem nanciſcitur, & ſubinde gangræna metuenda merito eſt. Ut malum hoc præveniatur, ex tumore lanceola aperto ſufficiens ſanguinis quantitas educenda convenit, poſthæc fomenta applicantur diſcutientia, interne vero ſupra memorata decocta continuantur, & ſic fere ſemper cito feliciterque malum tollitur.

Nonnulli dolorem ſæpe tenſivum aut pungentem in iis percipiunt partibus, in quibus alias hæmorrhoydes intumeſcere ſolent, ſed nec quidquam ſive externi, ſive interni tumoris animadvertitur, præterea de tractionibus in nucha & in dorſo, nec non de frequenti conqueruntur vertigine. Quandoque vagi horroris ſenſum per dor-

ſum verſus caput aſcendentes calores ſanguinis quaſi efferveſcentis experiuntur, dedolati ſunt, puſillanimes, cogitabundi & moroſi, pulſus eorum inæqualis deprehenditur & febrilis; ejusmodi autem ſymptomata illos nonnunquam per annum ſæpius adoriuntur.

Plerumque tamen brevi ab illis liberantur, ſi ipſis bis aut ter de die pulvis No. 1. aut remedium No. 2. propinetur, ſimulque ſæpius vaſculum Thee No. 88. vel 257. bibere jubeatur, contra ſomnum inquietum veſpertino tempore remedium No. 41. exhibetur.

Si vero ſpasmis ſimul obnoxii forent ægri, remedium No. 92. ipſis convenientius eſt, quam ea No. 1.—2. & ſi alvum quotidie ſpontaneam non habeant, enema emolliens nonnunquam immittendum eſt.

Non raro homines de intollerabili in fine recti inteſtini ardore & morſu querelas movent; hæc pars tum rubet & calet; acris & aquoſa exinde materies exſudare, partes has irritare, parvas, ardentes producere puſtulas, intollerabilemque obſervatur generare pruritum; hoc in caſu ægris lene purgans ut No. 129. porrigitur, & magnam

copiam de No. 116. potare, partem affectam ſæpius de die No. 208. abluere, aut unguento No. 207. jubentur illinire; ad hæc brevi levamen & integra mali ſublatio percipitur.

Sunt fæminæ, quæ ſemper aliquot ante menſtruorum eruptionem diebus de dolore hæmorrhoydum tendente aut pungente conqueruntur, dolores ſæpius per univerſum abdomen maxime verſus plagam anteriorem ſe propagant, ibique dolores pungentes & ſpasmodicas contractiones excitant, non raro urinam ſupprimunt, faciuntque, ut hæc laborioſe, & cum teneſmo guttatim tantum excernatur, ſubinde dolores ſimul in oſſe ſacro aut lancinationem tenſionemque in hypochondrio ſiniſtro percipiunt &c.

Tales fæminæ illo tempore ſe admodum moderate gerant oportet, omni potu calefaciente ſimilibusque cibis abſtineant; ad alvum clauſam reſerandam clyſmata emollientia injiciantur, mane quoque ac veſperi pulverem No. 209. aſſumant, ſæpiusque de die de No. 40. unum aut alterum vaſculum hauriant. Plethoricis ſanguinem de vena mittere bene convenit, & ſi dolores acerbi nimis adſint & continui, balnea emol-

lientia adhibeantur, aut fomenta applicentur ſimilia. Communiter autem totas ſeſe levatas ſentiunt, cum debitus prodire incipit fluxus menſtruus.

Ad malum hoc prævertendum plethoricæ venæ ſectionem ſæpius celebrent, leniter refrigerantibus, attenuantibus ut No. 7. — 8. — 40. utantur decoctis: quaſpiam vero juvat ſæpenumero aliquot ſeptimanarum ſpatio de No. 88. mane ac veſperi bina ſemper aſſumere vaſcula.

Melancholicis, ſplenicis regularis hæmorrhoydum fluxus non raro ſummo cedit emolumento, ſi præſertim qui ſecedit ſanguis ab illis niger, ſpiſſus ſit & tenax.

Præterea his ægris optime conducit, ſi per aliquot ſeptimanas omni mane decocta ſimilia huic quale No. 136. habetur, aſſumant, ſufficientemque inſtituant corporis motum.

DE RENUM ET VESICÆ URINARIÆ CALCULIS.

Nulla corporis pars eſt, in qua non ſubinde calculoſæ concretiones repertæ fuiſſent.

In cyſtide tamen fellea, in renibus, veſica urinaria obſervantur frequentiſſimæ.

Quas in cyſtide fellea invenire eſt, ut plurimum bilem induratam pro origine agnoſcunt.

In renibus vero & veſica urinaria enatæ alterius longe naturæ ſunt, atque hæ ipſæ quoad figuram ſæpe a ſe invicem quam maxime differunt, aliquæ duræ admodum ſunt, planæ, nec anguloſæ, aliæ vero aſperæ, arenoſæ, facile friabiles &c.

Calculi duri, plani, æquabiles diu ſæpe in renibus etiam veſica urinaria morantur absque eo, ut multum incommodi ægro pariant.

Si vero ſcindentes ſint, anguloſi, aſperi, ſæpe cito admodum vehementiſſima & ſumme dolorifica excitant ſymptomata.

In

In renibus calculus hærens cognoſcitur. Si ægri in regione lumbari & renali dolorem tenſivum obtuſum, gravantem ſentiant, inflationes & tormina abdominis percipiant, ſi ad hos dolores pro aliquo tempore urina ſupprimatur, aut pauca aut cum dolore excernatur, ſi denique in urina mucus appareat aut ſabulum, ſi fortaſſe parentum aliquis calculis obnoxius fuerit renalibus, ſi idem dolor poſt omnem corporis motum vehementiorem ut poſt vectionem, equitationem præſertim ſuper ſtrata lapidea, in viis ſaxoſis, inæqualibus multum augeatur, & in lecto atque quiete denuo ſileat.

Si malum increſcat, aut calculus quacunque de cauſa moveatur, & anguloſus, ſcindens, acutus aut aſper ſit, in regione renali intollerabilis, pungens aut terebrans continuus dolor exoritur, qui juxta decurſum Uretherum in veſicam usque urinariam extenditur, in viris per inde unus aut alter aut etiam uterque teſticulus ſæpe ſimul non ſine dolore ſurſumtrahitur, quandoque unum alterumque crus & pedem rigor, inſenſilitas occupat aut paralyſis, quandoque nauſea & vomitus ſequitur, urina ab initio aut nulla aut ſolum pauciſſima eliminatur, remittente

vero

vero dolore magna ut plurimum copia profluit, validum ardoris ſenſum producit, turbida plerumque eſt, copioſum mucoſum aut ſabuloſum deponere ſedimentum, aut ſanguine mixta conſpicitur.

Ut plurimum tum hæc ſymptomata ex integro ceſſant, poſt aliquod tamen tempus eadem & ſæpe adhuc majori cum vehementia revertuntur, hoc maxime per paroxyſmos obvenit eadem plane ut in calculis bilioſis ratione.

Inſultus hi non ſecus ac apud calculos bilioſos naturæ ſunt molimina, quibus calculum loco movere & de corpore expellere adlaborat.

Quare eadem provida ſollicitudine iisdem ſemper medicamentis tractanda ſunt, quæ in vehementibus calculorum felleorum paroxysmis præſcripta fuere.

Si vero calculus renalis parvus, planus nec anguloſus nec ſcindens ſit, ſæpe ſine dolore multum notabili in veſicam urinariam delabitur, nec infrequens eſt, ut idem ſtatim cum Urina ex veſica iterum expellatur.

Si contra magnus, ſcindens ſit & anguloſus, non raro in uretheribus retinetur, ibique ſupra deſcripta quandoque vehemen-

tio-

tiora producit ſymptomata, inflammationes cauſat, aut hæmorrhagias profuſas, imo adducit gangrænam ſubinde & mo tem.

Si vero calculus ſine ulla aut magna cum difficultate prægreſſa in veſicam urinariam delatus fuerit, ſuperiora ſenſim evaneſcunt ſymptomata, ad hæc ægri nec tenſiones nec preſſiones aut puncturas ſentiunt in regione renum, atque hinc ſuſpicari licet renes ab hoc malo penitus liberos eſſe.

Dum autem nonnulla ſymptomatum ſuperiorum in regione renum diutius adhuc ſuam obſerventur ludere tragædiam, plerumque unus adhuc aut plures adſunt calculi, ite umque brevi dolorifici recrudeſcent inſultus.

Quod ſi ex circumſtantiis ſupra recenſitis calculum renalem in veſicam urinariam deſcendiſſe certi ſimus, ſtatim & per plures dies urinam bene ſemper examinare oportet & videre an cum hac nullum corpus calculoſum aut arenula excreta ſit: ſi ſimile quid advertatur, & æger ad hoc urinam liberrime ſine omni ſediminento mittat, ſi de nulla præterea moleſtia cieat querelas, optimum eſt indicium, cum quaſi certi eſſe poſſimus, omnem ſubſtantiam calculoſam

ex

ex renibus in veſicam urinariam delatam, prorſusque e corpore fuiſſe eliminatam.

Ubi vero nihil in urina deprehenditur, & æger conqueritur urinam libere non procedere, vel eam ſibi ardorem frequentioremque cauſare ſtranguriam, ſignum eſt in veſica remanſiſſe calculum: ibi brevi augetur, & in magnam ſæpe excreſcit molem.

Calculus planus & æquabilis, licet notabilem magnitudinem habeat, longo ſæpe tempore in veſica urinaria, quin particulares excitet moleſtias, moram agere poteſt; ut plurimum tamen hi ægri pondus percipiunt, aut urinæ quandoque ſuppreſſionem, aut difficilem ejus non ſine muco admixto emiſſionem.

Non raro ex renibus in veſicam urinariam parvi calculi aut calculoſa ſubſtantia ſine notabili quodam ſymptomate defferuntur, in veſica morantur, & calculis baſim præbent, ſæpe autem calculus per ſe ipſum in veſica generatur.

In utroque hoc caſu malum incipiens raro cognoſcitur, quia affecti aut nullas aut paucas tantum experiuntur moleſtias, & non niſi malo multum jam invaleſcente querelas movent.

Com-

Communia calculi veſicæ notabilis ſigna ſunt ſequentia: Urina cum molimine & ardore mingitur, ſubinde tantum guttatim admodum dolorifice aut longo tempore nullam prorſus æger excernere valet, etſi continuum ad mingendum ſtimulum percipiat; nonnunquam ab initio urina libere & copioſe fluit, verum durante fluxu ſubito non ſine vehementi dolore ſupprimitur, ſæpe etiam obvenit, ut hi ægri urinam penitus retinere non poſſint, ſed ea ſine intermiſſione ſtillet; viri non raro in membro virili, glande præſertim dolorem pungentem, ingratum quoque pruritum patiuntur; urina ut plurimum ſanguine aut purulenta aut mucoſa tenaci materia onerata eſt, aut ſedimen format ſabuloſum; quandoque pallet, & mucoſi aut membranacei flocci in ea natant, non raro turbida habetur, ſæpe male olens & putreſcens; tales ægri in regione veſicæ pondus & frequentiorem hæmorrhoydum experiuntur dolorem, ſubindeque ſimul conſtanti & valde moleſto infeſtantur alvi teneſmo.

Quamvis autem hæc ſigna ſemper majori aut minori cum vehementia appareant, ſi calculus veſicæ revera adſit, nunquam

ta-

tamen ex his ſolis cum certitudine concludere licet, calculum in veſica præſentem haberi, quia hæc ipſa ſymptomata ſæpe etiam a cauſis longe diverſis velut ab ulceribus, ſcirrhis, fiſtulis, imo ab hæmorrhoydibus &c. ſuam deſumunt originem.

Certiſſimi de calculi in veſica urinaria præſentia reddimur, dum eundem digito indice in inteſtinum rectum, aut in fæminis in vaginam immiſſo percipimus, aut per catheterem de eo convincimur.

Verum & hæc indicia expertiſſimos etiam lythotomos in caſibus intricatis confundere poſſunt & fallere.

Si igitur ex ſupra memoratis ſignis calculus in renibus animadvertatur præſens, omni molimine adlaborandum eſt, ne ad majus incrementum perveniat, quin potius ſi poſſibile reſolvatur, & aptis de corpore educatur remediis.

Tales ægri itaque omnibus iis alimentis cæteriſque rebus, quæ ad calculum augendum contribuere poſſunt, perquam ſollicite abſtinere debent.

Motus corporis continui leves, cibi ex herbis & radicibus recentibus, ſucculentis,

fructus horræi maturi illis præprimis ſalutaria ſunt.

Plethoricis ſanguinem mittere & magnam decoctorum emollientium, reſolventium, aut etiam leniter purgantium ut No. 8. — 39. — 40. — 72. — 88. — 136. — 141. copiam ingerere convenit. Præterea ſæpius clyſmata emollientia, oleoſa, ſi opus ipſis injiciantur, quotidie per unam alteramve horam in balneum emolliens deſcendere jubeantur, & regio renalis, ipſum etiam abdomen bis de die unguento ſub No. 128. fricetur.

Non raro ægri ad recte diuque adhibitum horum aut ſimilium medicamentorum uſum magnum levamen ſentiunt, urina ſæpe admodum turbida mittitur, quæ ſedimen deponit tenax & mucoſum, & in cujus ſuperficie multicolor ſplendens pellicula cernitur, nonnunquam etiam urina granula multa ſabuloſa aut calculoſæ naturæ flocculos ſecumvehit.

Si per hæc moleſtiæ in regione renum ſenſim remittant, radicalis ſanationis ſpes affulget; quare in talibus circumſtantiis medicamenta mutanda non ſunt, ſed ſedule, conſtanterque in eorum procedendum eſt applicatione.

Ubi

Ubi vero poſt diuturnum horum uſum aut nullum aut exiguum valde nec conſtans levamen animadvertitur, alia ſimul remedia adhibenda veniunt, ut No. 71. — 79. — 91. — 134. — 159. — 174. — 210. — 211. — 212. — 213. recenſentur.

Verum quodlibet horum remediorum diu tentandum eſt, ut judicium ferri poſſit, an debite operetur, & ſufficiens præſtet auxilium; igitur medicamenta nequaquam, ſi non illico primis diebus levamen ſentiatur, mutanda ſunt, & in pertinacibus ejusmodi morbis pertinaciter etiam inſiſtendum eſt remediis, ita non raro plurimum lucramur. Sufficit, ſi æger absque nauſea & moleſtia hæc remedia ſufferre poſſit, etenim protractus plurimum eorum uſus detrimentum nunquam, magnum vero ſæpe adferet emolumentum.

Remedia in calculo renali proficua etiam in veſicæ urinariæ calculo optimo cum ſucceſſu adhibentur.

Quæ vero ſi non juvent, in calculo veſicæ lythotomia, ſiquidem ægri circumſtantiæ eandem admittant, inſtituenda eſt.

Verum ſæpe æger nimis debilis eſt, aut humores nimis acres corruptos gerit,

aut aliæ ſubſint cauſæ; quæ lythotomiam diſuadeant; eo tempore cura ſolummodo palliativa locum habet, ſymptomatibus ſcilicet urgentibus proſpiciendo; malumque ægro, quantum fieri poteſt, reddendo tollerabilius.

Hinc obſervare oportet, quodnam ſuperiorum remediorum ægro quam maxime proſit, in quo tamdiu pergendum, quamdiu ejus perſiſtit utilitas.

Si dolores vehementes ſint, nulla tamen præterea plethora aut inflammatio obſervetur, paregorica ut No. 82. — 126. — 127. — 197. ſufficienti copia & larga manu exhibeantur; tales ægri hæc ſæpe facillime & in magna quantitate ferunt, & ut plurimum nihil aliud nobis reperire eſt, quod levamen ipſis procuraret aut ſolatium.

Subinde calculus ad exitum veſicæ urinariæ ſe collocat, & urinæ impedit egreſſum; hoc in caſu æger in eum ponatur ſitum, ut nates poſitionem conſuetudine altiorem habeant, ſicque calculus ſitum ſuum mutare, urina conſequenter effluere poſſit; ſi vero hoc poſſibile non ſit, facienda eſt inciſio, ut ei hac methodo exitus procuretur.

In

In ſenibus aut etiam multum debilibus frequenter ſabuloſa ſubſtantia cum urina deponitur, in hac ſæpius arenulæ aut parvi conſpiciuntur calculi, tales ægri plerumque nihil peculiare conqueruntur, & malo huic quodamodo aſſueſcunt; accidit tamen nonnunquam, ut inter mingendum vehementem percipiant ardorem, aut urina guttatim tantum magno cum nixu &c. mittatur, hoc in caſu remedia No. 214.—215.—216.—217. magnum inducunt ægris ſolatium.

DE LUE VENEREA.

Nullus morbus hucusque cognitus reipublicæ adeo nocivus eſt, quam quidem *lues Venerea*, eſt enim perpetua & occulte proſerpens peſtis, per quam innumeri, & aptiſſimi ſæpe homines abripiuntur, aut ſaltem ita mutilantur, & miſeri redduntur; ut optima ætate, in qua maxima agilitate florere deberent, penitus jam enervati, ad pleraque inhabiles negotia oneri ſint reipublicæ.

 Fa-

Familiæ multæ publicis commodis adeo pretioſæ paucam ſuam progeniem, aut intempeſtivum etiam interitum huic malo tribuendam habent.

Maxime ſtrenui antehac populi, ſi inter eos exceſſus in opere venereo, & infectio univerſalis impune tollerabatur, in effæminatos, impotentes degeneravere.

Lues hæc antea populo agreſti incognita erat, nunc vero inter hunc etiam late diffundi incipit, & in hoc non minus ac in magnis & populoſis urbibus communis evadet, niſi ejusmodi inducatur, & conſtanter obſervetur ordo, qui increſcenti huic contagio cancellos ponere, & effrænatis progreſſibus habenas injicere valeat.

Venerea lues ſingularem acrimoniam contagioſam pro cauſa agnoſcit, quæ nunquam per ſe ipſam ex quadam noſtrorum humorum corruptionis indole enaſcitur, ſed ſemper per contagium infertur.

Sæpiſſime mediante impuro concubitu advenit infectio, dum una ex concumbentibus perſona ſana, altera vero peſte hac venerea inquinata habetur.

Temperamenti calidi, ferventes & plethorici juvenes citius vehementiusque infeſtan-

ſtantur, quam illi, qui fibræ laxæ & temperamenti humidi ſunt & pituitoſi.

Quo morbus in inficiente magis invaluit, quo acrius & volatilius in ipſo fuerit virus venereum, eo etiam validius & citius inficietur homo ſanus.

Eadem ratione etiam repetitus quilibet concubitus malum in deterius vertit.

Si duæ perſonæ coitum celebrent, quarum utraque hac lue infecta eſt, frequentiſſime accidit, ut virus, quod hactenus unam tantum corporis partem affecerat, & in ea manſerat, tandem in ipſam maſſam ſanguineam ſuſcipiatur, ſeque deinde per corpus univerſum diffundat.

Proles a parentibus luem veneream modo hæreditario contrahere poſſunt, ſive in ambabus, ſive in una ſolum perſona malum hoc hæreat.

Infans hac contaminatus acrimonia nutricem ſanam, multo adhuc facilius nutrix venerea ſanum infantem inficere valet.

Reliquæ infectionis methodi rarius obveniunt, impoſſibiles tamen non ſunt, ubi morbus ſemel invaluit, & venenum acre valde, & valatile redditum eſt; Neceſſaria proinde cautela eſt, ut ne quis unquam cum

ſimilibus in eodem lecto dormiat, nec veſtbus, quibus eorum corpus immediate tectum eſt, utatur, nec ſtatim poſt illos ex eodem poculo bibat, nec eodem ſine præmiſſa ſufficienti mundatione cochleari manducet, quorum labia, lingua aut fauces venereis eroſa ſunt ulceribus.

Effectus virus venerei ſemper in iis ſe manifeſtat partibus, in quibus infectio obvenit, nonnunquam tamen accidit, ut virus in illa parte ſedem non figat, ſed brevi vaſis reſorptum inhalantibus ſanguini communicetur.

Si tum mitioris ſpeciei virus fuerit, nec corporis humores in diatheſin inflammatoriam aut putridam inclinent, fieri poterit, ut etiam tale venenum ſanguini communicatum iners plane in corpore maneat, aut brevi iterum a ſanguine ſecretum per urinam, alvum aut per tranſpirationem de corpore eliminetur: quandoque tantum leves nec continuantes excitat moleſtias, quæ admodum facile aut naturæ viribus, aut diæta conveniente aut lenibus tolluntur medicamentis.

Sæpe virus venereum incognitum, quaſi in corpore deliteſcit, ubi præſertim infe-

fectus ab ulteriori ſimili exceſſu abſtinet, nec extraordinariis corporis aut animi exercitiis, nec calefacientibus, inebriantibus potulentis aut cibis aromaticis multum conditis continuantem ſanguini agitationem concitet, qua ſopitum venenum excitetur, ejusque furori in actum prorumpendi præbeatur occaſio.

Sæpe autem hoc virus acre admodum, volatile & actuoſum in principio ſtatim ſanguinis corruptionem inducit, & adeo expanditur, ut non raro omnes corporis humores eodem inficiantur.

Hoc in caſu infecti ſæpe jam ſecundo aut tertio die, quandoque vero primo poſt octo aut plures ab impuro & contagioſo coitu elapſos dies inſuetam percipiunt laſſitudinem & genua vaccillantia, variis temporibus a ſanguinis orgasmo calores & dedolationem artuum ſuperiorum & inferiorum experiuntur, caput grave aut obtuſo affectum dolore conqueruntur.

Hæc ſymptomata non raro ſubito evaneſcunt, ægri ab omni malo integre liberi, & bene valere ſibi videntur, verum fallax hæc emendatio diu talis non perſiſtit; poſt breve tempus enim eadem ſe manifeſtant

ſymptomata, quæ jam graviora jam leviora ad veſperas vero notabilia magis evadunt & continua, in tepore lecti exaſperata, unde noctes inquietæ redduntur & inſomnes; ad auroram demum omnium moleſtiarum adeſt remiſſio, & ægri ſenſim in ſomnum labuntur.

Si latior obveniat corruptelæ propagatio, cephalalgia augetur, dolorum vehementia articulos, varia corporis oſſa præſertim cranii aut extremitatum tam inferiorum quam ſuperiorum infeſtat, nec non oſſa ſterni & claviculæ afficit: hi dolores ſæpe de loco in locum oberrant, nonnunquam fixam in uno oſſe ſedem firmant, ibique intollerabilem fere, prementem, findentem excitant dolorem, clavique infixi ſenſum producunt.

Nonnunquam hi dolores oſſium maxillarium articulos invadunt, & maxillæ cauſant tetanum.

Dum oſſium hi dolores diu in uno loco perſeverant, varii & quandoque vehementer dolentes nodi, tophi & exoſtoſes enaſcuntur.

Nonnunquam acrimonia ipſa oſſa arrodit, & maligna horum ulcera, completam

non

non raro putredinem pluriumque oſſiuur generat corruptelam , quam maxime autem oſſa narium aggredi amat , qnæ penitus deſtruit, aut ipſa oſſa cranii nonnunquam tantopere carie conciliata conſumit, ut integra fruſta excidant , & cerebrum denudetur.

Si virus venereum in oſſibus fiſtuloſis ſedem ſibi figat, ſi medullam & perioſtium internum invadat, & arrodat, deterius adhuc malum eſt , nulla enim ratione huic acrimoniæ idoneus exitus conciliari poteſt, nec partes corruptæ a ſanis ſeparari & depurari queunt, ideo tales ægri ſemper mutili evadunt, & dolorifica lentaque morte exſtinquuntur.

Sæpius autem lues venerea non tam oſſa aggreditur, quin potius externam corporis ſuperficiem occupat, malignamque & ſquammoſam ſcabiem producit, & lepram; etiam in fronte, temporibus varia parva, ſquammoſa ex flavo-fuſca ulcera exoriuntur, quæ tenacem, mucoſam, acrem & fætidam ſubſtantiam continent, hæc vicina arrodunt, quandoque valide multiplicantur, perque faciem totam & partem capitis capillatam propagantur, in univerſo

tan-

tandem corpore prorumpunt, validumque ardorem & pruritum excitant intollerabilem.

In collo etiam ſæpiſſime, in linqua, genis labiisque internis diverſa, profunde rubra, calida, ardentia progerminant tubercula, ſimilesve maculæ, quæ admodum celeriter in inæqualia, ſordida quaſi lardacea vicinaque depaſcentia ulcera mutantur.

Hæc multoties in palato aut partibus æſophago magis vicinis profunda erodunt foramina, unde in loquendo aut deglutiendo immedicabile tota vita remanet impedimentum.

Similia ulcera valde maligna in naſo & cavis narium naſcuntur, ex quibus perpetuo fætidus ichor aut tenax virido flaveſcens, aut nigro fuſca materies promanat: fædiſſimum ſpectaculum; quos inde homines omnes averſantur & abhorrent.

Non raro glandulæ parotides, glandulæ colli, ſubaxillares, inquinales indurantur, dolent, & in maligna, cancroſa ulcera degenerant; quandoque in diverſis corporis partibus maculæ profunde rubræ apparent, hæ ulcuſculis ſtipantur flavo-fuſcis, ex quibus brevi tempore magna de-

pa-

paſcentia ulcera exoriuntur, quæ ut plurimum adipoſam conſumunt membranam; hæc ſæpe in obeſis præſertim tota putrida, abominandum ſpargens odorem ex his ulceribus per magna fruſta propendet, & quamvis tales ægri perfecte curentur, deformis tamen, inæqualis & profunda relinquitur cicatrix.

Quandoque cutis in pluribus corporis locis ſponte rumpitur, diverſasque, profunde rubras, multum dolentes, calloſas fiſſuras producit nomine rhagadum.

Nonnunquam internas hæc acrimonia oculorum erodit partes, & cæcicatem generat omnis medelæ ignaram.

Subinde etiam in corporis deſævit viſcera, illaque depaſcitur ex integro, quare ex hac unica cauſa omnes morbi poſſibiles originem trahere valent, & non raro, cum cauſa tam maligna ſit, mortem adferunt, aut corruptæ ſaltem partis functiones integre deſtruunt, corporique perinde damnum cauſant irreparabile.

Si vero jam ſemel plenaria omnium humorum corruptio contigit, pluraque jam viſcera ad officium ſuum evaneſcere inepta, tum nonnunquam obvenit, ut hæc acri-

mo-

monia irruat in partes genitales, eas celeriter admodum devaſtet, copioſumque & continuum fuſcæ, nigreſcentis, fætidæ materiæ in illis excitet profluvium; his factis brevi minuuntur vires, fætor cadaveroſus exoritur, plures in putredinem vertuntur partes, & ſphacelo conſumuntur, quibus tandem malis innumeras inter calamitates toties exoptata mors finem imponit.

Hoc modo lues venerea ſuam ludere ſolet tragædiam, ubi ipſius virus ſanguinem ingreſſum corrupit penitus, & ſolidas etiam partes ex integro deſtruxit.

Accidit autem frequentiſſime, ut lues venerea in ſuo primordio eas tantum partes deſtruat, in quibus contagium factum fuit, unde igitur ut plurimum morbi ſingularium partium generantur, quæ vero neglecti aut novis exceſſibus, aut prava medendi methodo in pejus verſi ſanguinis infectionem & ſupra recenſita excitant ſymptomata

Inter morbos, qui ab acrimonia venerea absque ſanguinis infectione producuntur in partibus ſingularibus frequentiſſimus eſt Gonorrhæa, ſeu urethræ exulceratio.

Hic

Hic morbus oritur, dum mediante coitu impuro virus venereum cuidam urethræ plagæ ſe affigit, eandem irritat, inflammat, perpetuumque mucoſæ, ſtillantis, puriformis aut virideſcentis materiei procreat effluvium.

Raro admodum primo ſtatim aut ſecundo ab impuro congreſſu die aliqua adſunt gonorrhææ prænuncia. Ut plurimum autem quarto, quinto, ſexto die, aut ſerius etiam accidit, ut infecti titillantem in fine urethræ pruritum percipiant & ardorem, qui ad omnem urinæ excretionem augetur, demum ſæpe ad initium urethræ dolens obſervatur rubedo, & viſcoſus, aquoſus mucus exſtillat.

His præſentibus dolores per totam propagantur urethram, mictumque valde moleſtum reddunt, penis erecta rigeſcit, & incurvatur, & perinde intollerabiles, ardentes tenſiones, atque dolorifica in teſtibus viciniſque partibus cauſatur contractio.

Tota ſubinde glans inflammatur, mingendique augetur ſtimulus, & dolorificus magis adhuc evadit, pariter in glande & præputio profunde rubræ, cum ſummo ardoris ſenſu ſtipatæ maculæ, ſimiliaque tu-

tubercula aut ulcera proveniunt rodentia: ſæpe præputium inflammatur totam contegens glandem, eandemque non ſine dolore comprimens, ut ſic tam urinæ quam materiæ malignæ profluvio obſtaculum ponat, ſæpe vero præputium retro glandem inſtar collare contractum, inflammatum & adeo tumens viſitur, ut collum glandis firmiter ſtrangulet, ſanguinis ſiſtat regreſſum & citiſſime, ſi præſertim acrimonia valde maligna ſit, gangrænam inducat: hoc vero malum Paraphymoſis audit.

Quamdiu dolorum perſiſtit vehementia, & urethra tenditur, tamdiu materiei effluxus rite non ſuccedit, ut plurimum vero hæc remittunt, fluxus etiam liberior habetur & copioſior.

De materiæ profluentis malignitate juxta coloris varietatem judicium fertur; albida, flava vel puriformis non adeo mali moris eſt, ac viridis, fuſceſcens, nigreſcens aut fætida; peſſima autem habetur, quæ putridæ carnium loturæ ſimilis, aut viridis eſt, aut ſanguine permixta.

In genere homines bona cæteroquin ſanitate gaudentes, ubi prima vice gonorrhæam

hæam contraxerunt, facile ab ea liberantur.

Quo ſæpius autem hic morbus eundem de novo hominem adoritur, eo malignior eſt, & curæ reſiſtit eo pertinacius.

Si gonorrhæa in parte Urethræ anteriore ſedem fixerit, nec cauſa admodum maligna ſit, raro malas poſt ſe trahit ſequelas.

Quo autem profundius penetrat, quo propius ad collum veſicæ urinariæ aut veſiculas ſeminales accedit, eo etiam periculoſior eſt & curatu difficilior, dolorifica quoque ſymptomata vehementiora ſemper ſunt & diuturna magis.

His in caſibus ſæpe maxime maligna & incurabilia ulcera, ſinus & fiſtulæ naſcuntur, aut etiam perpetuum urinæ ſtillicidium, ſi vero ipſa receptacula ſeminalia exulcerata ſint, conſumptionem inducens ſeminis profluvium ſequitur.

Quamprimum gonorrhææ prima ſe ſe oſtendunt indicia, ægrum ſtatim quietum eſſe, & ab omni ulteriori exceſſu, a potu calefaciente, a cibis aromatibus conditis, pinquibus, acidis, fumo induratis, aliisque difficilioris digeſtionis abſtinere oportet, de-

decocta vero No. 8. — 13. — 40. — 46. — 88. — 116. copioſe aſſumat, membrum præterea infectum ſæpius de die in calido aquæ aut lactis balneo detineat.

Si talia remedia mox in principio ſufficienti doſi adhibeantur, peſſimis non raro ſequelis occurritur facile, dolor, ardor & pruritus brevi diſparent, urina fluit liberior, ſæpe etiam intra breve temporis ſpatium fluxus materiei notabiliter imminuitur, tenuis evadit & aquoſus.

In circumſtantiis adeo ſecundis ægro omni quarto aut ſexto die pulvis N. 193. bis, aut ter exhibetur, interne decoctum N. 98. copioſe bibendum injungitur.

Hac ratione leves nec radicatæ adhuc gonorrhææ feliciter percurantur.

Quandoque autem cura non adeo perfecte & facile ſuccedit; dolor quidem & ardor in urina excernenda ad remediorum ſupra recenſitorum uſum remittunt, ſed fluxus non minuitur materiei ex viridi flaveſcentis.

In tali caſu præter ſuperiora decocta omni quarto, ſexto aut octavo die, prout circumſtantiæ poſtulant, & vires admittunt

ægro

ægro purgans ut Nro. 4. — 5. — 14. — aut 42. — 43. — 44. exhibendum eſt.

Si per hæc notabilis & conſtans ſequatur mali emendatio, medicamenta purgantia toties repetere ultra neceſſe non eſt, decoctis tamen ſuperioribus ſedule & tamdiu continuandum eſt, donec æger penitus ſanitati reſtitutus ſit.

Si infectio non nimis maligna fuerit, nec admodum vehementia ſtatim in principio adſint ſymptomata, net firmam adhuc virus in corpore ſedem fixerit, nec jam urethræ roſerit partes, hæc curandi methodus ut plurimum ſufficiens eſt.

Contra vero, ſi primis jam diebus dolor intollerabilis, penis erectus, rigidus & incurvus, urina ſtranguriosa, valida ſitis, calor magnus, pulſus plenus, durus foret & tenſus, venam ſecare convenit, nec non refrigerantia, & attenuantia medicamenta ut No. 1. — 2. — 6. — 7. — 8. — 9. porrigere, penem emollienti herbarum balneo imponere, omniaque in febribus inflammatoriis præſcripta adhibere oportet.

Eo tempore etiam alvus præſertim obſtructa hujusmodi decoctis, ut No. 11. — 39. — 141. reſerari & evacuari poteſt.

Ut primum vero febris remittit & calor, doloris vehementia & ardor imminuitur, etiam a refrigerante curandi methodo deſiſtendum, & æger ratione ſupra memorata tractandus eſt.

Si vero perinde non brevi tempore conſtans procuretur emendatio, aut ſi ægri purgantia non ferant, effluensque materies viridem ſemper & cæruleſcentem colorem habeat, præter decocta emollientia ſupra recenſita etiam medicamenta ut No. 230. — 244. — 304. — aut 231. — 232. — 233. — exhibenda ſunt.

Similium remediorum uſus nunquam diu nimis differendus eſt, ſi gonorrhæa vehemens fuerit multumque maligna, præcipue ſi ſurſum verſus collum veſicæ urinariæ aut veſiculas ſeminales propagetur, nec priora medicamenta conſtantem brevi emendationem efficiant.

Multum promovetur cura, ſi præter ſuperiora medicamenta pars illa, in qua ſuam gonorrhæa ſedem habet, quotidie aut omni alterno die unquento No. 229. leniter fricetur.

Cum injectionibus in gonorrhæa admodum caute mercandum eſt, nec ſine gravi

cauſa & ſemper tantum leviſſimæ fieri debent, ne acrimonia vi verſus collum veſicæ urinariæ adigatur.

Si vero materia profluens tenax adeo & glutinoſa ſit, ut ſufficienti copia non abſcedat, & liberum urinæ impediat exitum, remediis Nro. 6. — 8. — 57. — 59. quotidie aliquoties lenis inſtituitur injectio.

Verum ſi ardor vehemens nimis, materies effluens tenuis & acris foret, remedia No. 40. — 62. — 66. pro injectionibus optime ſerviunt.

Sæpe optima medicamenta recte quidem applicantur, tamen hoc non obſtante fluxus gonorrhæicus ſemper procedit, quod non raro accidit in ægri emolumentum, quia hac ratione acrimonia per idoneas vias evacuatur, tum etiam ſecuritas naſcitur nihil in ſanguinem ſuſcipi, quod illum inficere, corrumpere, aliaque terribilia & periculo plena mala producere valeret.

Idcirco adſtringentes & ſtipticæ injectiones ſemper vitandæ ſunt, ubi profluens materies acris, craſſa, male colorata aut fætida advertitur, conſequenter virus venereum actuoſum adhuc eſt & malignum.

Si vero morbus regularem obſervavit decurſum, & idonea adhibita fuerunt remedia, ſi profluens materies ex flavo-virideſcente aut fætida in materiem ex albo flavam, benignam nec male olentem, puriformem transmutetur, & demum tenuior, aquoſa & lenis evadat, nec æger peculiares ultra dolores percipiat &c. certitudo ſumma habetur integre deletum eſſe virus venereum, continuansque profluvium ſolum a partium antea affectarum debilitate & laxitate pendere; in hoc modo caſu licitum eſt lenibus Stipticis ut No. 51. — 299. — 300. injectiones facere, verum nec his profluvium ſubito ſiſtendum, nec remediis fortiter adſtringentibus utendum eſt: hæc enim ſæpe cauſant indurationes, aut urethram valde anguſtam, mictumque nimis moleſtum reddunt.

Injectiones magnam ſacchari ſaturni copiam continentes nunquam adhibere licet, ut plurimum quidem ſymptomata citiſſime mitigant, ſed earum ſequelæ terribiles ſunt, diuturnæ & non raro ad optima quævis medicamenta rebelles.

Eadem ratione tempeſtive nimis adhibita nocent medicamenta balſamica, etenim

ca-

calorem, ſitim, ſtranguriam, dolores vehementes excitant & inflammationes.

Cuncta hæc remedia effluxum impediunt, unde ſæpe in cauſa ſunt, ut acrimonia venerea reliquis miſceatur humoribus, aut in alias transferatur partes.

Si vero tum balſamica ut No. 86. — 108. — 228. — 234. — 306. adhibentur, quando medicamentis ſuperioribus virus venereum deſtructum, dolores ablati, materies effluens mitior reddita & laudabiliter colorata eſt; demum illa magnam ſæpe præſtant utilitatem, malumque tollunt ex integro, præcipue, ſi ægri ſimul decocta, ut No. — 87. — 89. copioſe aſſumant.

Sæpe gonorrhæa jam inveterata firmiterque radicata tantæ pertinaciæ eſt & malignitatis, ut omnia hucusque adducta aut alia ſimilia methodo diverſa & tempore longo uſurpata remedia nihil omnino juvent, ſed fluxus ſemper adſit, materies acris perſiſtat & male colorata, moleſtaque maneat urinæ excretio.

Tali in caſu medicamenta ut No. 48.— 49. — 61. — 171. — 230. — 241. — 246. — 255. tentari poſſunt.

Neceſſe igitur ſemper eſt, ut mox ſimilia adhibeantur remedia, ubi conſueta medendi methodus fructu ſperato carere animadvertitur; imo his etiam remediis ſtatim a gonorrhææ principio uti licet, & experientia docet per eadem quoque optimum haberi effectum, præſertim ſi dolorum atrocitati unguento No. 229. externe ſuccuratur.

Si glans aut præputium vehementer inflammatum, tumidum, rubrum & præternaturaliter calidum ſit, ſi æger magnum ſimul calorem percipiat, plethoricus ſit, hic etiam, ut in quavis inflammatione ſufficienti ſanguinis detractione, fomentis emollientibus, ſimilibusque balneis refrigerantibus, attenuantibus leniterque alvum ducentibus urgens malum tollere oportet. Sed ut primum inflammationis vehementia, & febris remittunt, ſuperiora gonorrhææ oppoſita remedia illico adminiſtranda ſunt.

Simul autem requiritur, ut partes adhuc inflammatæ ſæpius de die in balneo calido ex herbis No. 235. parato per longam detineantur moram, eædem herbæ decoctæ inſtar cataplasmatis partibus his continuo applicentur; exinde communiter

in-

inflammatio brevi reſolvitur, diſcutitur, & ex integro omnis pellitur tumor.

Nonnunquam vero in his partibus tumor laxus, lymphatica materie plenus adhuc remoram agit: hoc frequentiſſime evenit, ubi emollientia cataplasmata aut fomenta diu nimis continuantur, quo in caſu nihil efficacius eſt, quam remedii No. 208. applicatio externa.

Si contra laxos ejusmodi & aquoſos tumores mox ab initio ſpirituoſis tollere tentamus, totum ſæpe induratur præputium, & rigidum redditur. Si tales indurationes nondum inveteratæ ſint, feliciter ut plurimum fomento quodam ut No. 15. emollitæ percurantur.

Si autem ſub præputio tenax, acris & irritans materies niduletur, leniter depurantibus injectionibus educenda eſt.

Præputium absque neceſſitate ſumme urgente nunquam diſcindi debet, novam enim inflammationem excitat, ſymptomata in deterius vertit, peſſimasque ſæpe producit ſequelas.

Fomenta ex herbis No. 235. inſerviunt etiam, dum in glande aut præputio excreſcentiæ aut maligna obſervantur ulcuſcula,

ſæpe tamen ulcera præſertim pertinaciter omni medelæ reſiſtunt, quæ ſi impura, lardacea, calloſa ſint, ſemperque rodant ulterius, inſuper quotidie bis remedio N. 236. illinienda ſunt, aut pulvere N. 238. conſpergenda.

Præſcriptorum autem in gonorrhæa remediorum uſus internus ſemper continuandus eſt.

Si acrimonia hæc glandulas invadens inquinales in iis tumorem producat, & indurationem, hoc mali genus bubones venerei appellantur.

Quandoque ſine prægreſſa gonorrhæa brevi poſt impurum coitum oriuntur, ſi videlicet acrimonia in urethra locum fixum non obtineat, ſed vaſis reſorpta lymphaticis ſubito ad glandulas inquinales defferatur.

Subinde autem primo prodeunt, dum virus venereum per univerſam jam diffuſum eſt ſanguinis maſſam, & exinde ad glandulas inquinales metaſtaſim poſuit.

Frequentiſſime vero bubones producuntur venerei, ubi gonorrhæa initio neglecta aut tempeſtive adhibitis balſamicis aut medicamentis adſtringentibus effluxus ſubito ſup-

ſuppreſſus, acrimonia conſequenter ad hasce partes depulſa ſit.

Cutis, ſub qua bubones venerei locantur, colorem retinet utplurimum naturalem, ægri vero ambulando magnum ſemper percipiunt impedimentum atque dolorem.

Quandoque bubones hi admodum duri, inæquales ſunt & nodoſi, atque ſi non rite pertractentur, etiam in cancrum degenerant, aut incurabiles poſt ſe fiſtulas relinquunt, quandoque vero prorſus ſingularis & validus dolor eos concomitatur & inflammatio, atque æger valida ſimul febre corripitur.

Dum bubones a gonorrhæa retropulſa ortum ducunt, ſæpe citiſſime iterum diſparent, ut primum fluxus gonorrhæicus copioſus denuo reducitur.

Bubones venerei non inveterati nec admodum maligni plerumque diſcutiuntur facillime, ſi ægri remediis No. 49. — 60. — 135. — 245. debite utantur, & magnam inſuper decoctorum ut No. 40. — 88. — 116. quantitatem hauriant.

Quod ſi valde pertinaces ſint, multum juvat non intermiſſo ſuperiorum remediorum uſu indurationes has quotidie aut omni

ni alterno die unquento No. 229. bene fricare, aut emplaſtro obtegere mercuriali.

Si vero hæc remedia ſufficientia non ſint, ſimilia ut No. 230. — 231. — 232. — 233. — 301. recenſentur, adhibere oporteret.

Dum autem bubones vehementer inflammati multum dolent, cataplasmata & fomenta emollientia applicare, pro ratione febris ſanguinem mittere, nec non medicamenta refrigerantia, attenuantia, atque emollientia in magna copia non ſecus, ac in febribus inflammatoriis propinare, iisque tamdiu procedere convenit, donec inflammatio & febris perfecte fuerint ſedata.

Superata inflammatione nec motu amplius in pulſu febrili percepto remedia illico ſuperiora adhibere oportet.

Quandoque contingit, ut nec febris nec inflammatio mitigetur, tum plerumque ſuppuratio ſuccedit; hæc omni poſſibili modo promovenda eſt, & quamprimum tumor ſat mollis & pure repletus deprehenditur, illico apperiendus eſt, ſæpe autem ſponte rumpitur.

Tunc temporis plerumque febris ceſſat ex integro, & in tali demum caſu ſuperiora

ra

ra porriguntur remedia, & ulcus caute admodum conſolidatur.

Tumores teſtium venerei indurati aut inflammati pro diverſitate ſymptomatum eadem ac bubones tractantur methodo.

Nonnunquam in pærineo copioſum pus colligitur, pluraque purulenta oriuntur tubercula, quæ illico aperiri debent, alias his in regionibus profunde exulcerantes fiſtulæ & ulcera enaſcuntur maligna.

Contingit etiam ſubinde, ut penis inflammatus, inflammati & indurati teſticuli aut bubones venerei ſubito in gangrænam abeant; ſi ægri multum debilitati ſint, pulſus quoque debilis exploretur & celer, illico remedia ut No. 31.—70. &c. propinentur, fomentaque parentur ex herbis ſub No. 247. enarratis.

Eadem ipſa remedia, quæ in pertinaci gonorrhæa, in bubonibus proſunt venereis, ut plurimum etiam felici cum ſucceſſu contra diurnas anginas, ophthalmias venereas, contra veneream arthritidem, tophosque venereos, tumores, ſcirrhos, exoſtoſes, ulcera, cariem oſſium ex hac acrimonia natam, contra ſcabiem veneream aliosque ſimiles morbos &c. adhibentur.

Ul-

Ulcera venerea maligna & caries mane inſuper ac veſperi medicamentis No. 59. — 242. — 243. ablui, depurari, linteis carptis iisdem remediis imbutis contegi debent.

Aut ſimilia ulcera mundata prius remediis ſuperioribus bis de die pulvere N. 238. conſpergi poſſunt.

Si virus venereum inflammationem in collo, oculis aut aliis partibus producat, febrisque ſe adjungat admodum valida, methodus antiphlogiſtica generalis in principio adhibenda eſt, cui inſiſtendum, donec febris ceſſet, & inflammationis vehementia remittat, poſthæc vero illico remedia contra virus venereum laudata arripienda ſunt, & applicanda.

Si pertinaciter adhuc faucium rubor perſiſtat, æger omni tertia, aut quarta hora remedio No. 59. leniter gargariſare jubeatur, quod ſi non ſufficeret, quatuor aut ſex cochlearia de No. 231. — 232. aut duo cochlearia de No. 233. admiſceantur.

Simili quoque ratione idem remedium frequentiſſime in pertinacibus, ſordidis, lardaceis faucium aut palati ulceribus prodeſt, quod ſi ſufficiens non ſit, ejusmodi ulcera

bis

bis quotidie remedio No. 236. — aut 237. illinienda, & mediante peniſtillo perungenda ſunt.

Remedium No. 237. etiam ad condylomata venerea adhiberi poteſt, ſed in omnibus his caſibus ſuperiora ſimul medicamenta in uſum trahere oportet.

Non raro remedium No. 59. maligna admodum ulcera narium venerea ſanat, ſi æger tepide ſæpius attrahat, aut in illas partes lenis fiat injectio.

In omni hucusque luis venereæ recenſito caſu præſcriptorum medicamentorum loco unguenta mercurialia cuti affricta, aut cura ſic dicta inunctoria adhiberi poſſunt.

Hæc curandi methodus ſingularem ſuam utilitatem habet, & præ omnibus aliis remediis palmam meretur; verum magnam cautelam requirit & conſummatam illius experientiam, qui eam adhibere jubet, multi præterea ægri ſunt, quorum temperamentum, ſtatus & officium non admittit, ut ea utantur.

Sæpius vero ad mixtam curandi methodum confugere licet, quæ in eo poſita eſt,

ut inunctiones externæ interno medicamentorum uſui conjungantur.

Optime hæc medendi ratio tum inſtituitnr, quando remedia interna tarde admodum aut prorſus non deducuntur in actum, tunc inſuper omni tertio aut quarto die juxta ægri conſtitutionem duæ, tres aut quatuor drachmæ unguenti No. 229. ſemoribus aut brachiis affricandæ ſunt.

Non raro perinde remedia interna actuoſa redduntur, & cura multo celerius feliciusque plerumque ſuccedit.

Sæpe per tales frictiones ſymptomata plena doloris & periculi admodum cito tolluntur, his factis ab inunctionibus abſtinere prorſus, aut easmodo ſemel omni octavo die inſtituere licet.

Econtra in pertinaci quovis luis venereæ caſu uſus medicamentorum internorum, etſi morbus perfecte videatur ſublatus, nec ullam amplius æger querelam moveat, per plurium adhuc ſeptimanarum ſpatium copia minori continuandus eſt, ut ſecuritas habeatur perfecta virus venereum integre deletum, ſanguinem omni hac labe purum, nec ullam deinceps facile alias obvenientem metuendam eſſe recidivam.

Atta-

Attamen præſcripta hucusque medicamenta mercurialia in iis tantum uſuvenire poſſunt caſibus, in quibus neque inflammatio adeſt vehemens neque febris valida.

In illis enim, in quibus virus venereum maſſæ humorum permixtum febrem continuam validam aut viſceris alicujus inflammationem excitaverit, ſimilia medicamenta, quamdiu hæc ſymptomata in ſua vehementia perſeverant, ſummopere nociva forent.

Quare ejusmodi febris aut inflammatio venerea in principio ita plane ut quævis alia febris acuta continua tractanda eſt, ideoque his ægris pro ratione virium ſuarum ſanguinem detrahere, & attenuantia, refrigerantia aut ſimilia etiam lenia purgantia, ut in febri quavis inflammatoria, exhibere oportet, quibus tamdiu, quamdiu febris perſiſtit, inſiſtendum eſt.

Febris enim venerea etiam hoc cum aliis febribus commune habet, ut acrimoniam ſuam, ſi vires naturæ bonæ ſint, ſæpe ita coquat, & mitiget, ut aut nullum amplius adferre poſſit detrimentum, aut de ſanguine evoluta per ſudores, urinam vel alvum de corpore eliminetur, aut denique ad partes

defferatur externas, quibus evacuationibus ipſa tandem febris terminatur.

Nonnunquam talis febris viginti, triginta pluribusque diebus durat, quandoque autem jam paucos intra dies ſine prægreſſa febre vehementi metaſtaſis contingit talis.

Subinde febris remittit, & copioſus fætensque ſudor obſervatur, aut urina fætida, turbida ſenſum validi ardoris excitans magna copia profluit.

His in circumſtantiis decocta, qualia No. 8. — 40. — 46. — 72. — 88. — 116. habentur, ægris porriguntur, & longo tempore horum uſus protrahitur, his ſanguis ex integro depuratur, & ſanitas perfecte reſtituitur.

Quandoque in decremento febris rubicunda milliari ſimilis efflorescentia per univerſum corpus diffuſa apparet, quæ præcipuo intollerabili pruritu, & ardore noctes reddit inquietas, hoc in caſu eadem etiam decocta dari poſſunt, ſæpeque obvenit, ut brevi adhæc materies exanthematica exſiccata furfuracearum ſquammularum forma decidat: ad ſomnum conciliandum veſpere ſemper remedium No. 41. propinatur.

Subin-

Subinde autem efflorescentia admodum pertinax perſiſtit, medicamenta ſuperiora levamen nullum adferunt, & ægri ſemper circa veſperas laſſitudinem majorem, calores vagos & moleſtum in corpore pruritum experiuntur, inde remedia No. 186. — 240. — 302. — 307. — 308. adminiſtrantur, ad quorum uſum ſæpe cito copioſus fætensque ſudor ſequitur, aut talis urina mingitur, cum imminutione efflorescentiarum, ſimilibus in mutationibus conſtanter hac methodo proceditur.

Si vero poſt diu continuatum horum remediorum uſum nullum animadvertatur levamen, ad ſupra recenſita mercurialia deveniendum eſt medicamenta.

Simili modo cum ægro agitur, dum remittente febre venerea validi capitis dolores, arthritides, dolores oſſium, aut alia ſymptomata ex virus venerei tranſpoſitione enaſcuntur, aut dum exinde viſcus aliquod correptum in ſua functione turbatur.

Ægri lue venerea prius affecti ſæpe admodum meticuloſi & puſillanimes ſemper animo dubium anxie circumvolvunt an totum de corpore virus eliminatum ſit, nec ne.

Verum ſi malo debite ſtatim remediis indicatis obex poſitus, & conſulta hucusque circumſpectione continuatum fuerit, nihil in corpore remanet, niſi forte æger malum denuo contraxiſſet, aut remediis præſcriptis diu ſatis non fuiſſet uſus.

Conſueta antehac cura per ſalivationem his temporibus inutilis & noxia eſſe videtur, cum hujusmodi ægri per alias vias facilius ſanentur & nunquam tantopere enerventur, unde omni poſſibili modo ab hac methodo cavendum eſt.

Quamprimum animadvertitur in gingivis pruritum, dolorem & tumorem naſci aut inflari glandulas colli, dentesque inſenſiles evadere & vaccillantes vel os ſaliva ſemper repleri, ægro purgans propinetur, & decoctis emollientibus frequenter gargariſet, tale No. 40. videre eſt; vel os internum colluat & a mercurialibus abſtineat tamdiu, donec omnia hæc ſigna iterum evanuerint.

Multi ſunt, quos parva mercurii doſis illico in ſalivationem conjiciat & tales ut plurimum mercurialibus aut difficillime aut prorſus non curantur.

Qua

Qua de cauſa hiſce remediis neque minus etiam in frictionibus mercurialibus a minima doſi inchoetur, effectus obſerventur inde enati, & juxta ægri conſtitutionem remedia adhibeantur oportet.

Sunt contra nonnulli, qui minima doſi cito & feliciter reſtituuntur, alii vero magnam copiam adhibere debent, priusquam notabilis effectus advertatur.

Remedia No. 231. — 232. — 233. ſi ferantur ab ægris, ſæpe omnium ſunt in plurimis caſibus venereis efficaciſſima.

Sed plurimi dantur, quibus hæc medicamenta detrimentum adferunt, tales ſunt, qui debili pectore laborant, tuſſim ſæpius patiuntur ſiccam, irritabile nimis nervorum ſyſtema poſſident, & frequentibus obnoxii ſunt hæmorrhagiis &c. quamprimum nunc animadvertitur ſub horum medicamentorum uſu ægrum continuum in ſterno ardorem vel conſtantem cephalalgiam, incipientia animi deliquia, pondus ventriculi & vomendi ſentire conatum, ſtatim intermittendus eſt eorum uſus vel ita imminuenda doſis, ut ne minimam amplius æger moleſtiam experiatur.

Præter hæc medicamenta, ſi nimis debilem aut nimis tardum producerent effectum, frictiones inſuper unguento No. 229. ut ſupra fieri poſſent; mixtaque hæc curandi methodus non raro facilis reperitur & bona.

Sæpius eorum virtus perinde adhuc augetur, ſi omni octavo aut duodecimo die purgans interponatur. Plethoricis autem venæſectio neceſſaria eſt.

In fæminis fluor albus venereus malignus vel ſtranguria venerea eodem modo tractatur, ſanaturque ac in viris gonorrhæa.

Ita æque remedia pro pertinacibus ulceribus venereis, excreſcentiis & condylomatibus ſupra memorata proſunt, ſi hæc mala mulierum partes genitales infeſtent, vel anum.

In reliquis non minus a lue venerea productis malis curatio apud ſexum muliebrem ab ea, quæ apud virilem adhibita eſt, nihil diverſi omnino habet.

Ulcera venerea maligna omnem vaginæ locum afficere poſſunt, ſæpe adſunt, quin ſimul fluoris albi aut in mittenda urina moleſtiæ indicium appareat.

Sæpe admodum profunde verſus uteri collum ſedem ſuam habent, nec ullum notabi-

tabile producunt ſymptoma; hinc fæmina poteſt eſſe infecta, quæ poſt omnem indagationem circumſpecte inſtitutam ſana videtur.

In genere omnia hæc ſymptomata in ſexu fæmineo multo leniora ſunt & tollerabiliora, quam in ſexu maſculo: ideoque fit, ut in principio frequenter ſe negligant, nec opem implorent antequam vehementer malum invaluerit.

Hoc apud pudicas animique boni fæminas obvenit, quæ de conjugum ſuorum fidelitate perſuaſæ hos dolores aliis cauſis longe innocentioribus adſcribunt, quare ſuas moleſtias nemini patefaciunt malo interea ſemper increſcente.

Peſſima maxime maligna & dolentiſſima ſpecies eſt, ubi virus venereum multas vaginæ partes reddit induratas, tamque maligna inflammatione affecit, ut ipſæ in fiſſuras quodammodo diſſiliant, acerrimamque urentem, fætidam ſaniem exſtillent. Infectio a tali perſona omnium eſt periculoſiſſima.

Injectiones remediorum ut No. 59. — 62. — 69. hoc in caſu magnum levamen adferunt, & cura ut plurimum bene ſuc-

cedit, ſi præter remedia No. 245. plurimum inſuper decocti emollientis, ſanguinem depurantis ut No. 40. — 46. — 88. — 116. exhibeatur.

DE MORBIS SEXUS FOEMININI SINGULARIBUS.

Fœmina a Creatore deſtinata eſt conceptui, geſtationi & nutritioni fætus in utero ſuo, tamdemque ejusdem excluſioni ad noni menſis finem.

Vi horum munerum a natura injunctorum & neceſſariæ ſuæ ad hæc corporis ſtructuræ peculiaribus fæminæ morbis ſubjacent, a quibus mares omnino liberi ſunt.

Anno ætatis decimo-tertio, quarto, quinto puellæ plerumque ad ſuam perveniunt pubertatem, hoc enim tempore partes earum genitales evolvuntur & ad conceptum aptæ evadunt.

Natu-

Natura hujus rei manifeſta præbet indicia: tunc temporis enim ex pudendis mulierum ſine illata vi externa ſanguis profluit.

Hic fluxus ſæpe duobus tribus quatuor diebus durat, apud nonnullas novem dies continuat, ceſſat tandem, poſt elapſas quatuor ſeptimanas iterum rediturus: atque hoc ſingulis menſibus ad annum usque quadrageſimum quinquageſimum obvenit, tum natura ab hoc opere leniter deſiſtit, & tandem plenarie hic fluxus evaneſcit.

Evacuatio hæc menſes, menſtrua, menſtruatio, catamenia, fluxus mulierum menſtruus appellatur aut menſtrua purgatio.

Nonnullæ multum, aliæ parum admodum ſanguinis per hanc evacuationem amittunt, neque tamen larga neque parca menſtruatio morbus eſt, ſi ſimul bona mulieres fruantur valetudine.

Quo maturius menſtrua prorumpunt, eo citius iterum emanent, qua de cauſa nonnullæ dantur fæminæ, in quibus jam trigeſimo octavo vel quadrageſimo ætatis anno terminantur, in aliis contra ad quinquageſimum usque, & non raro adhuc ultra regulariter perſiſtunt.

Quamdiu menſtrua regulariter recurrunt, nec aliud eſſentiale adeſt impedimentum, tamdiu mulieres conceptui aptæ habentur, quamprimum autem naturaliter ceſſant, ſteriles evadunt.

Sunt tamen & fæminæ, in quibus menſtrua nunquam apparent; hæ plerumque ſteriles exiſtimantur, exempla nihilominus exiſtunt tales quoque mulieres peperiſſe, proinde neque generalis neque tuta lex hæc eſt, ſemper tamen dubium remanet.

Similiter etiam mulieres concipere poſſunt, antequam illis menſtrua prodeunt, prudentius interim ſemper agitur, ſi menſtruorum præſtoletur adventus, & nuptiæ differantur eousque, donec puellæ ad concipiendum, fætum nutriendum & excludendum robur ſufficiens nactæ ſint, etenim ſi admodum juvenes, imbecilles & teneræ ſint, nec robuſtas poſſunt progignere proles & non raro in primi partus opere ſupra modum debilitantur, nonnunquam mutilantur.

In ſanis alacribus bene conformatis puellis prima menſtrua facile plerumque inſenſibiliter & absque omni moleſtia prorumpunt, poſt unius menſis ſpatium feliciter redeunt, atque ſic ordinem ſuum exacte ſemper obſervant.

Illæ

Illæ autem quæ vitam otioſam ſegnem vivunt, duris præterea & indigeſtibilibus cibis veſcuntur, aut copioſis tepidis potibus corpus enervant, & alias etiam valetudinariæ ſemper exiſtunt, aut debile nimis & irritabile poſſident nervorum ſyſtema, ſpasmisque vexantur, ut & illæ, quæ multo & ſpiſſo ſanguine abundant, vaſis nimium duris tenſisque gaudent &c. hac in re tam felices non evadunt.

Igitur plurimæ reperiuntur, q[illegible] toto tempore, quo menſtrua fluere deberent, morbis tentantur.

Nonnunquam accidit, ut aliquæ ſtatim a principio menſtrua per multos menſes optime & regulariter experiantur, dein vero per plures ſubito menſes ſubſiſtunt.

Si tamen eo tempore perfecta utantur valetudine, ſi coloris boni animique ſint hilaris, ſi nihil conquerantur, illis medicinam facere neceſſe non eſt, ſed ſolæ naturæ opus ſuum perficiendum committitur.

Si vero valetudinariæ ſint, inquirendum eſt accurate, an morboſæ hæ circumſtantiæ ab emanentibus oriantur menſtruis, anve ob alium in corpore hærentem morbum obveniant; in hac differentia curationis cardo verſatur.

Multi

Multi enim morbi retentis ſæpe imputantur menſtruis, qui revera ab his non dependent; ſed contrarium potius evenit, ut ſcilicet nequaquam menſes retenti morbos hos producant, ſed ut hi morbi tantam in corpore excitent confuſionem, vel corpus adeo debile reddant, ut natura in opere ſuo turbata ſufficientes ad fluxum menſtruum promovendum vires non habeat.

Si in ſimilibus caſibus menſtrua provocare [illegible]mur, non modo nihil præſtamus, ſed potius omnia in deterius vertuntur; quare hi morbi idoneis prius tollendi ſunt remediis, atque tum temporis fluxus menſtruus ſponte iterum revertetur.

Puellæ, quæ in tenella ætate magnos & diuturnos morbos paſſæ ſunt aut cæteroquin ſemper imbecilles & valetudinariæ ſerius plerumque ac aliæ menſtrua adipiſcuntur; poſthæc vero ſanitas illarum multo conſtantior evadit.

Dum puellæ ad maturitatem pervenerunt & tempus adeſt fluxus menſtrui, inſuetam communiter laſſitudinem aut etiam ſanguinis animadvertunt orgaſmum, calores vagos verſus caput experiuntur, colorem faciei commutant ſæpius, inquiete dormiunt,

ver-

vertiginem, capitis dolores, cordis patiuntur palpitationes; aliquæ ad vomitum irritantur aut deſtituuntur appetitu, aliis alvus obſtruitur, quibusdam vero lenis accedit diarrhæa, denique tenſiones & tractiones moleſtas in lumbis, oſſe ſacro & epigaſtrio percipiunt, brevi adhæc nonnullæ de pudendis exſtillant ſanguinis guttæ aut perfecta ſequitur purgatio menſtrua, ſicque omnia ſymptomata remittunt; fit etiam quandoque, ut ſanguinis loco aquoſus tantum albeſcens mucus prodeat, concilietque levamen.

Sæpe autem ſupradicta ſymptomata per plures menſes regulariter comparent & poſt aliquot dies ſine notabili evacuatione iterum evaneſcunt atque hoc ſignum eſt naturam quidem ſecundum leges ſuas opus hoc inchoare, verum ſufficientia ejus nondum adeſſe conamina.

Apud quasdam contra prima etiam menſtrua facillime, fere inſenſibiliter & ſine omni moleſtia erumpunt.

Si ſymptomata ſuperiora nec vehementia nec diu perſiſtentia ſint, ſanitatem proinde non lædant, nullis opus eſt medicamentis.

Si

Si autem pulſus celer, calor magnus & continuus, caput grave vel dolens, facies rubicunda foret, bis ter de die pulvis No. 1. exhibeatur & unum vel duo vaſcula thee No. 88. deſuper bibere jubeatur, proſunt etiam remedia ut No. 2. — 8. — 9. — 40. recenſita, præcipue ſi quotidie calido utantur pedum balneo, alvumque emollientibus enematibus moveri ſibi concedant.

Sanguinis miſſio nunquam neceſſaria eſt, niſi magna plethora, fortis & continua pectoris oppreſſio, pulſus durus obſervetur & plenus, ſique remedia refrigerantia brevi levamen non adferant.

Si vero circumſtantiæ ſuperiores in teneris imbecillibus & ad ſpasmos pronis puellis obvenirent, illis remedia ut No. 92. vel 250. præter thee No. 251. exhibentur.

Quamprimum autem menſtrua debite & regulariter procedunt & ſymptomata ſublata ſunt, omnia medicamenta ſeponi debent.

Nihilominus durante menſtruorum fluxu omnes animi affectus ſubitanei vel validi corporis motus cavendi & partes inferiores contra frigus muniendæ ſunt: omnia dura tenacia flatulenta eſculenta & potulenta calida detrimento quoque ſunt.

Plu-

Pluribus fæminis ſymptomata ſupradicta aliquot ſemper diebus accidunt antequam menſes debite fluere incipiant illasque ægrotantes & ad munia ſua obeunda reddit ineptas.

Hoc in caſu harum moleſtiarum cauſam adamuſſim indagare & juxta hanc medelæ rationem dirigere oportet.

Si robuſtæ quotidiano ſimul labore induratæ fæminæ ſint, ſi pulſus denſus celer & durus, facies plena & bene colorata ſit, ſi de anxietatibus, pectoris oppreſſione continua vertigine &c. querelas moveant, ſignum eſt vaſa eorum nimium eſſe rigida, ſanguinem nimis craſſum vel & valde copioſum; magnam tunc decoctorum emollientium attenuantium ut No. 6. — 7. — 8. — 40. — 88. quantitatem aſſumere debent, præterea quotidie bis vel ter pulvis No. 1. — 3. propinari vel clysmatibus emollientibus ſubveniri poteſt. Si vero magna animadverteretur plethora, venam in brachio aperire neceſſe foret.

Sæpe plethora hæc tolli & moleſtiæ præcaveri poſſunt, ſi tales mulieres per aliquod tempus remedia ſimilia ut No. 11. — 39. — 141. — 187. aſſumant vel ſi ali-

quot

quot menſibus per totam ſemper illam hebdomadam, quæ menſtrua præcedit, quotidie mane, ac veſperi pulvere No. 30. utantur & qualibet vice vaſcula duo thee No. 88. memorati deſuper bibant.

Multis etiam optime conducit aliquot diebus ante quam menſtrua prodire ſolent remedium purgans ut No. 5. — 14. aſſumere.

Si autem perinde plethora minui nequeat, ipſis bis ter per annum vena ſecanda eſt: quod tamen ſine magna cauſa in conſuetudinem verti non debet.

Sæpe vero ennarrata ſuperius ſymptomata non a plethora, verum potius a tenacitate ſanguinis & accumulato muco originem trahunt, ſimiles fæminæ vel palleſcunt vel ex viridi flaveſcunt, laſſæ ſunt, facies manus pedesque vel univerſum etiam corpus paſtaceo frigido tumore turget, ipſæ difficulter perſpirant, palpitationem cordis ſentiunt & quolibet levi motu brevi defatigantur.

Hoc in caſu in id incumbendum eſt, ut incidentibus attenuantibus & leniter alvum ducentibus remediis tenax ſolvatur materies, paulatimque de corpore elimine-

netur: ideo illis medicamenta talia ut No. 68. — 134. — 135. — 144. — 179. exhibentur atque his tamdiu inſiſtitur, donec tumor ille paſtaceus evanuerit.

Præter hæc medicamenta ad convenientem laborem motumque corporis adigendæ ſunt, omnia dura, indigeſtibilia, flatulenta, pituitam generantia alimenta vitanda, leniter autem aromatica adhibenda.

Sæpe vero tales fœminæ pituita jam integre ſoluta & de corpore eliminata laſſæ adhuc ſunt & debiles, ad quemvis levem etiam corporis motum dolores capitis, cordis palpitationem reſpirationisque percipiunt impedimentum, & valde cacochymicam gerunt faciem.

Hoc in caſu illis roborantia ut No. 73. — 74. — 75. — 176. porriguntur.

In teneris, multum debilibus fœminis ſymptomata ſuperiora ſæpiſſime a ſpasmodica in epigaſtrio contractione oriuntur & plerumque adventantibus menſtruis ventris tormina & inflationes, validas cordis palpitationes, tendinum ſubſultus, leniora animi deliquia &c. conqueruntur. Spasmodica hujusmodi ſymptomata remediis ut No.

92. — 107. — 126. — 250. — 251. citiſſime cedunt.

Si tales mulieres abſoluto fluxu menſtruo lene purgans ut No. 38. aſſumant, & deinde pillulis No. 73. longo adhuc tempore utantur, ut plurimum malum hoc prævertere, & ab eo prorſus ſeſe liberare poſſunt.

Quandoque indurationes in abdomine vel in uteri regione deteguntur, quæ menſtruationem difficilem reddunt & dolentem.

Tunc temporis medicamenta ſolventia ut No. 46. — 60. — 72. — 91. — 110. — 132. — 134. — 135. — 136. optime conducunt: ſed uſus eorum diu continuandus præterea que partes induratæ mane ac veſperi unguento No. 128. bene fricandæ ſunt.

Eædem cauſæ, quæ menſtruorum initium dolorificum efficiunt & moleſtum, impedire poſſunt, ut illa aut non ſufficienter fluant, aut prorſus retineantur: in his quoque caſibus ad remedia ſuperiora pro cauſarum diverſitate recurrendum eſt, nunquam vero medicamenta pellentia vel emenagoga exhiberi debent, niſi obſtacula prius ablata ſint.

Sub-

Subinde vero fit, ut etiam in ſanis cæteroquin fœminis prægreſſa acurata quamvis perſcrutatione cauſarum nulla notabilis vel evidens reperiatur, vi cujus menſtruorum profluxus impediretur, aut retineretur; quare in his circumſtantiis, ubi ſigna manifeſta non adſunt, determinata etiam curandi methodus nequit præſcribi, nihilominus tamen tunc medicamenta ut No. 60. — 73. — 91. — 134. — 135. ſæpe magnum præſtant emolumentum, ſi uſus eorum præter lene attenuans decoctum ut No. 46. — 72. per plurium ſeptimanarum ſpatium continuetur.

Ejusmodi remedia etiam non raro admodum efficacia ſunt, & menſtruationem denuo in ordinem redigunt, poſtquam hæc ſine cauſa manifeſta pluribus menſibus emanſerat.

Nonnunquam menſtrua regulariter quidem debito tempore redeunt, ſed aliquæ tantum tenaces nigreſcentis ſanguinis guttulæ pudendis exſtillant, vel paucus tantum tenax, ſanguine mixtus prodit mucus; pectoris ſimul oppreſſio naſcitur vel palpitatio cordis & cephalalgia, corpus totum dedolatum eſt, pulſus exploratur inæqualis &

debilis, pallent ejusmodi fœminæ, ſemperque frigent &c. his in caſibus remedia leniter pellentia ut No. 120. — 201. — 202. — 215. 250. exhiberi poſſunt. Pediluvia & enemata hic quoque multum boni præſtant, ſed valide pellentia, calida & ſtimulantia medicamenta ſemper nocent.

Non raro menſtruorum loco mucoſa aquoſa male colorata ſubſtantia pauciſſima tantum quantitate prodit & ſuperiores inſuper moleſtiæ apparent, hic etiam iisdem leniter pellentibus remediis uti licet.

Poſt vehementes vel diuturnos morbos poſt nimias evacuationes, hæmorrhagias vel etiam ſanguinis miſſiones ſæpe nimis absque neceſſitate repetitas menſtrua quandoque diſparent diuque emanent: hoc ex humorum requiſitorum deffectu atque corporis debilitate contingit.

His in caſibus adlaborandum eſt, ut amiſſi humores leniter nutrientibus alimentis ſenſim reſtituantur atque demum per lenes frictiones & convenientem corporis motum in aëre puro ruſticano partes debilitatæ corroborentur.

His incaſſum adhibitis remediis roborantia ut No. 74. — 75. — 153. — 176. ſubſtituuntur.

Sæ-

Sæpe menſtruorum fluxus valido terrore, ira, magno & inſperato gaudio, refrigeratione &c. ſubito ſupprimitur; neque minus hic etiam omnes circumſtantiæ & inde profecta ſymptomata ſollicite in conſiderationem ducenda ſunt.

Si febris valida cum multo per corpus univerſum calore, ſiti magna & laſſitudine una cum continua cephalalgia, oppreſſione pectoris & impedita reſpiratione inde naſcatur, illico vena ſecanda eſt, atque, ut ſupra dictum, frequentioribus clysmatibus & pediluviis medicamentis refrigerantibus, emollientibus exorbitanti ſanguinis orgasmo calorique moderando & hac ratione menſtruis promovendis ſtudere oportet.

Subinde autem poſt ſubitam menſtruorum ſuppreſſionem non adeo vehemens calor exoritur, pulſus neque tenſus neque admodum febrilis obſervatur, tunc temporis etiam nulla venæ ſectio celebranda eſt, ſed decocta tantum emollientia ut No. 8. — 40. — 88. porrigantur, pediluviis præterea ſubveniatur & enematibus; ſi vero neceſſitas exigeret etiam remedia leniter pellentia ut ſupra tentari poſſunt.

In debilibus & ſpasmis obnoxiis fœminis ſæpe poſt leviſſimam iram, terrorem, gaudium vel etiam ab ingrato odore ſubito menſes ſupprimuntur; his remedium N. 37. ut plurimum optime conducit.

Si catamenia pluribus menſibus etiam in cæteroquin ſanis fœminis emaneant, accidit ſæpe, ut ſimul & ſemel admodum ſubito & copioſiſſime prorumpant, hoc nequaquam metum injiciat oportet, multo minus ſtatim ab initio adſtringentibus utendum, ſed conſilium ſolum dandum eſt, ut fluxu durante quietæ maneant, omnemque refrigerationem & animi motum ſollicite evitent.

Quod ſi vero copioſus talis fluxus diu nimis continuaret, ſi laſſitudines, pedum vacillationes, incipientia animi deliquia, preſſiones tractionesque in regione cordis &c. cauſaret, iisdem remediis ut N. 94. — 95. — 98. agere oportet.

Verum iſtis ad minuendam menſtruæ evacuationis copiam non ſufficientibus ad fortiora ut No. 96. — 97. — 192. deſcendimus. Quamprimum autem hicce fluxus ad moderamen deductus eſt, hæc omittenda ſunt, ſolumque prioribus ſi adhuc neceſ-

ceſſe videatur, aliquo procedatur tempore.

Sæpe menſtruus fluxus in continuam & diu durantem uteri hæmorrhagiam mutatur.

Hoc nonnunquam plethoricis obvenit, nonnunquam etiam & ſæpe quidem illis, quæ tenero, nimis debili & laxo vaſorum ſanguineorum ſyſtemate præditæ ſunt.

In primo caſu ægræ bene proſpiciunt, pulſus plenus eſt & tenſus, viribusque conſtant.

Ejusmodi fœminis vena ſecari, lene purgans ut No. 5. — 14. tandem mane ac veſperi pulvis ut No. 3. — 109. — 167. cum binis vaſculis thee No. 98. exhiberi debet. Perinde hæmorrhagia ſenſim minuitur & tandem integre ceſſat.

Si nihilominus pergeret nec ulla amplius plethoræ ſigna adeſſent aut ſi vires deſſicere, genua vaccillare, cor palpitare inciperet &c. ad remedia ſupra dicta adſtringentia confugiendum foret.

In altero caſu fœminæ admodum pallent, multum laſſæ ſunt & poſt quemlibet etiam exiguum corporis vel animi motum de palpitatione cordis, de anxietate aut reſpiratione difficili querelas movent.

His pulvis No. 103. porrigatur & demum remediis ſtatim adſtringentibus hæmorrhagiæ caute ſiſtendæ ſtudeatur.

Ubi hoc feliciter effectum eſt, diuturno remediorum ut No. 74. — 75. — 253. uſu partes laxæ roborentur, & præcaveatur recidiva.

In nonnullis hæmorrhagia admodum diu perdurat, non tamen recens purus ſed ſpiſſus, tenax, nigreſcens & muco copioſo permixtus excernitur ſanguis; hic in principio attenuantia & incidentia medicamenta ut No. 144. — 179. — 215. in uſum trahere neceſſe eſt; prætereaque omni octavo aut decimo die pulvis No. 103. repeti poteſt. Sic ſæpe malum pedetentim tollitur.

Subinde vero non obſtante diuturno horum remediorum uſu hæmorrhagia uteri pergit, ſed ſanguis profluens purior, tenuior, bene coloratus & clarior eſſe advertitur, tum denuo ſuperiora medicamenta adſtringentia optimo cum effectu porriguntur.

Si vero mucoſus ejusmodi, diu perſiſtens ſanguinis fluxus ſimul multa cum acrimonia conjunctus eſſet, & in partibus genitalibus externis vehementem pruritum vel ar-

ardorem cauſaret, in principio ægris remedia ut No. 60. — 61. — 238. — 240. præſcribenda veniunt.

Ubi præter diuturnam uteri hæmorrhagiam ſcirrhi ſimul vel maligna, cancroſa in utero aut partibus vicinis exiſtunt ulcera, remedia ut No. 60. 135. — 246. — 255. longo tempore exhibenda ſunt, ſique externæ genitalium partes ſauciæ vel ab acrimonia exulceratæ eſſent, remedium No. 255. etiam pro ablutione inſervit aut injectione.

Sæpiſſime fit, ut menſtruis jam terminatis per plures adhuc dies mucoſa, albicans materies profluat, tandem vero prorſus ceſſet, quandoque etiam mucoſum hoc profluvium diebus aliquot præcedit menſtruorum fluxum, eſtque ejus prænuncium. Hoc plerumque in debilibus fœminis aut in illis contingit, quæ phlegmatici ſunt temperamenti: ſi harum ſanitas jacturam exinde nullam patiatur, non aliud quam conveniens corporis exercitium & debita vivendi norma conſilio detur.

Si vero talis fluxus nimis copioſus foret & debilitans, ut ſupra lene purgans No.

 103.

103. & ad hoc roborantia medicamenta porriguntur.

Frequentiſſime autem ab uno menſtruationis tempore in alterum viſcoſus mucoſus aquoſus humor ex partibus genitalibus promanat, & fluoris albi nomine inſignitur.

Multæ fœminæ ſimilem fluorem album facillime ſæpe ferunt, nec ullis remediis opus habent, modo parcus ſit, nec ullas moleſtias cauſet.

Si vero hæc materies nimia copia aut nimis longo jam excernatur tempore, corpori debilitatem, maciem inducit & maraſmum, aut exinde quoque ſpasmi, reſpirationis difficultas, pectoris dolores, palpitationes cordis, memoriæ debilitas, artuum tremores &c. oriuntur, præcipue ubi malum hoc jam inveteratum & pertinaciter radicatum fuerit.

Non raro fluor albus ex propria fœminarum culpa naſcitur, ſi incuriæ partium genitalium munditiei frequentiorem ablutionem negligunt; ita enim adhærens cruor vel mucus acrimoniam contrahit, partes has irritat continuumque effluvium producit.

Non

Non minus etiam cunctæ validæ & frequenter repetitæ harum partium irritationes fluorem album admodum pertinacem inducere valent.

Quædam mulieres albo fluore laborantes valde pallidæ totoque corpore inflatæ ſunt, & paſtaceo quaſi tumore turgent, difficillime reſpirant, & ad minimum corporis motum vehementem, moleſtam experiuntur cordis palpitationem, nullumque ut plurimum appetitum, ſed nauſeam potius habent; aliæ contra in res inſolitas & indigeſtibilia magno ſæpe deſiderio feruntur, vomunt frequentius, de pondere & anxietate in cordis ſcrobiculo continuas querelas movent, pulſum parvum, celerem, inæqualem gerunt, urinam pallidam, copioſam & nonnunquam mucoſam excernunt, libenter diuque ſomno indulgent, ſegnes & triſtes ſunt vel moroſæ.

Hæ circumſtantiæ a ſuperfluo & acida aliave acrimonia permixto muco, quo corpus turget, producuntur: qua de cauſa in principio talia ut No. 110. — 134. — 135. — 144. — 179. exhibenda ſunt medicamenta, quæ integram ſæpe valetudinem reſtituunt.

Quan-

Quandoque vero, licet tumor aliæque minuantur circumſtantiæ partes ſolidæ nihilominus admodum laxæ manent, color quoque pallidus perſiſtit & pulſus parvus, nec fluxus multum remittit, tum medicamentis roborantibus, ut No. 74. — 75. opus eſt.

Eadem quoque roborantia inſerviunt, ubi fluor albus in ſola partium ſolidarum laxitate & debilitate ſuam agnoſcit originem: bonum tamen ſemper eſt, ſi prius pulvis No. 193. ſemel aut bis exhibeatur, ut primæ viæ antea repurgentur.

Nonnunquam vero peculiaris uteri mucoſitas unica fluoris albi cauſa exiſtit, & in hoc caſu remedium No. 215. laudabile eſt.

Fluorem album exinde ortum ducere cognoſcitur, ſi reliquæ corporis functiones bene conſtitutæ ſint, ſi fœminæ utcunque bonum præ ſe ferant aſpectum, ſemper autem obſcurum dolorem pondus tenſionem vel prementem in epigaſtrio titillationem experiantur, dum fluxus aliquo tempore emanet, aut parca quantitate procedit.

Sæpe fluxus in principio ad uſum remedii No. 215. augetur, verum brevi poſthac mucus tenuior & fluidior evadere ob-

ſer-

ſervatur, fluxus dein minuitur & non raro per unicum hoc remedium ex integro ſenſim auffertur.

Quandoque hoc medicamentum multum levaminis adfert, muci minuitur tenacitas & copia, verum talis deinceps ſemper perſeverat. Hic præter uſum remedii No. 215. omni quarto vel ſexto die remedium No. 193. exhibendum eſt, cujus ope tandem malum evaneſcit.

Si autem ægræ vehementi vel diu admodum continuante fluore albo jam nimis exſuccæ & conſumptæ ſint, ſi de frequenti & ſicca tuſſicula, de oppreſſionibus pectoris & doloribus lancinantibus in ſterno perceptis conquerantur, ſi vires amittant, loquela difficilis evadat & ſic porro: præter remedium No. 215. ſæpius de die vaſculum humectantis decocti ut No. 188. vel avenæ, hordei aut oryzæ cremorem aliaque humectantia & nutrientia juſcula aſſumere jubentur.

Quod ſi vero fluor albus non obſtantibus his medicamentis ſemper continuet, remedii No. 215. loco talia danda ſunt, ut No. 86. — 108. — vel ut No. 35. — 70. — 147. — 150. recenſentur.

Sæ-

Sæpe fluor albus intra breve tempus ceſſat, ſed non diu poſt reſpiratio redditur difficilis, tuſſis exoritur, cui tandem mucoſa ſputorum excretio ſuccedit; hæc medicamentis ut No. 8. — 32. leniter promovenda eſt; ſi tamen hæc tuſſis nimis diu continuaret, remedia No. 86. — 108. præſtanter proſunt, atque ut plurimum perfectam ſanitatem adferunt.

Si fluor albus acer ſit & fœtidus, atque ſenſum pruritus, dolorem urentem & exulcerationes producat, præſertim ſi ſcirrhi, vel maligna ſimul in abdomine ulcera animadverterentur, medicamenta ut No. 60. — 61. — 238. — 239. — 240. — 255. propinari poſſunt.

Præterea autem partes genitales ſæpius de die aqua tepida & lacte vel remedio No. 208. abluendæ ſunt, fortiter adſtringentia ſtiptica medicamenta in quovis fluore albo, maxime autem, ubi ſcirrhi ſimul adſunt, nociva ſemper reperiuntur.

Nonnunquam fœminæ prægreſſa refrigeratione continuum urentem in infimo abdomine conqueruntur calorem, multa inſuper ſiti laborant, laſſæ ſunt, magnum deprehendit tangens manus in abdomine ca-

lorem & duritiem tactu validos excitantem dolores: lingua ſicca habetur & pulſus febrilis: poſt aliquot dies malum remittit & mucoſum de pudendis profluvium obſervatur, hoc paulo poſt puriforme evadit illisque ſimillimum ſputis, quæ poſt peripneumoniam comparere ſolent.

Hoc in caſu uterus plerumque inflammatus habetur; ſtatim igitur, ſi febris adſit valida, venæſectio inſtitui & pro ratione circumſtantiarum repeti debet: externe fomenta emollientia conſtanter applicentur, injicianturque clysmata, interne vero magna decoctorum ut No. 8. — 40. — 88. copia exhibeatur.

Cum his pergitur tamdiu, quamdiu dolor perſiſtit & febris & quamdiu fluxus purulentus ſpiſſus eſſe perſeverat.

Sæpe hic fluxus ſub uſu horum medicamentorum protracto penitus remittit; ſæpe vero tenuior quidem & aquoſior evadit, non tamen imminuitur; hic per aliquot dies remedium 215. dandum eſt, dein medicamentis ut No. 86. — 108. — 234. cura ad finem usque perducitur.

Quando anni appropinquant, in quibus fœminæ ad concipiendum evadunt ineptæ,

men-

menſtrua in pluribus ſenſim minuuntur, aut irregulariter obveniunt & brevi poſt ſæpe ſine relictis moleſtiis prorſus diſparent.

In nonnullis, quæ antea ſemper morboſæ erant, non raro etiam evenit, ut ceſſantibus menſtruis longe meliore & conſtante magis fruantur ſanitate.

Apud alias contra menſtruorum fluxus non adeo leniter utiliterque terminatur, ſed ſubitas ſæpius ſanguinis effervеſcentias, calores aſcendentes, anxietates, pectoris oppreſſionem, tractiones in oſſe ſacro & lumbis, tormina ventris, cordis palpitationes, incipientia animi deliquia, vertigines, cephalalgias & ſimilia cauſat.

Nonnunquam hæc ſymptomata admodum vehementia ſunt, & longo tempore perdurant; nonnunquam autem vaga ſolummodo nec diu perſiſtentia obſervantur.

Fœminis plethoricis tunc veneſectio in pede inſtituenda eſt, & poſt aliquod tempus urgente neceſſitate repetenda; ſæpius præterea purgans ut No. 5. — 14. porrigitur, aut aliquo tempore decoctum No. 39. vel alia hujusmodi medicamenta ſubſtituuntur.

Si

Si vero ſymptomata adeo valida non ſint, nec plethora notabilis adverteretur, ſufficit quotidie bis vel ter pulverem ut No. 1. — 3. vel remedium No. 129. cum decocto ſub No. 40. — 88. ægro longiori exhibere tempore.

Teneris, imbecillibus, valde irritabilibus aut ſpasmodicis affectionibus obnoxiis fœminis his in caſibus remedia conveniunt, quæ No. 73. — 134. — 221. — 250. — 251. enarrantur.

Sæpe menſtrua poſtremis ſuis periodis fluunt copioſiſſima, nulla tamen peculiaria excitant ſymptomata, & tandem ſimul & ſemel in perpetuum exulant.

Non raro etiam accidit, ut poſt aliquot menſes præter exſpectationem iterum revertantur, per plures menſes regularem ſervent periodum, & denuo tandem emaneant.

Subinde vero admodum irregulariter jam intra brevius jam longius temporis ſpatium redeunt, tum denique omnium finis habetur.

Si his in caſibus nullæ, peculiares circumſtantiæ obveniant, quæ ſanitati nocivæ aut moleſtæ forent, nullis utendum medicamentis ſed natura in opere ſuo terminando occupata ſibi relinquenda eſt.

Quod ſi vero quædam ex ſuperioribus ſymptomatibus accederent, ſupradicta etiam ratione percuranda ſunt.

Hoc temporis ſtadio balnea ex emollientibus vel etiam lenibus aquis mineralibus inſtructa maximi ſunt emolumenti, obſtructiones fortaſſe adhuc reſiduas reſerant, circ ılum ſanguinis regularem reddunt & liberum atque hac ex ratione ad ſanam perducunt ſenectutem.

DE MORBIS GRAVIDARUM ET PARTURIENTIUM.

Mulier poſt conceptum variis morboſis laborat affectibus, & communiter ſtatim menſtrua ſubſiſtunt: gravida moleſtias in ventriculo percipit, amittit appetitum, cibos antea expetitos nauſeat, ſæpius ad vomitum ſtimulatur, de accedentibus animi deliquiis, palpitationibus cordis, vertigine, aurium tinitu, odontalgia vel de aliis ſibi antehac incognitis moleſtiis querelas movet, ad varios nonnunquam cibos & non raro

ad res quoque nauſeoſas ſingulari prorſus fertur appetitu.

Hæc ſymptomata apud nonnullas ex plethora proveniunt: ſi igitur hæc ex earum temperamento & pulſu pleno tenſoque præſens intelligatur, venæſectio neceſſaria eſt, quæ apud ſimiles mulieres ſæpius durante graviditate requiritur, ſcilicet: quamprimum continuans ſanguinis orgasmus, pectoris oppreſſio, cephalalgia, vertigo &c. animadvertitur, nec talia ſymptomata remediis leniter refrigerantibus ut No. 1. — 2. — 3. — 250. nec etiam lenibus cedunt clysmatibus.

Nunquam autem pro recepto more inductaque conſuetudine indiſcriminatim in omni gravida venæſectio celebranda eſt; detrimento enim cedit, ubi nec plethora nec alia gravior cauſa, quæ urgeat, adſit. Multæ feliciter pariunt, ſanasque progignunt proles absque eo, ut ſanguis illis graviditatis tempore mittatur.

Interim tamen plurimæ etiam habentur fœminæ, quæ debiles alias conſpiciuntur & teneræ, menſtruorum tamen copia abundant, & temperamenti ſunt plethorici, apud tales gravidas æque magni detrimenti

& forte partus præmaturi cauſa exiſteret ſub debilitatis prætextu neglecta venæſectio; in ſimilibus igitur caſibus omnes cauſas bene conſiderare, & provida cum meditatione ſine præjudicio agere oportet.

Quandoque ſuperiora ſymptomata & ſubinde adhuc vehementiora apud fœminas naſcuntur, quæ nullam quidem plethoram ſed debile nimis & irritabile habent nervorum ſyſtema, atque ideo ſpasmis torquentur.

His venæſectiones noxiæ ſunt, contra vero talia proſunt remedia, quæ ſpasmos ſopiunt, & inordinatos perinde tollunt nervorum motus, talia No. 250. — 256. — 257. videre eſt, vel etiam aliquot guttulæ de No. 105. — 106. in cochleari aquæ propinari poſſunt. Si vero leviora vel & graviora animi deliquia ex ſpaſmodica conſtitutione illis accederent, nec ſuperiora levamen adferrent medicamenta, remedium No. 107. exhibendum venit.

Nonnunquam gravidis alvus pertinaciter clauſa eſt, hæc non diu talis relinqui, ſed alvus aut leni enemate aut remediis No. 3. — 129. — 130. recenſitis debite aperta ſervari debet.

Dra-

Draſtica purgantia gravidis nunquam exhibenda ſunt, talia nihilominus ut No. 5. — 14. — 38. dari poſſunt, ſi onerati ventriculi aut infarctorum inteſtinorum ſigna adſint.

Cum emeticis adhuc longe cautius & provide magis mercandum eſt; quare ab iis plane abſtinendum, niſi forte ſumma exhibendorum adeſſet neceſſitas, & in caſu, in quo ægra per continuum vomitum a ſordibus in ventriculo hærentibus natum admodum torqueretur, debilitaretur, nec ullis ſolventibus & leniter purgantibus medicamentis hæ ſordes eliminari poſſent; tunc leni emetico ut No, 24. ægram adjuvare melius eſt, quam immature differendo eandem periculo exponere.

Habentur etiam ſæpe morbi epidemici, qui ſemper mox in principio emeticum ſibi expoſtulant, ſi nunc gravidam talis morbus adoriretur, ſimile remedium neque hic intermittendum eſt.

Semper vero neceſſum eſt, ut aliquot horis poſt vomitum anodynum ut No. 82. — 126. porrigatur, ſicque ortæ per illum turbæ brevi componantur.

Sæpe vomitus a magnitudine & ſitu uteri vel a continuo & nimis valido fætus motu

producitur, ſi videlicet perinde ventriculus irritetur.

Hoc in caſu medicamenta parum proſunt, & vomitus hic ut plurimum ad inſtantem usque partum perſiſtit; multum tamen prodeſt, ſi alvus per emollientia clysmata, vel per lenia purgantia ore exhibita debite ſemper aperta ſervetur, impediaturque, ne quidquam in primis accumuletur viis, quod malum in deterius vertere poſſet.

Sæpe vero bilis in ventriculo accumu lata & corrupta vel alia rancida amara putrida ſubſtantia vomitum excitat, tum quotidie bis vel ter pulvis No. 3. vel 167. exhibetur.

Si autem a copioſo tenaci muco in ventriculo collecto cauſari vomitus obſervetur, remedium No. 132. porrigendum eſt.

Medicamenta vero ſub No. 130.—131. præprimis ſerviunt, ubi omne, quod ex ventriculo eructatur, aut vomitu rejicitur, acidum eſt.

Si tamen nulla harum cauſarum aut his ſimilis præſens adeſſe, & vomitus a nimia ſolum nervorum irritabilitate pendere animadverteretur, remedia ut No. 82. — 107. — 126. danda forent.

Ali-

Aliquæ juvantur, ubi enema ex partibus æqualibus ſaturati florum chamomillæ infuſi & olei injici ſibi curant, præterea nonnihil goſſypii remedio No. 106. madefacti umbilico applicent.

Valida & continua diarrhæa præſertim vero dyſenteria gravidis ſæpe multum nociva deprehenditur.

Quare nunquam admittendum eſt, ut hæc ſymptomata invaleſcant, ſed illico remediis leniter purgantibus pro exigente neceſſitate acrimoniam vel ſordes ex corpore eliminare, conſequenter cauſam aufferre, & deinde remediis efficacibus ut ſupra in diarrhæa & dyſenteria ſubito malum ſiſtere oportet.

Si graviditas optime & regulariter decurrat, durante ejus tempore nullus adeſſe deberet ſanguinis fluxus; ſunt nihilominus fœminæ, quæ in diverſis graviditatibus per plures menſes regularem ſuum experiuntur fluxum menſtruum, hoc nihil peculiare portendit, ſi cæteroquin ſanæ ſint, nec viribus deſtituantur; obſervandum ſolummodo eſt, an non inſuper adſit ſanguinis abundantia, tunc enim vena in brachio neceſſario apperienda foret; ſi vero quasdam ſanguinis

animadverterentur efferveſcentiæ leniter refrigerantibus pacari poſſunt.

In mulieribus plethoricis nonnunquam accidit, ut primis præſertim graviditatis menſibus ſine cauſa manifeſta ſubitus & copioſus appareat ſanguinis fluxus, qui ſemper periculo ſtipatus habetur.

Quamprimum itaque talis hæmorrhagia ſeſe manifeſtat, neceſſitas expoſcit, ut ſimilibus fœminis omnis poſſibilis concilietur quies, vena in brachio ſecetur, & medicamenta refrigerantia ut No. 2. — 9. — 41. — 92. exhibeantur; ſi vero poſt hæc pulſus adhuc plenus, tenſus & febrilis perſiſteret, venæſectio repetenda venit. Hac methodo pravis ſequelis in principio ſtatim obex ponitur.

Hic autem eventus majori longe periculo ſtipatur, ſi poſt validum quemdam animi motum ut iram, terrorem, gaudium vel poſt valida corporis exercitia vel poſt vim externe impingendo, verberando, cadendo illatam exoritur; hic enim accidit ut plurimum, ut vaſa lacerentur, & placenta pro parte ſolvatur; perinde immaturus aut ſi ultimis menſibus præmaturus partus ſequitur.

In

In his quoque caſibus ſtatim ab initio ſumma quies imperanda eſt, & nullis præſentibus veris partus doloribus & uteri orificio clauſo permanente illico ſecundum ægræ vires ſanguinem mittere oportet, ſique alvus per aliquod tempus clauſa fuiſſet, & lene clysma injiciatur; interne ab initio leniter refrigerantia & anodyna medicamenta ut No. 41. — 92. — 93. exhibeantur, præterea urgente malo frigida fomenta ex portione anatica aquæ & aceti inſtructa continuo regioni epigaſtricæ apponantur.

Remediis tali cum prudentia adhibitis ſæpe adeo felices ſumus, ut hæmorrhagia ſiſtatur, & fœtus ad perfectam usque maturitatem in utero incluſus maneat.

Si vero non ea remitteret, nec dolores adeſſent veri, medicamentta ut No. 95. — 96. — 97. — 192. porrigenda ſunt; quamprimum autem hæc ſuum præſtitere effectum, ad ſupra dicta leniora recurrendum eſt.

Attamen ſi gravida ſtatim in principio hujusmodi hæmorrhagiæ vel aliquo tempore poſt tractionem in lumbis & oſſe ſacro aut contrahentes, urgentes & prementes perſentiſcat dolores, qui a lumbis ad pudenda usque pertingunt, atque ſi hæc ſympto-

ptomata ſuperiori medendi methodo brevi tempore non cedant, vel ſaltem notabiliter remittant, fœmina plerumque patitur obortum, præſertim ſi uteri orificium ſucceſſive apertum dilatetur, partusque dolores urgeant conſtantius.

In hujusmodi caſu admodum imprudens actio foret medicamentis fortioribus ſtipticis, adſtringentibus vel immoderata ſanguinis miſſione hæmorrhagiam ſiſtere, fœtumque conſervare velle.

Potius tum per decocta emollientia ut No. 40. — 88. & frequentiora enemata contendendum eſt, ut partus reddatur facilior, aut aptæ obſtetricis vel experti obſtetricantis dexteritate accelleretur.

In genere de omnibus his hæmorrhagiis notandum: eas, quo validiores ſunt, quo celerius prægreſſas ſubſequuntur cauſas, & quo hæ ipſæ cauſæ potentiores fuerint, eo etiam majus & matri & fœtui periculum minitari.

In debilibus, valde irritabilibus aut ſpasmis laborantibus fœminis ſubito ſæpe poſt minimum animi motum vel etiam odore ingrato naribus hauſto uteri naſcitur hæmorrhagia.

Hic

Hic mox remedia anodyna ut No. 107. — 114. — 126. exhibenda ſunt; ſæpe perinde ſpasmi ceſſant, verum hæmorrhagia æque ac antea valida continuat, & tum remedia ſtiptica ut No. 94. — 95. — 96. — 97. — 192. requiruntur.

Ceſſante autem hæmorrhagia debilibus hisce fœminis remediorum ut No. 70. — 150. diuturnus uſus admodum conducit.

Debiles, hyſtericæ, illæque mulieres, quæ nimis laxo & irritabili utero præditæ ſunt, ſæpe ad finem quarti vel quinto, ſexto, ſeptimo etiam octavo menſe ſine prægreſſa cauſa manifeſta patiuntur abortum.

Periculoſum hoc malum præcavetur, ſi ſtatim a ſecundo vel tertio menſe remediis roborantibus ut No. 74. — 75. — 176. doſi conveniente uti incipiant, & in iis ad gravi i atis usque f nem procedant; multis ſemel vel bis in die pulverem No. 145. — 146. aut bis ter de die cochlearia duo de No. 150. aſſumere ſufficit.

Nonnullæ malum hoc evitant, fœtumque retinent aſſumptis tempore graviditatis mane ac veſperi duobus vaſculis infuſi No. 221.

Sub-

Subinde etiam contingit, ut gravidæ per plures dies etiam per ſeptimanas fœtum mortuum utero gerant; certam fere hujus darë licebit prognoſim, ubi longo tempore motum infantis non perceperint, qui præcipue antea vehemens valde erat & continuus, atque tum vel ſubito vel ſenſim ceſſavit; ubi præterea hæ mulieres pondus grave inſolitum in epigaſtrio ſentiunt, quod in omnem devolvitur partem, prout corpus ab uno ad alterum latus movetur.

Fœminæ tales etiam debiles admodum ſunt, male proſpiciunt, de frequentiori horrore querelas movent; mammæ flacceſcunt, concidunt, ſæpeque exinde materies copioſa lymphatica tenuis exſtillat.

Si his in circumſtantiis hæmorrhagia exoriatur, & partus ſeſe inſinuent dolores, ſuperiore methodo per convenientia auxilia mulier onere ſuo liberanda eſt.

Adſtringentia & anodyna remedia hoc in caſu non ſolum inutilia ſed & nociva forent.

Partus immaturi vel etiam præmaturi fœminas ut plurimum debilitant magis, ut tardius longe priores recuperent vires, ac alias poſt partum plene maturum fieri ſolet.

In

In partu naturali maturo plerumque circa finem menſis noni uterus in pelvim delabitur profundius, reſpiratio perinde liberior e adit, hypochondria regioque hypogaſtrica molleſcunt, minus tenduntur, ſed abdomen tumidum magis redditur & plenum, materies mucoſa ex pudendis promanare inchoat, & non raro obſervare eſt fœminas tunc temporis ſæpius de urinæ tenesmo conqueri aut urinam ipſis penitus ſupprimi.

Si poſtremum accidat, nunquam diu ſine auxilio relinquendæ ſunt, alias enim laxitas paralyſis vel quod peſſimum eſt, veſicæ urinariæ ruptura ſequi poteſt.

In hoc caſu clysma emolliens injiciatur; quod ſi levamen non adferat debitum, in lectum decumbat gravida ſic, ut abdomen altiorem caput vero & pectus ſitum habeat profundiorem, hac ratione uterus plerumque recedit, & urina libere excernitur, quodſi vero uterus exinde recedere retardaret, neceſſum eſt, ut ab obſtetrice vel obſtetricante leni cautaque manu reducatur; & ſi tum nullum adhuc ſequeretur urinæ profluvium, catheterem applicare oporteret.

Re-

Remedia diuretica quælibet hoc in caſu peſſime nocent.

Ubi jam tempus partus appropinquat, gravidæ duobus, tribus & pluribus ſæpe diebus antea frequentiores in lumbis, oſſe ſacro experiuntur dolores & preſſionem in abdomine, verum hæc ſymptomata brevi iterum evaneſcunt.

Attamen ſi revera partus inſtet, dolores lumborum & præſertim oſſis ſacri redduntur vehementiores, & per inquina ad regionem pubis propagantur. In principio lente admodum accedunt, iterumque ſæpe per unam, duas etiam horas ſilent, urgent tandem magis, in fœmoribus, genibus validum tremorem excitant, diutius inſiſtunt, ſique remittant, nihilominus iterum brevi revertuntur, orificium uteri ſenſim aperitur, veſica ex ovi membranis formata per aquas plus tenditur, & caput infantis magis magisque anteriora verſus urgetur. copioſus ſanguine mixtus mucus ex vagina promanat, membranæ tandem rumpuntur, effluunt liquores, quos brevi ipſe fœtus ſequitur. Ad hæc paulo poſt etiam ſecundinæ copioſo cum ſanguine expelluntur, atque dum demum partus feliciter & perfecte abſolutus habetur.

Apud

Apud nonnullas parturientes hæc omnia facile & celeriter, apud alias vero tarde ſæpe & difficulter ſuccedunt; verum ſi de bono infantis ſitu certi ſimus, ſi nihil extraordinarii ſe manifeſtet, etiam in hoc caſu parturiens nec mature nimis nec vehementer ad partus labores adigenda, nec præpróperis manipulationibus opus aggrediendum, multo minus vero calida & ſtimulantia exhibenda ſunt medicamenta.

Quo partus bene conſtitutus plus naturæ relinquitur, quo cautius & tardius manus ipſi admovetur, eo ſuccedit felicius, meliusque ſuas parturiens vires conſervat.

Multæ mulieres a præproperis & nimium officioſis obſtetricibus ſæpe in primo partu adeo male tractantur, ut ſemper deinceps morboſæ, atque ulteriori progenerationi ineptæ ſint. Natura enim vias parare debet, & omnia, quæ per vim absque neceſſitate præſtantur, mala ſunt.

Eadem ratione etiam ſumme noxium eſt, ſi externa preſſione valida duris præcipue corporibus facta, uti pluribus conſuetum eſt, abdomen deorſum prematur, & perinde partus accelleratio tentetur.

Incauta tali preſſione inteſtina, omentum vel ipſe plurimum afficitur uterus, unde ſæpe harum partium inflammationes aut putredo & exinde non raro peſſimi morbi acuti malignaque puerperii exanthemata oriuntur.

Quare cum puerpera amice agere, animum ipſi addere, eam excitare & tunc ſolum, ut ſerio urgeat, & ut cooperetur, exhortari oportet, ſi dolores diuturni ſint & continui, orificium uteri dilatatum ſatis, membranæ ovi aquis repletæ & bene tenſæ deprehendantur partusque terminus propinquus jam adſit.

Nonnunquam vero etiam partus naturalis, in quo omnia ſe requiſito in ordine habent, diu admodum protrahitur parturiens per dolorum vehementiam & diuturnitatem enervatur: his in caſibus remedium leniter promovens ut No. 120. vel refocillantia confortantia medicamentà ſub No. 117.—166. cum aliqua tincturæ ſuccini quantitate exhibere licet: verum hujusmodi caſus rarius, quam exiſtimetur, eveniunt.

In quavis parturiente ſtatim ab initio ſollicite inquirendum eſt, an plethorica ſit, & pulſum tenſum habeat, hoc in caſu ſine mora venæſectio in pede inſtituenda eſt.

Ultra

Ultra indagare oportet, an urina bene & libere fluat, quæ ſi jam diu ſuppreſſa fuiſſet, ſuperiori methodo caute provocanda foret.

Si parturienti jam aliquo tempore alvus obſtructa eſſet nec ſufficienter evacuata, emollientibus clyſmatibus ſolicitanda venit.

Si enim ab omni hac parte non debita adhiberetur circumſpectio, difficilis valde & infelix partus ſequi poſſet.

In partu ſæpe veri ſæpe ſpurii naſcuntur dolores, nonnunquam ambo ſimul adſunt, & poſteriores priorum efficaciam imminuunt.

Veri dolores a lumbis & oſſe ſacro orti ad pudenda usque extenduntur, urgent, ſenſimque uteri orificium aperiunt.

Dolores autem ſpurii in abdomine & circa regionem umbilicalem ſuum habent territorium, tormina cauſant & inflationes, & parturientibus moleſtiores, quam ipſi veri exiſtunt.

Quare eos ſtatim abigere tentemus; huc plurimum facit, ſi hujusmodi mulieribus calidi & fumo macis imbuti panni ſæpius ad abdomen apponantur, quandoque vaſculum infuſi No. 257. vel aliquot guttulæ de No. 106. in cochleari aquæ adminiſtrentur, ſique his nondum cederent dolores ſpurii,

unum vel duo cochlearia de remedio No. 82. vel 126. porrigantur.

Nonnunquam parturientibus leniora animi deliquia accedunt, hæc autem brevi tolluntur, ſi tempora aceto rutaceo perfricentur, idem ſæpius olfacere parturientes jubeatur, vel eundem in finem remedia ſub No. 105. — 106. — 258. in uſum trahantur.

Durante partu non raro profuſiſſimæ contingunt hæmorrhagiæ, quibus, ſi a plethora ortum ducere obſerventur, venæſectionis auxilio ſubvenire poſſumus; ſi autem pulſus debilis ſit & inconſtans, ſi parturiens debilis, pallida evadat, frigeant extremitates, tum aliud nil ſupereſt, quam fœtum etiam bene locatum vertere, & educere.

Eodem modo hæmorrhagiæ ſæpe internæ naſcuntur, tunc temporis nullus de pudendis ſanguis profluit, quia ingreſſus jam fœtus ſanguini ut plurimum exitum præcludit; caſus hic periculoſus cognoſcitur, dum venter ſubito intumeſcit, expalleſcit parturiens, vehementia accedunt animi deliquia, pulſus parvus, inæqualis, vaccillans exploratur, manus pedesque frigus, & univerſum corpus gelidus ſudor occupat; caſus hic

pe-

periculo pleniſſimus eſt, & ſi fœtus per artem illico educi non poſſit, ut uterus ſeſe contrahendi ſpatium acquirat, accidit non raro, ut tam parturiens quam fœtus morti ſuccumbere cogantur.

Verum adhuc longe majus periculum habetur, ſi ſub ipſo partu uterus laceretur, quo in caſu etiam quam celerrima fœtus eductio tentanda eſt.

DE MORBIS ET CURA PUERPERARUM.

Mulier abſoluto partu puerpera appellatur.

Obſervatum fuit circiter ſex ſeptimanarum tempus imbecillibus præſertim & morboſis, illis etiam, quæ partum difficilem paſſæ ſunt, ad integras iterum vires recuperandas opus eſſe, quare etiam ſimilibus tempus ſex ſeptimanarum pro quiete poſt laborem viriumque reſtauratione ordinatum eſt.

Robuſtæ, laborioſæ mulieres & illæ quæ facile peperere, bona alias ſanitate gaudentes citius vires recuperant.

Puerperium quandoque admodum feliciter tranſigitur, nonnunquam tamen in hoc varii graves periculoſi obveniunt morbi: qui plerumque partus male abſoluti vel vitiorum ab ipſa puerpera commiſſorum ſequelæ ſunt, quandoque autem ex negligenti cura & medendi methodo mala originem trahunt.

Sanguis poſt partum de pudendis effluere continuans lochiorum nomine venit; ſi cuncta bene & regulariter procedant, puerpera leves tantum aut nullos dolores ſentit, pulſus liber eſt & plane naturalis, hoc aliquot diebus perſiſtit; ut plurimum tamen fluxus lochiorum ſanguineus tertio aut quarto die imminuitur, & albicans potius & mucoſa materies ſub conſpectum venit, eodem tempore mammæ intumeſcunt, cauſantque dolores illis præſertim mulieribus, quæ prolibus ſuis propria mox ubera ſugenda denegant, frequentiores his horripilationes accedunt, pulſus febrilis evadit, quinto autem vel ad ſummum ſexto die lac de mammis effluit, intumeſcentia earum, tenſio &

do-

dolor remittit, & *febris lactea* dicta penitus diſparet.

Adhæc nonnullis adhuc diebus nonnihil ſanguinis cum materie mucoſa de pudendis effluit, hæc vero evaneſcit iterum, ſanguinis autem fluxus perſeverat, & apud quasdam poſt tres quatuorve ſeptimanas ceſſat, apud alias vero usque ad finem ſextæ ſeptimanæ & nonnunquam diutius adhuc perſiſtit.

Si omnia hæc regulariter decurrant, nullis puerpera particularibus indiget medicamentis.

Oportet nihilominus, ut, donec febris lactea ſuum aſſecuta ſit terminum, quieta maneat puerpera, & ſi per domeſtica negotia liceat, in lecto addicta atque mane & veſperi cochleare parvum remedii No. 131. aſſumat, ſuperbibendo ſemper unum aut duo vaſcula de No. 88.; & ſi alvus ſufficienter non foret aperta, quotidie aut ſaltem omni altero die clysma emolliens injiciendum eſt.

Debiles, paſſionibus hyſtericis obnoxiæ mulieres, & quæ difficilem ſuſtinuere partum, admodum incaute agunt, ſi ante diem nonum lectum relinquant, quia perinde de-

bilitatem ſibi conciliant, varia ſymptomata ſpasmodica contrahunt, & hac ratione virium reſtaurationem in longius differunt.

Primis diebus puerperæ pauca & leviſſima porriguntur alimenta, quæ in juſculis, panatellis, cremore oryzæ vel hordei, fructibus horræis coctis, ſi hiſce alias aſueta ſit, & ferre ea poſſit, conſiſtunt, in quibus tamdiu pergitur, donec febris lactea integrum ſuum curſum abſolverit, ubi tandem omnia ſe bene habent, pauxillum teneræ & facilis digeſtionis carnis indulgeri poteſt, poſt diem nonum vero magis nutrientibus, ſemper tamen levibus veſci poterit alimentis. Si elapſis diebus quatuordecim bona utatur puerpera valetudine, viribus bonis bonoque gaudeat appetitu ad conſuetos ſenſim cibos redire licebit illi præſertim, quæ propter rem domeſticam anguſtam labores iterum aggredi debet; illa vero, cui ſtatus familiæ non vetat proprio magis ſtudere commodo, prudentius ſemper agit, ubi aliquo adhuc tempore ſtrictiorem vivendi normam obſervaverit.

Statim poſt partum puerperæ communiter laſſæ ſunt, ſomnusque ipſas adoritur; crudele foret eas per continuam garrulitatem

alio-

aliove modo ab eo arcere; natura enim poſt laborem quiete opus habet, hac enim ratione vires brevi recuperantur. Permittendum proinde, ut ſomno indulgeant, unde omnis ſtrepitus ſollicite evitandus eſt; neceſſe tamen erit ut obſtetrix durante hoc tempore lecto aſſideat, & ad amuſſim obſervet, an dormienti nulla animi deliquia obveniant, aut tendinum ſubſultus.

Si quid ſimile animadverteretur leni methodo excitari, & idoneis remediis malum tolli poteſt.

Sæpe enim valida animi deliquia & leipothymiæ obveniunt, quando per ſanguinem copioſum durante partu ammiſſum magna parturienti debilitas inducitur. Non raro copioſa hæc & debilitans hæmorrhagia adhuc poſt partum continuat; ejusmodi fœminas quietas manere oportet, faſciis illarum abdomen cingitur, debile juſculum tepidum aut tenuis cremor hordei ſæpius propinatur; ad hæc data hæmorrhagia non ceſſante lenia adſtringentia ut No. 85. — 94. — 98. porriguntur; atque ſi iſthæc periculoſis his circumſtantiis ad moderamen reducendis non forent efficacia ſatis, ad medicamenta etiam fortiora ut No 96. —

 97.

97. — 192. devenire neceſſum eſt, nec non fomentis ex æquali aquæ & aceti quantitate factis abdomen contegere opus erit: ut primum autem fluxus ad moderamen rediit, remedia adſtringentia præcipue poſtrema ſeponuntur.

Bene tamen notari meretur hanc medendi methodum tum ſolum valere, cum floridus purus, fluidusque ex pudendis ſanguis profluit, omnique corpore peregrino uterus liber habetur, conſequenter hæmorrhagia tantum a vaſorum laxitate dependet; illis enim in caſibus inutilis foret & noxia, ubi totæ adhuc ſecundinæ aut magna earum pars aut multus induratus grumoſus in cavo uteri ſanguis contineretur, qui contractionem ejus impediens hujus hæmorrhagiæ cauſa exiſteret.

His cunctis in caſibus obſtetrix vel obſtetricans apta manu ſecundinas vel ſanguinem congrumatum educat, tandem brevi quiete & remediis leniter anodynis ut No. 82. — 92. propinatis immodicum ſanguinis profluvium ſucceſſive remittet.

In illis mulieribus, quæ magnas admodum proles geſtant, & quarum uterus magnam præterea aquarum copiam continet,

net, ſæpius accidit, ut latera & fibræ uteri adeo extendantur & debilitentur, ut vim ſeſe contrahendi pro aliquo tempore penitus amittant, idem hoc etiam poſt partum difficilem diuturnum frequenter contingit, unde uterus poſt partum hanc ſuam magnitudinem extenſionemque vacui ſacci ad inſtar conſervat, & nihil omnino contrahitur, unde certa valida hæmorrhagia exoritur.

Utero poſt partum debite contracto brevi poſt durum globum aut duram rotundam ſupra oſſa pubis protuberantiam tangendo deprehendimus; ſi nunc talis non advertatur globus, ſi cauſſæ præceſſere ſuperiores & ſi ab obſtetrice vel obſtetricante certi reddamur nihil amplius in utero habere reliqui, hæmorrhagiam ex ſola hac cauſa ortum ducere tuto concludere licet.

Hoc in caſu abdomen infimum manibus aut pannis calefactis leniter fricandum eſt, obſtetrix orificium uteri digitis leniter irritet, perinde vis uteri contrahens ſuſcitatur, & fibræ muſculares cientur in actum; uterus tandem contrahitur & immoderatum ſanguinis profluvium ſenſim ceſſat.

Sæpiſſime partu feliciter abſoluto puerperæ vehementem, ſpasmodicam & dolen-

tem in utero contractionem, ventris tormina, preſſionem in infimo abdomine conqueruntur, dolores hi quandoque remittunt, quandoque per paroxyſmos revertuntur, nonnunquam lenes ſunt, nec diu durant, non raro autem intollerabiles magis quam ipſi partus dolores evadunt.

Dolores hi appellantur *dolores poſthumi.*

Plerumque in fœminis imbecillibus iisque exoriuntur, quæ irritabiles magis nervos poſſident, vel quæ partum ſuſtinuere laborioſum.

Ubi dolores hi poſthumi leves tantum ſunt, facile tolluntur, dum panni fumo macis vel ſuccini imbuti abdomini ſæpius applicantur, & puerperis quandoque vaſculum infuſi No. 257. exhibetur.

Si autem validi ſint & continui, medicamenta pacantia ut No. 82. — 126. ordinanda ſunt.

Quod ſi vero dolores poſthumi a relictis ſecundinis aut mola naſcerentur, cuncta hæc remedia ſine fructu forent, & tales dolores non evaneſcunt, antequam hæc omnia vel naturæ vel artis auxilio educantur.

Sub ipſis doloribus poſthumis pulſus plerumque celer, contractus exploratur &

inæ-

inæqualis, quamprimum vero iterum remittunt, plane liber, æqualis, naturalis deprehenditur.

Si febris lactea debito tempore adveniat, & lenis admodum ſit, neceſſe quoque non eſt peculiaria quædam medicamenta in uſum trahere, pulvis ſolum ſupra memoratus & decocta emollientia continuentur, puerpera omnem refrigerationem evitet, ſique alvum non excernat ſufficientem, quotidie, quamdiu febris & mammarum ſupereſt tenſio, clyſma emolliens eidem ſubminiſtretur.

Quod ſi vero febris hæc valida ſit, ter, quater de die pulvis No. 1. dandus eſt, aut adhibeantur remedia, qualia No. 2. — 9. videre eſt, prætereaque plurimum ſemper decoctorum emollientium ut No. 40. — 88. potare jubeatur.

Raro contingit, ut febris hujus vehementia venæſectionem ſibi expoſtulet, nonnunquam tamen ad eam devenire oportet, ſi ægra valde plethorica pulſum durum & plenum exhibeat, aut mammæ ruberrimæ, duræ, admodum dolentes ſint & vehementer inflammatæ.

Hoc

Hoc in caſu ad eandem recurrendum eſt curationis methodum, quæ in genere pro inflammatione præſcripta eſt, & ſi inflammatio admodum vehemens ſit, mox ab initio cataplaſmata emollientia applicanda ſunt, quibus, ubi tenſio mammarum & inflammatio notabiliter remittit, herbæ diſcutientes admiſceantur.

Inflammationes ejusmodi non raro in ſuppurationem abeunt, quo in caſu abſceſſus non ſponte diſruptus lanceola aperiendus eſt.

Sæpe febris & inflammatio integre diſparent, ſed mammæ duriſſimæ manent & tenſæ, hoc in caſu præter decocta emollientia remedium No. 173. exhibetur, quibus intra paucos ſæpe dies indurationes funduntur, diſcutiuntur.

Si vero tales indurationes nimis pertinaces forent, diuque perſtarent, emplaſtrum de cicuta illis apponitur ſimiliaque inſuper ſolventia ut No. 60. — 91. — 135. — 174. adhibentur medicamenta. Perinde ut plurimum pertinaciſſimæ indurationes & maligna cancroſa ulcera feliciter curantur, verum uſus talium medicamentorum diuturno tempore protrahatur, donec ne minima amplius ſuperſit indurationis nota.

Non

Non raro papillæ mammarum in illis præcipue fœminis, quæ ſuas lactant proles, excoriatæ dolent, ſæpeque pluribus in locis finduntur; his in caſibus maximum adfertur levamen, ſi partes hæ mucilagine ſeminum cydoniorum vel ſucco recenti ſempervivi majoris ſæpius humectentur vel oleo ovorum recenti & butyro ceræ probe illiniantur.

Quandoque autem hæ partes admodum rubicundæ evadunt, & pruriunt, vehementer dolent, & acrem, rodentem materiem continuo tranſſudant, quæ ipſa quandoque excoriat, & exulcerat: hic partes læſas remedio No. 208. ſæpius leniter abluere, iisque linteamina eodem humectata remedio applicare oportet; ſimul tamen adhibenda cautela eſt, ut papillæ, priusquam infantes denuo uberibus admoventur, æquali ſemper lactis & aquæ quantitate leniter abluantur, atque mundentur, ut nihil de hoc remedio adhærens infantes inſugant: in illis, quæ ſuas proles ipſæ non lactant, providum hoc conſilium inutile eſt.

Sunt puerperæ, quæ copioſum, aliæ autem quæ levem & paucum lochiorum fluxum experiuntur; apud nonnullas ſubinde

tan-

tantum loturæ carnium ſimilis comparet ſanguis, apud alias contra plus materiei mucoſæ, aquoſæ ſubſtantiæ, quam ſanguinis abſcedit.

Omnibus in his caſibus attendendum ſolum eſt, an puerperæ ſimul bene vel male valeant: ſi bene, omnia naturæ relinquuntur.

Quod ſi vero adverteretur fœminas abundante continuo ſanguinis laborantes profluvio exinde debilitari, pallidas fieri, incipientia animi deliquia, frequentius cordis palpitationes &c. experiri, medicamenta leniter adſtringentia ut ſupra, nec non corporis quies imperanda eſſent.

Si contra obſervaretur puerperas cum pauco admodum lochiorum fluxu preſſionem vel dolorem punctorium in abdomine ſemper ſentire, vertigines, oppreſſionem pectoris, cordis palpitationem anxietatesque conqueri, pulſum habere plenum, ſignum eſt hanc evacuationem non debita ſed pauca nimis quantitate procedere; hoc in caſu ſæpe pediluvia emollientia adhibeantur, abdomen unguento No. 128. ſæpe diuque fricetur, plura injiciantur enemata emollientia, & magna præterea decoctorum ut No. 88. — 251. copia propinetur, & ſi hæc medica-

men-

menta ſufficientia non ſint, talia etiam ut No. 120. — 201. — 202. exhiberi poſſunt: ſi vero pulſus plenus foret & tenſus, venæſectio ſemper celebranda eſt.

Medicamenta calidiora & fortius pellentia ſumme fugienda ſunt.

Sæpiſſime contingit, ut corporis refrigeratione aut valido terrore, ira aliisve animi pathematibus lochicorum fluxus ſubito ſuppreſſus alia invadat viſcera, periculoſiſſimi porro & ſumme maligni morbi inflammatorii inde naſcuntur.

Simili in caſu peſſime ageretur, ſi medicamentis pellentibus lochiorum revocatio tentaretur, ſed cura tali modo intendenda eſt, ut ſuperius agendo de his morbis memorabatur.

Subinde durante puerperio ſine cauſa manifeſta diarrhæa aquoſa bilioſa obvenit, & lochiorum ceſſat fluxus.

Si hæc diarrhæa non adeo vehemens ſit, nec alias cauſet moleſtias, nec diu nimis perſiſtat, nunquam ſiſtenda eſt.

Si autem nimis valida foret, diuque continuaret, eam pulvere No. 193. puerperis exhibito demum remedio No. 94. ad moderamen reducere tentamus.

Quod

Quod ſi vero diarrhæa a refrigeratione vel a prava vivendi methodo oriretur, eadem ratione curanda eſt, ut ſuperius agendo de diarrhæa ex iisdem cauſis nata recenſitum eſt.

Nonnunquam periculoſiſſima puerperii ſymptomata inde originem trahunt, quod lac in mammis non debite ſecreta putreſcat; vel dum mammæ tenſæ & lacte impletæ ſubito flacceſcunt, laxæ & vacuæ redduntur absque eo, ut lac prius per papillas effluxerit; tunc temporis enim lac recedens in ſanguinis maſſam varias in partes metaſtatice deponitur.

Si talis metaſtaſis in cerebro, pulmonibus aut viſceribus abdominalibus obveniat, caſus eſt periculo pleniſſimus ſemper, cujus non rara ſequela mors eſt.

Ubi autem ſub tali tranſpoſitione tumor in partibus externis ſeſe elevet, ſæpiſſime auxilium adferri valet, dummodo hoc in caſu plurima decoctorum emollientium copia exhibere non negligatur, & quamprimum tumor mollis reperitur, ille ſtatim aperiatur; diuque ſervetur apertus, ut omnes materies per hanc viam evacuetur de corpore.

Non-

Nonnunquam in tali tumore mox ab initio molli detenti humoris fluctuatio detegitur, nonnunquam vero durus obſervatur, & tum emplaſtris emollientibus ſimilibusque cataplaſmatibus maxima cum ſedulitate ipſius maturatio promovenda eſt.

Subinde materies hæc lactea per univerſum corpus in omnes diſtribuitur artus, vehementem cauſam arthritidem, cui non raro plurium articulorum ſe adjungit immobilitas. In ejusmodi caſibus remedia No. 46. — 72. — 116. — 173. — 174. uſu diu continuato effectum præſtant ſingularem & ſi tales ægræ bonis viribus gaudeant, optimum inſuper eſt ſæpius illis lene purgans exhibere.

Quandoque autem advertitur poſt ſimilem lactis in ſanguinem regreſſum copioſus albeſcentis lactei muci de pudendis profluxus, vel tales mulieres in mucoſam fœtentem incidunt diarrhæam; hæ evacuationes ſemper fere ſalutares ſunt, quia perinde pravæ hujus materiei in aliam partem impeditur depoſitio.

Sæpe durante puerperio efflorеſcentia milliaris conſpectui ſeſe ſiſtit, verum cum hæc a conſueta non diſcrepet, pariter eadem

ratione ac ſuperius de morbis acutis dictum fuit, curatur.

Transacto feliciter puerperio lochiisque ſucceſſive & regulariter terminatis præſtat ſemper his mulieribus remedium exhibere purgans quale No. 5. — 14. recenſetur.

DE MORBIS INFANTUM.

Ut primum infans in lucem editur, ſollicite indagandum eſt, an vivens, ſanus, agilis ſit, an debilitate proſtatus pauca ſolummodo vitæ ſigna præbeat?

Qui agiles ſunt, & ſani videntur deligato fune umbilicali probe examinari debent, an nihil in his inveniatur præternaturale, an cuncta membra bene conformata, non autem luxata ſint aut fracta, an non caput in aliqua plaga contuſionem acceperit, vel denique tumores, excreſcentiæ mali coloris maculæ, labia fiſſa &c. reperiantur?

Sæpe

Sæpe ſphincter ani penitus concretus vel etiam tenui ſolum lamella invenitur occluſus, idem in exitu urethræ obvenire poteſt ita quidem, ut evacuationes naturales per hæc loca peragendæ penitus impediantur. In talibus caſibus exercitatus Chyrurgus arte ſua illico medelam ferat oportet, neceſſum enim eſt, ut neonati fœcibus tempore incluſionis in utero accumulatis citiſſime ſe exonerent.

Luxationes artuumque fracturæ in neonatis ſæpe admodum facile feliciterque curantur.

Contuſiones leviores & nati exinde tumores brevi plerumque evaneſcunt, dum ſæpius vino & aqua tepide abluuntur, pannisque lanneis iisdem probe madidis continuo foventur.

Tumores magni in oſſe occipitis communiter lethales habentur.

Reliquæ circumſtantiæ præternaturales non adeo citum expoſcunt auxilium: non raro harum ſimiles ſponte evaneſcunt, ſi infans cæteroquin ſanus ſit, viribusque creſcat.

Cætera omnia mala manu chyrurgica aufferenda nec adeo celerem expoſtulantia medelam differri poſſunt eousque, quo in-

fans viribus ſufficienter obtentis ad ſimilem aptus fuerit operationem; ſi vero adverteretur tale continuo malum augeri, auxilium requiſitum differendum non eſt.

Si vero infans recens natus uti ſæpenumero poſt difficiles, laborioſos & præternaturales partus accidere ſolet, prorſus debilis, enervatus & absque notabilibus vitæ ſignis proſtratus jaceret, mox adlaborandum eſt, ut excitetur, ſuppreſſique ſpiritus vitales in actum deducantur.

Horum nonnulli penitus pallent, vixque ſpiritum trahere videntur, debilis ſolummodo, frequenter intermittens cordis & arteriarum motus percipitur, & totius adhuc corporis mollities naturalis obſervatur & calor.

Alii vero, qui ſine omni vitæ ſigno mortuis inſtar procumbunt, in capite præcipue & facie tumidi ſanguine turgent, totique lividi conſpiciuntur, quandoque copioſa ex ore ſpuma profluit.

In primo caſu illico pro more debito funis ligetur umbilicalis, & abſcindatur; poſthac in calidum balneum locetur ex æquali portione aquæ & vini conſtitutum, tum lavetur, & ſpongia aut panno lanneo in capite,

pite, facie, pectore, abdomine, ſpina dorſi & univerſo corpore fricetur, regio quoque temporalis, nares & cordis ſcrobiculus debiliori cornu cervi ſpiritu perungantur, adhibito hoc labore puſilli antea ob debilitatem reſpirare non potentes iterato ſpiritum attrahere inchoant, calor per univerſum corpus augetur, oculos aperiunt & tandem ejulant; illi vero qui prorſus ſine ullis vitæ ſignis mortui jacere videntur, non facile reſuſcitantur. Quare, poſtquam irrito effectu priori per aliquod tempus tractabantur methodo, calidis involvendi ſunt linteaminibus, ſæpiusque enema, cui aliquot guttulæ ſpiritus cornu cervi admixtæ ſunt, adminiſtrandum venit; ſubinde complanata manu pectus tenellum leniter comprimi, ſubitoque relaxari poteſt, ſæpius etiam tali manu leniter ad dorſum, pectus, ad cordis præſertim regionem percutiuntur, clauduntur nares, & ſimul aër in os inflatur: hacque methodo infantes ſæpiſſime revocantur in vitam, qui aſpectu externo perfecte mortui exiſtimabantur; verum nec temporis nec laboris nos pœniteat, pluribus enim horis his oportet inſiſtere auxiliis; an non hominis vitam vindicaſſe præmium laboris ſufficiens?

In altero contra caſu omnes hæ frictiones & res calidæ ſumme nocerent, quia a ſanguinis in encephalo accumulati copia vis vitalis ſuppreſſa habetur.

Quare in hoc quidem caſu funiculus umbilicalis reſcindendus, verum nequaquam ligandus eſt, ſed potius aliquot ſanguinis cochlearia emittenda erunt, perinde ſanguinis circulus liberior redditur, encephalon ſuo liberatur pondere, & plerumque brevi admodum omnia vitæ ſigna apparent.

Ut primum ſufficiens ſanguinis quantitas effluxit, funiculus umbilicalis ligatur, & demum hi etiam infantes vino & aqua tepidis lavari poſſunt, ſique interea copioſam non exonerent alvum, clysma cum pauxillo mellis injiciendum eſt.

Spirituoſis hoc in caſu præcipue abſtineri debet.

Infantes nonnulli alacres naſcuntur & ſani, nullum in ipſis vitium deprehenditur, poſt aliquot autem horas ſæpe adhuc citius difficulter & ſtertoroſe reſpirare incipiunt, facies livida redditur, & ex ore prodit mucus, quo non raro totum os repletum habent; talis mucus illico ope digiti leniter educendus eſt, adminiſtrandumque clysma

&

& ſæpius cochleare parvum de No. 288. porrigendum; ejusmodi infantibus optime conducit vomere, copioſumque vomitu mucum rejicere.

Brevi a partu tempore tenax ex nigrovireſcens mucoſa a recenſnatis alvus deponitur, alvus hæc *Mœconium* appellatur.

Sæpiſſime non tantum ventriculus muco copioſo oneratus eſt, ſed etiam præter muci copiam plurimum mæconii inteſtinis inhæret.

Infantes perinde admodum anguntur, & debilitantur, ſi præſertim hæ ſordes valde tenaces ſint, nec facile excernantur.

Ubi mæconium acre eſt, irritat inteſtina, valida tormina, inflationes, frequentiſſimas convulſiones cauſat & inflammationes inteſtinorum.

Quare præcipuas inter curas ſit corpus inde liberare, ideo illis ſæpius parvum cochleare ſyrupi ut No. 259. — 260. porrigitur. Si vero mæconium acre foret & fœtidum, clyſmate inſuper ex oleo recenti & jure carnium quandoque opus erit.

Infantem torminibus affici cognoſcitur ſi abdomen inflatum ſit, infans continuo ejulet, pedes ſurſum trahat verſus abdomen,

hinc inde ſe torqueat & poſt aliquorum flatuum emiſſionem tranquillior evadat.

Remediis ſupra dictis leniter purgantibus, etiamſi infans jam ubera ducere aut alia inceperit aſſumere alimenta, continuandum eſt, donec corpus ab omni mæconio repurgatum fuerit; quamdiu enim aliquid adhuc inde remanet, nunquam conducent alimenta, & infans ſemper inquietus erit.

Mæconium autem perfecte de corpore eliminatum fuiſſe conſtat, ſi alvus naturaliter colorata nec amplius mucoſæ ex viridinigreſcentis aut aliter coloratæ ſubſtantiæ permixta deponatur.

Infantes, qui robuſti alacres & ſani ſunt, ſtatimque ab initio facile & copioſe evacuantur, magna ſemper cupiditate os aperiunt, acuunt, ac ubera ducere anhelant, hi horis duodecim elapſis mammis admoveri, aut alia levia iis porrigi poſſunt alimenta.

Alii contra, quibus evacuationes nec copioſæ nec adeo faciles obveniunt, viginti quatuor aut triginta horarum ſpatio uberibus abſtinere poſſunt, & licet nutrimenta ſemper appetant, ſufficit tamen aliquot cochlearia parva juris carnium debilioris ſæpius exhibere.

Prius-

Priusquam infantes uberibus admoventur inquirendum eſt, an ſugendi facultatem habeant.

Hoc ut experiamur, digitum in os infantis immittimus, & ſi hunc lingua labiisque bene attrahat, ſignum eſt eum ſugere valere.

Lingua etiam libera infantibus eſſe cognoſcitur, ſi clara voce exclamant, linguam facile externis labiorum partibus & fornici palati admoveant, denique ſi bene ſugant.

Si vero lingua non adeo mobilis & libera obſervetur, videndum eſt, utrum pars linguæ inferior accreta, conſequenter frænulum linguæ non ſatis ſolutum ſit.

Quod ſi hoc poſtremum deprehendatur, ſolutio ejus provide & caute mediante forſice facienda eſt.

Non raro infantes nimis imbecilles & debiles ſunt & idcirco ſugere nequeunt, unde applicatione uberum nimium torqueri non debent, ſed potius lac ex mammis leniter in os prematur aut mulſum ex mammis per cochlearia parva exhibetur, vel etiam hac ratione juſculum ex pulli carnibus paratum ſæpius propinatur, quicum

tamdiu pergere licet, donec neceſſarias ad ubera ducenda nanciſcantur vires, tum tandem uberibus aſueſiant.

Subinde vero neonati ſugere non valent, quia linguam & labia ſauciata & dolentia gerunt vel quia his in partibus parva exoriuntur ulcera.

His igitur eadem ratione alimenta administranda ſunt, quousque moleſtiæ mitigatæ fuerint & ſublatæ.

Atque his in caſibus brevi levamen conciliatur dum ſauciæ partes aut ulcuſcula remediis ut No. 67. — 261. ſæpius illiniuntur.

Poſtquam infantes aliquo tempore ubera duxere, varia ſæpiſſime a lacte ſymptomata patiuntur, præſertim ſi debile ventriculo præditi ſint & inteſtina ſimul copioſo muco onerata habeant.

Perinde ut plurimum contingit, ut lac in ventriculo coaguletur, in coloſtrum abeat & aceſcat; ab hoc itaque ventriculus inflantur & inteſtina, tormina producuntur, infantes hac de cauſa in convulſiones & vehementes continuos tendinum ſubſultus incidunt, ſæpius multum mucoſæ & caſeoſæ ſubſtantiæ vomitu rejiciunt, anxii admodum, debiles ſunt & inquieti; ad hæc valida ſe-

qui-

quitur diarrhæa, excrementa plerumque caſeoſa, mucoſa & fœtida quandoque ſtatim vireſcentia ſubinde autem læte flava ſunt, verum poſt aliquam moram colorem ſuum pariter mutant in gramineum; & hæc ſigna certiſſima ſunt adeſſe acidum, quod hæc ſymptomata producat.

His in caſibus medicamenta ut No. 262. — 263. — 264. — 265. exhibentur.

Hac ratione acidum plerumque corrigitur & ſenſim evacuatur.

Si tormina admodum valida ſint, enemata etiam ſæpius ex carnium juſculis & oleo recenti parata ipſis injiciantur, & abdomini linteamina fumo macis impraegnata apponantur oportet, aut tenuis ſacculus floribus chamomillæ repletus conſuitur, & calide abdomini applicatur.

Hæc remedia tamdiu continuantur, quamdiu adhuc acidi ſignum apparet.

Interea temporis, præſertim ubi acidum nimis invaluit, parum lactis ſugere aut aſſumere infans debet, ſed pro maxima parte bono ex pullis parato juſculo alendus eſt.

Omnia, quæcunque fuerint mala ad diligentem horum medicamentorum uſum communiter ceſſant, ſi vero diarrhæa adhuc per-

pergeret, remedium No. 266. poſteaquam acidum & caſeoſa de corpore ſubſtantia eliminata videatur, ipſis exhiberi debet.

Medicamenta fortiter adſtringentia & ſtiptica ſumme ſemper infantibus nocent, indurationes enim cauſant, unde magni & duri ventres, pertinax & non raro ad omnia remedia rebellis atrophia oritur.

Si vero, poſtquam remediis ſuperius memoratis mucoſa & caſeoſa ſubſtantia omneque acidum penitus deſtructa ſunt, convulſiones adhuc & tendinum ſubſultus continuant, medicamenta ut No. 267.—268.—269.—270. porriguntur.

Talia autem remedia nunquam adhibenda ſunt, niſi antea primæ viæ ab acrimonia repurgatæ fuerint; hæc enim communiter princeps horum ſymptomatum cauſa eſt; ſi itaque prius hæc non tollatur, vanus eſt horum remediorum uſus, nihilominus dum convulſiones tendinumque ſubſultus nimis validi ſint, aut nimis diu perſiſtant, eadem ſemper ſuperioribus admiſcere licet medicamentis.

In infantibus male conformatis, quibus grande caput, vel etiam in illis, qui ſuturas cranii procul ſemper a ſe invicem diſtantes

ha-

habent, qui ſomnolenti ſemper ſunt, & ſæpe absque cauſa manifeſta vomunt, periculoſi exiſtunt tendinum ſubſultus.

Sæpius contingit, ut ipſis copioſus mucus ſubito de capite deſcendat, quem ſemper degluriunt, difficulter tandem reſpirare & tuſſire incipiunt, validas in convulſiones prolabuntur, quibus non raro mors ipſa ſuccedit.

Quidam vero in tenella ætate ſua ab his malis liberi quidem manent, verum ſemper morboſi ſunt & hebetes, totaque ſæpe vita aliis ſymptomatibus convulſivis aut ipſa affliguntur epilepſia.

Ejusmodi infantibus optime convenit remediumlene purgans ſæpius propinare.

Non raro etiam convulſiones tendinumque ſubſultus infantibus a parte nutricis cauſantur, ubi nempe hæc poſt validam iram terrorem aut alios animi affectus vehementes infanti ubera porrigat.

Hoc in caſu ſubito remedium purgans infanti exhibendum eſt, qui aliquo tempore uberibus valedicere debet, ubera vero aliquoties interea emulgeantur oportet, & tandem infans iterum illis admoveatur, quando tam animi motibus, quam omnibus

exin-

exinde in corpore natis turbis perfecte compoſitis lac denuo priori bonitate donatur.

Nonnunquam nutrices regulariter menſtruant, ſi etiam hoc tempore bona infantes valetudine fruantur, mutatio nutricum neceſſaria non eſt, ſi vero infantes tunc ſemper morboſi forent, & magnæ valde inquietudines, tendinum ſubſultus obſervarentur & convulſiones, ablactandi veniunt, aut alia nutrix conducenda eſt.

Sæpe infantes aliquo poſt partum tempore icterici evadunt, ut plurimum tunc temporis ventriculus & inteſtina inflata habentur: hoc in caſu pariter medicamenta ſuperiora conveniunt, præprimis vero illud No. 264. adhibendum eſt, ubi acidi aut caſeoſæ ſubſtantiæ indicia adſunt.

Si autem nulla acidi ſuperabundantis ſigna appareant, & infans alvum cæteroquin ſufficientem habeat, tum aliquo tantum tempore medicamenta, ut No. 271. — 272. memorantur, in uſum trahuntur.

Eadem remedia ſingulariter etiam proſunt, ſi diu illis exhibeantur infantibus, qui ſæpe ulcuſculis labiorum, gingivarum, linguæ vel faucium laborant; ſi vero ſimul obſtructi forent nec ſufficientem excernerent

al-

alvum, ab illis per unum binos ve dies ſubinde abſtinendum eſt, & in eorum locum lene purgans ut No. 273. ſubſtituendum.

Interim os ſemper mundum ſervetur, & ſæpius aqua fontana pura vel aqua ſtillatitia ſalviæ eluatur. Si labia, lingua, gingivæ, fauces ſaucia ſint, linctu No. 261. ſæpius illiniri debent.

Ubi vero os aut hæ partes alba ſimul & tenaci pellicula obducuntur, vel hæc ulcuſcula ſquammoſa & prominula ſunt, tenerum linteolum aqua humectatum pulveri No. 274. immitti, eoque partes hæ leniter fricari poſſunt; adhæc os bene eluitur, & omnia linctu No. 261. illiniuntur.

Si infantes acri, pruriente, rodente, diuturna efflorescentia vel ulcuſculis in facie, auribus vel regionibus oculorum vel in cute capitis capillata, collo vel aliis corporis partibus infeſtentur, illis etiam ut ſupra longo tempore talia dantur medicamenta, qualia No. 271. — 272. — 273. videre eſt.

Non raro multa ex his ulceribus acrimonia profluit, quæ partes adjacentes inflammat, arrodit, ardorem fere intollerabilem cauſat & pruritum.

Hoc

Hoc in caſu acrimonia æquali lactis & aquæ quantitate tepide ſæpius ablui & bene dein abſtergi debet; exſiccantia plumbata præſertim remedia hic ut plurimum cum periculo adhibentur, malum quidem perinde non raro curatur, verum hæc acrimonia ad internas tandem partes deponitur, & inflammationes, convulſiones, reſpirationem difficilem, cæcitatem, nonnunquam etiam epilepſiam producit; in omnibus his caſibus caute admodum mercandum eſt, diu quidem durat malum, verum parentes ob formidanda pejora nunquam patientiam ſeponant.

Eadem medicamenta illis etiam proſunt infantibus, qui tumidum gerunt abdomen, & in quibus indurationum adeſt ſuſpicio, modo diu continuentur, & abdomen præterea mane ac veſpere unguento althææ bene fricetur.

Quod ſi vero induratio in abdomine adeo pertinax ſit, ut his remediis morem non gerat, atque ſi colli glandulæ vel partium aliarum pariter induratæ obſerventur, remedium No. 275. præſcribendum eſt. Cujus uſus protractus plerumque ſufficit, ſi vero multum ſimul acidi inteſtinis inhærere advertatur, remedium No. 276. conducet.

Si

Si ejusmodi medicamenta, ut No. 271. — 272. — 275. — 276. infantibus rachiticis exhibeantur, atque diu horum inſiſtatur uſui, hoc mali genus ſæpe admodum facile vincitur, aut ejus ſaltem præವertuntur ſequelæ.

Hunc morbum etiam pulvis No. 277. non raro integre ſuſtulit, ubi uſus illius per plures menſes ſubinde per annum integrum continuabatur.

Neceſſe ſolum eſt, ut omnibus his medicamentis lene purgans ut No. 273. ſæpius interponatur, ſi alvus non ſatis aperta foret, aut infantes appetitu deſtituerentur.

Mundities & ſiccitas pro ejusmodi infantibus ſufficienter commendari nequit, etenim ſi ſemper in humido & ſordibus relinquantur, majora continuo hic morbus ſumit incrementa: immundities & humiditas cubilium, in quibus morari coguntur, non raro princeps hujus morbi cauſa exiſtit.

Purus, ſiccus, renovatus aër his infantibus præprimis utilis, præterea omnis conveniens corporis motus ipſis inducendus eſt.

Ita quoque ad curam accellerandam multum confert, ſi abdomen & reliqui tumentes artus pannis lanneis camphoræ &

ſuccini fumo bene impraegnatis quotidie leniter perfricentur.

Infantes verminoſi ut plurimum remediis ſub No. 278. — 279. — 280. — 281. recenſitis feliciter curantur.

Si vero illorum abdomen durum valde ſimul & tenſum deprehenderetur, aut ſi glandulis laborarent induratis, ſimilibus remediis ſolventia ſupra dicta admiſceri poſſunt.

Tertio vel quarto menſe ſæpiſſime accidit, ut infantes omnia quæ manibus prehendunt, ori inferant, & vehementer mordeant, copioſa illis ex ore ſaliva profluit, ambo oſſa maxillaria valde calere, pluribus in locis multum rubeſcere, & pruritum excitare animadvertuntur; quandoque toto corpore præternaturaliter calent, facies rubet, debiles procumbunt, & pulſum exhibent febrilem.

Omnia hæc mala oriuntur, ſi materia dentium durior evadat intumeſcat & elevetur:

Simili in caſu, ſi alvum ſufficientem non habeant, ſæpius ipſis clyſma injici, præterea que remedia leniter refrigerantia ut No. 283. propinari poſſunt; partes affectæ

etiam

etiam linctu No. 67. illiniantur & hac ratione exæſtuationes ſimiles fere ſemper cito & feliciter tranſeunt.

Septimo, octavo vel nono menſe, nonnunquam & ſerius infantibus dentes erumpunt.

In aliquibus hæc eruptio facilis contingit & non animadverſa.

Apud alios contra dentitio ſæpe difficulter admodum ſuccedit, gingivæ tument rubent, inflammantur, ardent & dolent, genæ alto ſuffunduntur rubore, oculi turbantur, ſplendentes fixi evadunt, ore plerumque copioſa ſaliva profluit; ut plurimum febris valida, magna ſitis & multus per corpus univerſum calor enaſcitur, infantes inquieti anxii redduntur & inſomnes: frequenter valdé tendinum ſubſultus & continuæ ſimul accedunt convulſiones, non raro ſimul diarrhæa adeſt, atque ſi hæc nimium vehemens non fuerit, melius ſemper eſt, quam ſi alvo obſtructa dentitionis tempore infantes laborarent.

Si igitur febris adſit valida, omni hora cochlear de No. 283. exhibetur, ſique non ſufficienter aperta alvus, clyſma emolliens ſæpius injicitur; ad plantas pedum empla-

ſtrum de galbano vel fermentum panis acidum applicatur, & tumentes rubræ gingivæ continuo remedio No. 67. humectantur.

Ad hæc non raro æſtus & febris brevi remittunt, feliciterque prodeunt dentes.

Sæpe autem omnia hæc remedia incaſſum tentantur, calor augetur & febris, oculi rubeſcunt, ſuperveniunt tendinum ſubſultus & convulſiones, atque hoc in caſu venæſectio celebranda eſt, vel quod longe facilius fit, applicandæ retro aures ſanguiſugæ.

In plethoricis infantibus vel ubi malum pertinax eſt, & valida admodum perſiſtit febris, venæſectionem vel hyrudinum appoſitionem frequenter iterare cogimur.

Si in ejusmodi caſibus ſpirituoſa aut alia remedia calida convulſionibus tendinumque ſubſultibus opponerentur, non tantum malo perinde amplius adderetur incrementum, ſed ipſa mors induceretur: a talibus igitur ſollicite abſtinendum eſt, quam diu febris valida pulſus plenus & calor magnus adhuc adeſſe perſeverant.

Ubi vero tendinum ſubſultus & convulſiones perſiſterent, poſtquam medicamenta refri-

refrigerantia, plura enemata & detractio ſanguinis febrem ad debitum jam reduxere moderamen, caloremque ſedavere, tum remedia ut No. 267. — 268. — 269. — 270. uſuivenire poſſunt.

Ipſa hæc medicamenta etiam in principio ſtatim convulſionum & tendinum ſubſultuum ordinare licet, ſi infantes dentitione laborantes nec calore notabili nec multa afficiantur febre, interim laſſi admodum & debiles decumbant, nullaque prorſus indicia docerent hæc ſymptomata a copioſa muci in ventriculo aut inteſtinis collectione ſuam derivare originem.

Si autem ex ſignis ſupra ennarratis pateret ventriculum aut inteſtina mucoſa, caſeoſa vel acida onerata eſſe ſaburra, lenibus hæc ſupra recenſitis remediis eliminanda eſt, perinde ut plurimum omnes ſubſultus & convulſiones fugantur.

Quod ſi vero eadem omnibus his adhibitis adhuc perdurarent, remedia convulſiones ſedantia ut No. 267. — 268. — 269. — 270. adhiberi poſſunt.

Atque ſi hæc nondum ſufficerent, veſicantia inſuper ad ſuras applicare oportet.

Sæpe autem obſervatur gingiva in loco erupturi dentis valde elevata, vehementer tenſa & adeo dura, ut a dente perforari nequeat, hæc tunc diſſecanda, & denti erupturo ſpatium conciliandum eſt.

Advertitur eos plerumque infantes dentitionem abſolvere facilius, qui leni ſimul nec debilitante diarrhæa laborant.

Illi contra, qui alvum obſtructam habent, qui laſſi decumbunt & ſomnolenti, oculis fixis adſtantes intuentur, in convulſiones ut plurimum incidunt.

Si tenelli infantes frigido aut per rimam admiſſo aëri ſubito exponantur, corryza & tuſſis eos ſæpius prehendit, vox redditur rauca, nonnunquam febricitant, ſimul præternaturali calore moleſtantur & ſiti: hoc malum ſæpe facile tollitur, dum illis remedium No. 284. propinatur, & deſuper ſæpius infuſum No. 13. ingeritur.

Ubi autem vehementi raucedine & tuſſicula continua ſicca affliguntur, ubi ex oculis naribus aquoſa continuo & acris materies profluit, remedium No. 285. porrigitur.

Si nunc libere incipiant tuſſire, & indicia adſint pulmonem muco obſeſſum eſſe, quem

quem exſpuere non valent, ſed potius deglutire coguntur, remedium No. 273. illis exhibendum eſt, perinde ſæpe facile admodum & feliciter tuſſis terminatur.

Quod ſi autem ex difficili reſpiratione & tuſſis frequentia obſervaretur mucum quidem præſentem eſſe, verum mobilem fieri nolle, remedium datur, quod ſub No. 286. poſitum eſt; ubi jam per hoc mucus ſufficienter ſolutus & mobilis redditus eſt, infans ſtertoroſe reſpirat, & libere tuſſit, remedium ut ſupra No. 273. porrigatur.

Sæpe continua, ſicca, titillans tuſſis remanet, quæ infantibus præſertim nocturno tempore ſomnum adimit multumque moleſta eſt; huic admodum facile per remedium No. 287. occurritur, poſtquam mucus jam omnis de corpore eductus & infanti reſpirationis libertas reddita eſt.

Non raro tuſſis in infantibus, quorum viſcera pulmones præſertim & ventriculus magna tenacis muci copia obducta ſunt, admodum pertinax eſt, qua durante in validum aſthma incidunt, facie tota liveſcunt, & reſpiratio quaſi ſuffocandis exulat, tum ad medicamenta No. 288. — 289. — 290. confugiendum eſt.

Remedium No. 289. vel 290. in periculoſiſſimis hiſce & maxime diuturnis malis optimum præſtat effectum; ſæpe vomunt inde infantes, quo vomitu copioſum tenacem mucum magno cum levamine rejiciunt; quandoque inde mucoſa levans diarrhæa excitatur, & hac ratione malum ſenſim decreſcit. Si vero nulla ejusmodi levans ſequeretur evacuatio, ab eo per unum quandoque diem abſtinere & ejus loco remedium No. 273. eodem die ordinare oportebit.

FINIS TOMI SECUNDI.

INDEX

Rerum maxime memorabilium cujusvis morbi in his binis Tomis contentarum.

A.

	Tom.	Pag.
Angina. Quid ſit?	I.	87
Signa inflammatoriæ		88
Ejusdem cura		89
Anginæ ſuppuratio		93
Methodus medendi ſuppurationem		93
Cura Anginæ inflammatoriæ malignæ		95
— Ulcuſculorum in faucibus .		97
— Anginæ aquoſæ frigidæ .		99
— Anginæ ſcirrhoſæ . . .		100
— — convulſivæ		100
— — paralyticæ		101
Venerea Angina vide Lues Venerea.		

	Tom.	Pag.
Apoplexia. Quid ſit?	I.	320
Ejus cauſæ		322
Quinam obnoxii?		323
Signa Apoplexiæ ſanguineæ		324
Ejusdem curatio		324
Signa Apoplexiæ calidæ a nebuloſo & frigido aëre		327
Ejusdem pertractatio		328
A repercuſſa tranſpiratione		330
Signa frigidæ Apoplexiæ		330
Ejusdem cura		332
Quomodo Apoplexia præverti poſſit?		334
Mortui ſæpe ſaniſſimis ſimiles apparent, quod naturale eſt		335
Arthritis. Quid ſit?	I.	233
Ejus diverſa indoles		233
Signa febrilis Arthriridis		234
Hæc jam internas, jam externas partes occupat		235
Cura Arthritidis		236
Cautela in exhibendis paregoricis		238
Cura tumorum paſtaceorum finito quamvis morbo ſæpe relictorum		239

Ar-

Tom. Pag.

Arthritis. Milliaria totum morbum nonnunquam jugulant . . I. 239
Externæ tumorum aquoſorum metaſtaſes 240
Eorum depoſitiones internæ . . 240
Evacuationes hic obvenientes . 241
Sæpe per longum tempus debilitas, rigiditas & emacicatio relinquitur 242
Cura Arthritidis non febrilis . 244
— Vehementis & pertinacis paſſionis iſchiaticæ . . . 245
Metaſtaſes acrimoniæ rheumaticæ ad partes internas . . 245
Sæpe ex hoc morbo incurabilis anchyloſis vel caries exoritur . 246
A lacte, retrogreſſo. vide morbos mulierum.
Venerea vide lues Venerea.
Aſthma quid ſit? & ejus ſigna . I. 145
Ejus cauſæ 147
Cura, ſi a ſpaſmis oritur . . 147
— Si a debili pulmone . . . 148
— Aſthmatis ſanquinei . . . 149
— — mucoſi 150

a

Tom. Pag.
— — a retrogreſſa podagra, arthritide, ſcabie &c. . 152
— — ab oppletione Ventriculi 153
Aurium inflammatio cum ſuis ſignis . . . . I. 87
Ejus cura 87

B.

Bubones vide lues Venerea.

C.

Calculus renum & Veſicæ urinariæ frequentiſſime obſervatur . . . . II. 91
Sunt valde diverſi 91
Signa calculi renum 92
Symptomata redeunt per Periodos 93
Renales calculi ſemper in Veſicam urinariam tranſeunt . . 93
Signa calculi Veſicæ urinariæ . 96
Ejusdem cura 97
In calculo veſicæ urinariæ optimum remedium eſt Lythotomia 99
Sæpe urinæ effluxum impedit . 100
Nonnunquam in urethra fixus hæret 100
Cal-

	Tom.	Pag.
Calculus. Senes multam ſubinde cum urina arenam mingunt	II.	101
Veſicæ felleæ vide Icterus.		
Cardialgia quid ſit?	I.	184
Sæpe a ſpaſmis oritur . . .		184
Aut ab acrimonia vel rebus indigeſtibilibus		185
Ab acido		186
A muco		186
A liquoribus fermentantibus, uti vino, cereviſia &c. . .		187
Ab indurationibus		189
Caries venerea vide lues venerea.		
Catarrhus vel Tuſſis ejus ſigna	I.	164
— Cauſæ		165
— Cura		165
Errores, qui ſæpe committuntur		166
Catarrhus convulſivus vide Tuſſis convulſiva.		
Cauſæ morbi externæ	I.	9
In Aëre		9
In cibo & potu		10
Quomodo aqua putrida corrigenda		12
Uſus aquæ cum ſpiritu vini . .		12
In motu corporis		13

Cau-

Tom. Pag.

Cauſæ. In naturalibus evacuationibus . . . . I. 14
In ſomno 15
Cephalalgia in febribus acútis vide febres acutas
Colica ſæpe ab inflammatine oritur I. 196
Signa ejus & cura 197
Sæpe vomitus vehemens concomittatur 199
A refrigeratione cauſatur . . . 200
A bile putrida, acrimonia &c. . . 202
A retentis ſcibalis 202
Peſſima ſpecies eſt Colica pictonúm 203
Cautela adhibenda, ut præcaveatur 208
Colicus dolor in infantibus, vide morbos infantum.
Condylomata venerea, vide lues venerea.

D.

Diaphragmatis inflammatio vide Paraphrenitidem.
Diarrhæa quid ſit? . . . . . I. 208
Nonnunquam ſalutaris eſt . . 209

Di-

Tom. Pag.

Diarrhæa. Sæpe in febribus putridis obſervatur . . . . . I. 210
Non raro a refrigeratione exoritur 211
A liquoribus fermentantibus & fructibus horræis 212
Poſt validos animi affectus . . . 214
Multi annue vere & autumno ſine manifeſta cauſa Diarrhæa laborant 215
Dentitio in infantibus, vide morbos infantum.
Dyſenteria quid ſit? . . . . . . I. 216
Ejus cauſæ 216
Neceſſaria hoc in morbo cautela . 218
Quid in omni Dyſenteria obſervandum? 218
Cura, ſi febris abſit 219
— — adſit 221
— malignæ Dyſenteriæ . . . 225
Sæpe petechiæ vel milliaria apparent 226
Cura, dum præmature ſuppreſſa fuit 227
Sæpe violento vomitu ſtipata eſt 227

Epi-

Tom. Pag.

E.

Epilepſia. Quid ſit? . . . . . I. 342
Cauſæ ejus 342
Cum utplurimæ cauſæ aufferi non poſſint, plerumque incurabilis eſt 345
Quid in curatione obſervandum ſit? 347
Dum æger plethoricus eſt, & ſanguinis ſpiſſitudine laborat . 348
Dum a capioſa vel acri bile & tenaci craſſo muco exoritur . 349
Si corpora hypochondriaca vel hyſterica afficit 349
Si a nimia debilitate poſt vehementes evacuationes veniat . 350
Ubi a retropulſa acrimonia vel evacuatione naturali ortum ducit 351
Quandoque illos corripit, qui quosdam odores vegetabilium & animalium ferre nequeunt . 352
Sæpe epileptici ante paroxysmum certas in Abdomine moleſtias perſentiſcunt . . . 352

Epi-

	Tom.	Pag.
Epilepſia. Vel ſanguis cum vehementia caput verſus pellitur	I.	353
Non raro ibidem etiam acrimonia fixa manet		353
Cura, dum æger in aliqua alia corporis parte peculiare quid ſentit, quod morbum producit		354
— dum nec cauſa patet, nec ſigna adſunt		354
Durante paroxysmo bene attendendum eſt, ne æger ſe lædat		355
Cura, dum epileptici ſe ſagas credunt, vel obſeſſos . . .		357
— fictarum ſagarum & dæmone obſeſſarum		358
Eryſipelas. Quid ſit?	I.	306
Sæpe partes internas afficit . .		307
Frequentius per annum quaſi periodice ſe manifeſtat . .		307
Sæpiſſime ſenes Eryſipelate laborant		308
Diverſum eſt		309
Cura ejus		311

	Tom.	Pag.
Eryſipelas. Neglecto eryſipelate fœdi non raro tumores naſcuntur	I.	311
Ex plaga in plagam vagatur .		312
Sæpe validam febrem comitem habet		312
Subinde malignum eſt		312
Pulmones & caput ſubito petit .		316
Sæpe aquoſum eſt		317
Nonnunquam in ſcirrhum abit .		318
Vel in gangrænam		318
Variæ adhuc ſpecies habentur .		319
Evacuatio per Alvum in febribus acutis, vide febres acutas.		
Evacuationes materiæ morboſæ, vide febrim.		
— Materiæ retrogreſſæ exanthematicæ vide febrem acutam.		
Exanthemata in morbis acutis, vide febrem acutam.		
— In morbis putridis, vide febrem putridam.		
Exanthemata Milliaria vide febrim acutam.		
— — in puerperio vide morbos mulierum.		

post

Tom. Pag.

— — poſt febrem veneream vide lues venerea.

Exanthemata Morbilloſa ejus ſigna . . . . I. 295

Eruptio morbillorum 295

Finis morbi 296

Cura 297

Tuſſis ſæpe multum moleſta . 298

Sæpe pulmones afficiunt morbilli 298

Finis eorum non raro periculoſus eſt 301

Quandoque cauſant Peripneumoniam 302

Sæpe ſubito retrocedunt 303

Nonnunquam etiam maligna ſunt 304

Exanthemata Petechialia vide febrem acutam.

Exanthemata Scarlatina eorum ſigna . . . . I. 305

Cura 305

Exanthemata Urticalia . . . . I. 306

Cura 306

Exanthemata Varioloſa eorum diverſa Indoles . . . . . I. 247

	Tom.	Pag.
Exanthemata Varioloſa. Symptomata variolarum maligna ab omni tempore non proveniunt	I.	247
Signa variolarum benignarum .		248
Earum eruptio		249
— Suppuratio		249
— Exſiccatio		250
Quatuor in his obſervantur ſtadia, ſtadium videlicet Contagii, Eruptionis, Suppurationis, una cum febre ſecundaria, ſeu ſuppuratoria, & Exſiccationis		251
Decurſus Variolarum benignarum		252
Signa copioſiſſimarum confluentium Variolarum		253
Signa malignarum		253
Subſultus, Spaſmi, Convulſiones ſæpius in ſtadio Contagii videntur		254
Eruptio benignarum		256
— Malignarum		256
Sæpe variolæ gangrænescunt, tum ſuppurantur		256

Exan-

	Tom.	Pag.
Exanthemata Varioloſa. Eruptio peſſimæ ſpeciei Variolarum	I.	257
Suppuratio benignarum & malignarum		257
Exſiccatio ambarum		258
Confluentes, dum exſiccantur, formant craſſam cruſtam, mala, quæ inde naſcuntur . . .		259
Quid in variolis obſervari debeat?		260
Noxium Præjudicium variolas per ſtimulantia expellere . .		261
Cura febris contagioſæ, ſi vehemens non ſit		262
— Si tunc ventriculus & inteſtina repleta ſint		262
— dum ſtadium hoc admodum vehemens eſt		263
Aër purus, liber & moderatus optimum eſt remedium . .		263
Cura reliquorum ſtadiorum, ſi debito decurrant ordine . .		264
— Validæ febris ſuppuratoriæ, hic etiam acceſſus aëris liber multum prodeſt		264
— Si variolæ ſubito retrocedant		265

	Tom.	Pag.
Exanthemata Varioloſa. In ſtadio ſuppurationis Ptyalismus obvenit	I.	266
Saliva ſæpe valde tenax & acris eſt		266
Deglutitio & Reſpiratio moleſta evadit, dum cruſta craſſa collum inveſtit		267
Aër liber etiam in hoc ſtadio convenit		267
Hoc in ſtadio ſæpe Metaſtaſes aut nova febris obſervatur . .		267
Evacuationes hic obvenientes .		269
Cura hujus morbi, dum malignus eſt		270
— gangrænoſarum variolarum		271
Aër liber optimum & efficaciſſimum eſt remedium		274
Cura, dum oculi tument . .		275
— Tumoris, qui manus & pedes in ſuppurationis ſtadio vehementer ſæpe affligit . . .		275
— Tumorum metaſtaticorum, aut dum talis Metaſtaſis ad articulationem contingit , .		276
— Ophthalmiæ		277

Exan-

	Tom.	Pag.
Exanthemata Varioloſa. Cura macularum in oculis & Ophthalmiæ chronicæ .	I.	277
— — Ulcerum malignorum, Arthritidis & cariei . . .		277
Cautela in remediis anodynis & opiatis exhibendis		278
Methodus inoculandi variolas vide Inoculationem.		

F.

Febris. Quid ſit?	I.	18
De ſanguinis Efferveſcentia febrili vide febrim Ephemeram.		
De levioribus & vehementioribus febribus acutis . . .		18
De Cruditate materiæ morboſæ .		20
De Coctione ejusdem & cura univerſali in hoc ſtadio . .		22
De Mutationibus & Criſi . .		23
Quid tunc agendum?		23
Evacuationes ſubſequentes, & animadverſiones hic neceſſariæ		23
Metaſtaſis materiæ morboſæ una cum annotationibus . . .		25

Tom. Pag.

Febris. In lue venerea vide lues venerea.
— Lactea vide morbos mulierum.
— Inflammatoria vide inflammationem.
— Arthritica vide Arthritidem.

Febris acuta continua ejus ſigna I. 27
Cauſæ 27
Signa leviorum febrium . . . 28
Earum decurſus & cura . . . 28
Sæpe pulmones afficiuntur . . 29
Cura febrium acutarum graviorum 29
Cautela in venæ ſectione . . 31
Cura hujus morbi, dum ventriculus & inteſtina ſimul affecta ſunt 31
Præcautio in adhibendis emeticis & purgantibus 32
Ulterior Cura in hiſce febribus . 32
Cura præſentibus periculoſis & peculiaribus ſymptomatibus . 33
— Vehementis cephalalgiæ . . 34
Vigiliarum cura 36

Febris

Tom. Pag.

Febris acuta continua. Neceſſaria cautela, dum morbi emendatio contingit . . . . . I. 37
Cura, dum ſauguis in putredinem abit, aut dum narium hæmorrhagia obvenit . . . 39
— Dum æger vomit 41
Vel dum evacuatio critica per alvum accidit, aut dum ſputa apparent 42
Cura dum copioſus ſudor exoritur, & 43
Quando tumores naſcuntur metaſtatici 44
Curatio, dum Exanthemata prodeunt 46
An hæc prædici poſſint? . . 46
Signa Exanthematum . . . 46
Eorum Cura 47
Errores, qui in his committuntur 47
Variæ Exanthematum ſpecies . 48
Cura retrocedentium Exanthematum 49
— a refrigeratione 50
— ab animi affectibus . . . 51

P 5 Febris

	Tom.	Pag.
Febris acuta continua. Cura ab aſſumptis cibis	I.	51
Cura ſine nota cauſa		52
Metaſtaſis materiæ exanthematicæ ad caput & cura . . .		52
Evacuationes materiæ retrogreſſæ		53
Adnotationes in genere de febribus acutis continuis		54
Diæta & reliqua cura in febribus acutis		57
Febris ephemera. Ejus cura .	I.	18
Febris intermittens. Quid ſit?	II.	3
Diverſa ejus indoles		4
Signa frigoris		5
— Caloris & ſudoris		5
Cura febris regularis		6
— — anomalæ		7
— ſi ventriculus male affectus ſit		7
Rara venam ſecandi neceſſitas & cautela in venæ ſectione inſtituenda		9
Cura febrium pertinacium . .		10
Uſus corticis peruviani		10

Febris

Tom. Pag.

Febris intermittens. Sæpe intermittentes vehementes admodum mox jugulandæ ſunt . II. 12

Quid poſtea agendum ſit? . . 12

Cura febrium prolongatarum & tertianarum duplicatarum . . 13

Apparenter continuæ intermittentes valde periculoſæ ſunt . 15

Hæ illico cortice peruviano ſupprimi debent, & ægri poſtea plerumque intumeſcunt . . 16

Quartanæ autumnales communiter valde pertinaces ſunt, earum ſigna & cura 17

Cura intermittentium, dum eas acuta vel Inflammatoria concomittatur febris 19

— larvatarum intermittentium 19

— pertinacium febrium, ſi ſine ſudore terminentur . . . 21

— febrium pectus afficientium . 21

Febris, ſeu Synochus Putrida. Quid ſit? . . . . . . I. 59

Ejus cauſæ 59

— Signa 60

— Cura . : 61

Febris

Tom. Pag.

Febris, ſeu Synochus Putrida.
Multum prodeſt emeticum vel purgans initio exhibitum . I. 61
Cura ulterior 62
Sæpe in hac Exanthemata obveniunt 64
Pulſûs in hoc morbo frequenter admodum fallit 65
Nonnunquam putridæ febres in principio acutas ſimulant . . 66
Cura in hoc caſu 66
Febris ſcarlatina. Vide Exanthemata ſcarlatina.
Fluidæ partes. Corporis humani & earum vitia . . . . . I. 5
Fluxus menſtruus. Vide morbos mulierum.
— Albus ibidem.
— Hæmorrhoydum vide Hæmorrhoydes.
— Lochialis vide morbos mulierum.

G.

Gangræna. Vide inflammationem.
Gaſtritis. & ejus ſigna . . . I. 180
Ejus cura 181

Ga-

)═══(

Tom. Pag.

Gaſtritis. Ejus ſuppuratio & gangræna . . . . . . I. 183

Gravidarum morbi. Vide morbos mulierum.

H.

Hæmoptoe. Quid ſit? . . . . I. 134
Ejus cauſæ & ſigna 135
Cura 137
Poſt ſanquinis ſputum continua plerumque tuſſicula remanet, hæcque ulcus denotat . . . 141
Cura hujus ulceris & exinde ſæpe ſequentis febris hecticæ . . 142

Hæmorrhagia narium. In morbis acutis, vide febres acutas.

Hæmorrhoydes ſunt fluentes vel cæcæ ſeu non fluentes . . II. 73
Sunt internæ & externæ, inflammatæ & non inflammatæ . . 73
Debito communiter ordine fluunt, quod ſalutare eſt . . 74
Si ſubito ſiſtantur periculoſiſſimi generantur morbi . . . 75
Fluxus igitur earum revocandus eſt . . . , ... 75

Hæ-

Tom. Pag.

Hæmorrhoydes. Si parce fluant, qua ratione promoveri debeant . . . . II. 78

Si autem copioſe nimis, ad moderamen reducendæ . . . 78

Quid in cæcis obſervandum ſit? 79

Cura inflammatarum cæcarum . 79

— dum in gangrænam vergunt 81

— dum in ſuppurationem abeunt 80

— dum ſinus & fiſtulas relinquunt 81

— regularium 81

Unde irregulares 82

Quomodo curentur 83

Si in induratos abiiſſent tumores 83

Sæpe ab inflammatis internis vehemens colica exoritur . . 85

Hæmorrhoydum loco æger non raro ſanguinem mingit . . 85

Nonnulli in qualibet alvi depoſitione dolores percipiunt . . 85

Internæ ſæpe longos formant tumores, qui non raro una cum fæcibus ano protruduntur . 86

Hæ-

	Tom.	Pag.
Hæmorthoydes. Nonnunquam vero talis tumor ſtrangulatur, vehementer inflammatur vel in gangrænam abit . .	II.	86
Quandoque cuncta adſunt hæmorrhoydum ſigna, quin ullus tumor appareat		87
Exſudans materies acris validum ſæpe in inteſtino recto cauſat ardorem		88
Nonnullæ fæminæ ante menſtruorum eruptionem ſemper valde dolentibus hæmorrhoydibus laborant		89
Hepatitis. Quomodo cognoſcatur	I.	175
Cura ejus		176
Evacuationes criticæ		177
Suppuratio		178
Induratio		180
Gangræna		180
Hydrops. Quid ſit?	II.	22
Ejus cauſæ		23
— cura		24
Cura tumorum aquoſorum poſt refrigerationem		25
— ob partes ſolidas laxas, debiles		26

Hy-

	Tom.	Pag.
Hydrops. Diverſitas mucoſi & aquoſi hydropis . . .	II.	27
Cura mucoſi		28
— aquoſi		29
Sæpe hydropici inflammatione afficiuntur		31
Signa Aſcitis		32
Ejus curatio		32
Paracentheſis ſæpe ſolum remedium palliativum eſt		34
Sæpe in abdomine gelatinoſa materies continetur		34
Cura Aſcitis ex indurationibus .		35
Hydropicus facile febre acuta afficitur		37
Sæpe poſt exhibita purgantia valida multum inflatur abdomen, quod ſpasmis adſcribendum eſt		38
Scarificatio pedum hydropicorum non raro ſalutaris eſt .		39
Frictiones in Aſcite magni fiunt .		39
In non nullis partibus tumor mollis, ſplendens & pellucens exoritur		40

Hy-

Tom. Pag.

Hydrops. Quid agendum ſit? dum hydropici convaleſcunt II. 40

Hydrops pectoris. Admodum negligitur . . . . I. 154

Cauſæ ejus 154

Signa — 154

Cura ejus 156

Paracentheſis multum ſæpe prodeſt 157

His ægris pedes valde intumeſcunt, hujus ſymptomatis cura 157

I.

Icterus. Quid ſit? . . . . . II. 41

Ejus ſigna 41

Sæpe ex mucoſitate oritur . . 42

Sæpe ex hepatitide 44

In febribus acutis, vel ob ulcus hepatis purulentum . . . 44

Vel ex hepate indurato . . . 44

Aut ex male aut præmature ſuppreſſa febre intermittente, quæ datis nonnunquam remediis revertitur 45

Non raro per paroxysmos ſe manifeſtat 45

Tom. Pag.

Icterus. Et hic communiter a ſpiſſa bile aut veſicæ felleæ calculo dependet . . . II. 46

Cura ejus 46

Hi ægri per vomitum aut alvum calculos vel materiem gelatinoſam & flavofuſcam ejiciunt 47

Tales Paroxysmi ſæpe nimis vehementes & periculoſi ſunt . 48

Decocta ſolventia ægri facile nauſeant, quid agendum poſtea ? 49

Ad finem plerumque debiles evadunt 50

Sæpe a ſpasmis oritur poſt valida animi pathemata . . . 50

Sæpe pluribus menſibus, imo annis affligit 52

Si nimis diu duret & bilis acris ſit, periculoſam valde generat putridam febrim . . . 53

Inflammatio. Quid ſit? . . . . I. 67

Quales exitus habeat? . . . 68

Primo per benignam reſolutionem 68

Ejus tum Curatio 70

In-

	Tom.	Pag.
Inflammatio. Cautela in venæ ſectionibus	I.	71
Secundo in ſuppurationem . .		71
Methodus eam medendi . . .		72
Tertio in gangrænam		72
Ejusdem cura		73
Inoculatio Variolarum. Quomodo fiat?	I.	280
Per inciſionem cum pure recenti		280
Experimenta cum diverſo pure tentata		281
Infricando pulverem variolarum		282
Chirurgi annue magnam ſibi hujus pulveris quantitatem parare poſſent, & quid inde boni?		283
Symptomata poſt inoculationem		283
Eruptio variolarum		285
Suppuratio —		285
Exſiccatio —		286
Non opus eſt ulla præparatione		286
Nec neceſſaria eſt Diæta nimis ſtricta		287
Reliqua cura ſub & poſt Variolas		287
Verum continuo in aëre libero verſari debent ægri . . .		288

	Tom.	Pag.
Inoculatio Variolarum. Animadverſiones circa Inoculationem	I.	290
L.		
Lues Venerea. Continua & ſubdola Peſtis eſt	II.	101
Semper ex contagio naſcitur .		102
Variæ ſpecies contagii . . .		102
Prima mali ſoboles ut plurimum in illa ſe manifeſtat parte, in qua contagium obvenit . .		104
Aſt malum nonnunquam ineſſicax in corpore latitat, vel per conſuetas evacuationes de corpore eliminatur		104
Prima contagii ſigna		105
Si morbus altiores figit radices, oſſa præcipue afficit . . .		106
Vel fædiſſimam cauſat ſcabiem .		107
Aut proſerpentia oriuntur colli, linquæ & narium ulcera . .		108
Glandulæ non raro cancroſæ redduntur		108
Magna ulcera totum panniculum adipoſum conſumunt .		109
Vel fiſſum Rhagades formant .		109
Sæpe cæcitas naſcitur imedicabilis		109

Lues

Tom. Pag.

Lues Venerea. Miaſma venereum internas nonnunquam petit partes easque penitus deſtruit . . . . II. 109

Sæpe in genitalia diffuſum ea cito devaſtat 110

In principio ulplurimum ſolitarias tantum partes infeſtat . 110

Signa genorrhææ 111

Sæpe tota penis glans inflammatur, vel in ea aut in præputio ſerpentia naſcuntur ulcera 111

Subinde Phymoſin aut Paraphymoſin producit 112

Malignitas materiæ effluentis ex colore judicatur 112

Incurabiles fiſtulæ, continuum urinæ ſtillicidium & tabem inducens ſeminis fluxus naſcuntur, dum gonorrhæa ſuperiores penis partes occupat 113

Cura gonorrhææ 113

Hæc ſæpe non adeo facilis eſt . 114

	Tom.	Pag.
Lues Venerea. Cura vehementiſſimæ inflammationis .	II.	115
Cura dum materies profluens viridis perſtat & fuſceſcens .		116
Injectionibus in curanda gonorrhæa caute mercandum eſt .		116
Materies effluens ſæpe valde tenax aut tenuis & acris eſt .		117
Quandonam leves injectiones adſtringentes tentare liceat? .		118
Injectiones cum ſacharo ſaturni peſſime nocent		118
Ita & balſamica, ſi immature injiciantur		118
Cura gonorrhææ inveteratæ, pertinacis & malæ notæ . .		119
— Inflammatæ glandis & præputii		120
Sæpe in his partibus tumores laxi remanent		121
Quo in caſu cuncta ſpirituoſa vitanda ſunt, nec ſine urgente neceſſitate præputium incidendum		121
Cura ulcerum & excreſcentiarum in glande & præputio .		121

Lues

	Tom.	Pag.
Lues Venerea. Quid per bubones intelligitur?	II.	122
Cauſæ bubonum & cura . . .		122
Cura, dum vehementer dolent & inflammantur		124
— Dum ſuppurantur . . .		124
Teſticuli venerei pari ratione pertractantur		125
Cura, dum in Perinæo plures tumores purulenti obveniunt .		125
Sæpius penis, bubones, & teſticuli venerei in gangrænam abeunt		125
Omnes cæteri morbi venerei topici eadem tractantur methodo		125
Cura ulcerum & cariei venereæ .		126
— Anginæ, & ophthalmiæ venereæ		126
— Ulcerum venereorum in faucibus & naribus		126
— Condylomatum		127
Inunctio mercurialis pariter in omnibus his morbis adhiberi poteſt		127

	Tom.	Pag.
Lues Venerea. Mixta interim medendi methodus optima eſt, & quomodo fiat?	II.	127
Præſente Inflammatione & valida febri mercurialia nocent .		129
Per febrim enim coquitur morbi materies & criticæ evacuationes ſuccedunt . . .		129
Sæpe tunc milliaria apparent .		130
Virus venereum poſt febrem veneream ad diverſas corporis partes deponitur		131
Salivatio damnatur		132
Quomodo præcaveatur ea? . .		132
Mercurialia remedia optima ſunt, quæ tamen non quivis æger fert		133
Morbi venerei in mulieribus non aliter ac in viris curantur .		134
Cura ulcerum venereorum in vagina		134
— Induratarum & inflammatarum in vagina partium . .		135

M.

Menſtrua. Vide fluxus menſtruus.

Tom. Pag.

Metaſtaſis. Materiæ exanthematicæ vide febrem acutam.
— Materiæ morboſæ vide febrim.

Milliaria. Vide Exanthemata.

Morbi Fœminarum. . . . . . II. 136
Quid menſtrua ſint & eorum cauſæ 137
Nec parcus, nec copioſus fluxus menſtruorum malus eſt, ſi fœminæ ſe bene habeant . 137
Diverſa fluxus menſtrui Indoles . 137
Non omnes fœminæ ſteriles ſunt, quæ menſtruis carent, aſt omnes illæ, in quibus adveniente ſenectute ceſſant . . 138
Non bene maritis junguntur puellæ, antequam fluxu menſtruo gaudeant 138
Primus menſtruorum fluxus facilis ſæpe eſt, ſæpe difficilis habetur 138
Menſtrua ſubinde prima fluunt, & dein per aliquot menſes diſparent 139

Tom. Pag.

Morbi Fœminarum. Frequenter accidit, ut menſtrua ab alio in corpore præſente morbo retardentur, quam quod menſtrua retardata producant morbum . . . . . II. 139

Signa primi fluxus 140

Plethora ſæpe in omni fluxu menſtruo magnas moleſtias cauſat 143

Idem præſtat humorum mucoſitas 144

Vel etiam corporis debilitas & ſpaſmi 145

Indurationes viſcerum abdominalium vel uteri menſtrua valde dolentia reddunt . . 146

Sæpe menſtrua impediuntur vel retardantur ſine cauſa manifeſta 147

Emenagoga nimis fortia ſemper nocent, aſt leniora quandoque porrigi poſſunt & quo in caſu? 148

Poſt longos morbos & magnas evacuationes menſtrua diſparent 148

Morbi

Tom. Pag.

Morbi Fœminarum. Sæpe etiam poſt validos animi affectus vel refrigerationem . . II. 149
In debilibus a levi cauſa facile ſupprimuntur 150
Menſtrua ſuppreſſa nonnunquam ſubito & impetuoſe erumpunt 150
Sæpe in hæmorrhagiam muttantur 151
Vel etiam ſanguinis rubri loco continuo tenax, nigreſcens & mucoſus ſanguis profluit . 152
Qui quandoque valde acer eſt . 152
In hæmorrhagiis chronicis ſæpe indurationes malæ notæ vel ulcera cancroſa in utero adſunt 153
In debilibus corporibus frequenter admodum materies mucoſa alba ante vel poſt menſtrua e pudendis manat . . 153
Hic fluor albus ſua copia aut diuturnitate debilitat . . . 154
Sordities & vehementes repetitæque harum partium irritationes pariter fluorem album excitant 154

Morbi

)═══(

	Tom.	Pag.
Morbi Fœminarum. Signa & cura chloroſeos	II.	155
Fluor albus ſæpe ex peculiari uteri mucoſitate ortum ducit .		156
Si nimius aut nimis diu perſiſtens ſit, conſumptionem poſt ſe trahit		157
Sæpe ceſſat & ſputum poſtea mucoſum exoritur		158
Quandoque valde acer, corroſivus & male olens eſt . .		158
Cura inflammationis & ſuppurationis uteri		159
Menſtrua in provectiore ætate minuuntur, irregularia evadunt tandemque ceſſant . .		159
Nonnunquam magnæ eo tempore turbæ in corpore naſcuntur		160
Partim ob Plethoram, partim ob ſpasmos		161
De affectibus gravidarum & parturientium		162
Diverſa ſymptomata mox poſt conceptum obveniunt . . .		162

Morbi

)═══(

	Tom.	Pag.
Morbi Fœminarum. Quando in gravidis venam ſecare neceſſe ſit?	II.	163
Priora ſymptomata non ſolum a Plethora ſed etiam a ſpaſmis repeti poſſunt		164
Gravidæ ſæpe alvo pertinaciter adſtricta laborant		164
Fortia purgantia & emetica gravidis exhibenda non ſunt .		165
Gravidæ ſæpe ſpontaneum experiuntur vomitum, qui ad partum usque perdurat . .		165
Hic tamen vomitus a muco tenaci, bile corrupta vel ab acrimonia originem habet .		166
Non minus a ſpasmis . . .		166
Gravidis vehemens Diarrhæa vel Dyſenteria multum nocet . .		167
In gravidis non deberent fluere menſtrua		167
In plethoricis ſæpe primis menſibus absque omni cauſa cognita copioſe fluunt . . .		168

Morbi

)═══(

	Tom.	Pag.
Morbi Fœminarum. Ubi poſt valida corporis exercitia aut animi pathemata aut vim externe illatam oriuntur, res adhuc periculoſior eſt . .	II.	168
Subin ex his naſcitur abortus .		168
Quomodo hic præcaveri poſſit?		169
Signa abortus		169
Quid tunc agendum?		170
Fœminæ ſpasmis obnoxiæ ob leviores etiam cauſas hæmorrhagiis laborant . . .		170
Debiles ſæpe abortum patiuntur, quomodo huic malo medendum?		171
Signa fœtus in utero mortui . .		172
Ad finem graviditatis ſæpe mulieres retentione aut integra ſuppreſſione urinæ affliguntur		173
Signa inſtantis partus naturalis & ipſe partus		174
Errores, qui tunc ab obſtretice committi ſolent		175
Partus etiam naturalis diu ſæpe durat, & parturientem debilitat		176

Morbi

	Tom.	Pag.
Morbi Fœminarum. Quid in omni parturiente obſervandum ſit?	II.	176
Signa dolorum ſpuriorum & cura		177
Cura animi deliquii & hæmorrhagiarum ſub partu		178
— Internarum hæmorrhagiarum		178
Ruptura uteri caſus eſt periculoſiſſimus		179
De affectibus puerperarum & pertractione		179
Quid lochia & febris lactea ſint? & horum cura		180
Pertractatio puerperarum generalis		180
Cura nimiæ hæmorrhagiæ & animi deliquii poſt partum .		183
— Hæmorrhagiæ, dum ſanguis grumoſus aut placentæ pars adhuc in utero latitaret .		184
— Et ſigna hæmorrhagiæ ab utero atonico		184
— Dolorum poſthumorum . .		186
— Vehementis febris lacteæ .		187
— Inflammationis Mammarum		187

Morbi

Tom. Pag.

Morbi Fœminarum. Tales Inflammationes facile in ſçirrhum vel ſuppurationem abeunt II. 188
Cura inflammatarum vel exulceratarum & dolentium papillarum Mammæ 189
— nimiorum aut nimis paucorum lachiorum 189
Sæpe Diarrhæa exorta lochia fluere ceſſant 191
Cura lactis retrogreſſi 192
Sæpe exinde valida naſcitur Arthritis 193
Cura Milliarium in puerperio . 193
Morbi gravidarum. Vide Morbos fœminarum.
Morbi Infantum. Quid circa neonatos obſervandum ſit? . II. 194
Sæpe Oſtia naturalia clauſa ſunt . 195
Pertractatio infantum debilium, apparenter mortuorum, dum ex toto pallent 196
Vel dum ſanguine ſuffuſi toti cæruleo lividi apparent . . 196
Mucus copioſus neonatos multum moleſtat 199

Morbi

Tom. Pag.

Morbi Infantum. Quid mœconium ſit? . . . . II. 199
Si hoc acre fuerit, non raro convulſiones, dolores colici & inflammationes inde naſcuntur . 199
Quandonam Mammis admovendi ſint? 200
Signa & cura, dum infantes acido laborant 202
Remedia adſtringentia Abdomen tumidum, induratum reddunt, & tabem immedicabilem ſæpe inducunt 204
Sæpe Convulſiones ab acido oriuntur, quomodo hæ curandæ? 204
Si correcto etiam acido adhuc perſtarent 204
Copioſus in Encephalo contentus Mucus vehementes convulſiones, ipſam quandoque mortem prœducit 205
Nonnunquam Convulſiones a nutrice proveniunt . . . 205
An ſervanda Nutrix, quæ Menſtruis debito Ordine gaudet . 206

	Tom.	Pag.
Morbi Infantum. Sæpe neonati Ictero laborant	II.	206
Qua ratione ulcuſcula in labiis, gingivis, Linqua & faucibus ſananda ſint?		206
Dum præſertim cruſta alba obducuntur		207
Cura Efflorescentiarum rodentium in facie, Capite &c. .		207
Remedia exſiccantia, ſaturnina externe applicata detrimento ſunt		208
Cura obſtructionum abdominalium		208
— Rachitidis		209
Hoc in caſu purus, liber & ſiccus Aër præcipue prodeſt .		209
Cura vermium in Infantibus .		210
— Dum dentire incipiunt . .		210
Vel dum dentes erumpunt . .		211
Sæpe tunc ſebrem validam una cum ſpasmis & convulſionibus experiuntur		211
Quandonam gingivæ incidendæ?		214
Infantes tempore frigidiuſculo facile Coryza & Tuſſi afficiuntur		215

Morbi

)═══(

Tom. Pag.

Morbi Infantum. Pulmo eorum ſæpe muco obruitur, quem expectorare non valent . II. 215
Cura Tuſſis convulſivæ 216
Morbi Pectoris. Quinam hi ſint? I. 103
Morbi Puerperarum. Vide morbos fœminarum.
Morbili. Vide Exanthemata morbiloſa.
Morbus. Quid ſit? . . . . . I. 2
Morborum vehementia varia . 3
Cura in genere 3
Non in omni morbo emetico vel purgante inchoandum eſt . 4
Ex vitiis partium ſolidarum vel fluidarum vel ambarum naſcitur 4
Vitia partium ſolidarum vide partes ſolidas.
Vitia fluidarum vide partes fluidas.
De magnitudine morbi & periculo 8
Cura, ubi plura adſunt periculoſa ſymptomata 8
Cura, morbi cauſis non cognitis . 9

	Tom.	Pag.
Morbus. Omnis morbus externas ſuas cauſas habet, vide Cauſas morborum.		
Corpora debilia & male conformata facile ægrotant . . .	I.	13
Signa bona & mala ſtatus ægri .		16
N.		
Nauſea. Vide Vomitus.		
Nephritis. Cum ſuis ſignis . . .	I.	229
Cura ejus		230
Evacuationes criticæ		230
Suppuratio obveniens		231
Nutritio in morbis acutis vide febrem acutam.		
O.		
Ophthalmia Quomodo cognoſcatur	I.	81
Cauſæ ejus		81
Cura, ſi ab acrimonia oriatur .		82
— ſi a vera inflammatione . .		84
Chronica ab eroſis palpebris .		86
Venerea vide Luem veneream.		
P.		
Palpitatio Cordis. Quid ſit? .	I.	158
Ejus cauſæ		158
Cura, ſi ex deffectu humorum generetur.		159

Palpi-

)═══(

	Tom.	Pag.
Palpitatio Cordis. Cura, ſi a ſpaſmis	I.	159
Cura, vel a plethora		160
Sæpe ex Polypo vel Aneuriſmate naſcitur		162
Vel ex violentia in aut externe adhibita		163
Paralyſis. Quid ſit?	I.	336
Varia eſt		337
Sæpe poſt Apoplexiam remanet		337
Poſt morbos validos vel copioſas Evacuationes aut dum Pulmo tenaci muco obrutus eſt . .		339
Cura in plethoricis		339
Paraphrenitis. Seu Inflammatio Diaphragmatis ſumme periculoſa eſt	I.	173
Ejus ſigna		174
— Cura		175
Paraphymoſis & Phymoſis. Vide luem Veneream.		
Peripneumonia. Et ejus ſigna .	I.	119
Sæpe non cognoſcitur & flatus incuſantur		119
Venæſectionum neceſſitas . .		121
Poſt ſubitam refrigerationem ſæpe tuſſicula continuans & aliæ malæ ſequelæ excitantur .		121

	Tom.	Pag.
Peripneumonia. Ejus Cura .	I.	122
De ſputis in hoc morbo . . .		124
De Evacuationibus aliis . . .		124
De ſuppuratione		125
Cura, dum Vomica in cavum aëreum rumpitur		126
— dum in cavum pectoris .		127
Aut dum prorſus non, aut tarde admodum aperiatur . . .		128
Inflammatio non nunquam per plagas tantum pulmones afficit		128
Et multa ibidem producit ulcuſcula		129
Sequelæ ejus		129
Sæpe in Scirrhum		131
Vel in gangrænam abit . . .		132
Ex febre putrida ut plurimum lethalis eſt		133
Nonnunquam Arthritidem comitem habet		133
Sæpe ſputa retardantur		133
Petechiæ. Vide Exanthemata petechialia.		
Phrenitis. Quid ſit & ejus Cauſæ	I.	74
Summe periculoſa eſt		75

Phre-

	Tom.	Pag.
Phrenitis. Cura ejus	I.	75
Abit in ſuppurationem, hæc ſæpe ſurditatem & cæcitatem inducit .		77
Metaſtaſes obſervatæ		78
Evacuationes criticæ		79
Cautela exhibendorum in hoc morbo opiatorum		79
Nonnulli debellato jam hoc morbo adhuc delirant . .		80
Pleuritis. Et ejus ſigna	I.	105
Cura		106
— Dum Ventriculus aut inteſtina ſaburra infarcta ſunt . .		108
— Tuſſis in hoc morbo . .		109
— Dum ſputa oriuntur . . .		110
Aliæ evacuationes criticæ . .		111
Pleuritidis ſuppuratio		112
Ruptura vomicæ & cura . . .		113
Sæpius vomica rumpitur in cavum pectoris		116
Sæpe ſuppurationis loco miliaria ſuccedunt		117
Abit in gangrænam		118
Prognoſis. In morbis acutis incerta eſt	I.	8
Pulſus. Et ejus vitia	I.	17

Tom. Pag.

R.

Rachitis. Vide morbos infantum.
Rheumatici Dolores. Vide Arthritis.

S.

Scabies. Quid ſit? . . . . . II. 62
Ejus Cauſæ 64
— Cura, ſi inflammatio ſimul adſit . 64
Acrimonia infra cruſtam contenta profundius ſerpit . . . 65
Sæpe multa materies acris ex his ulcuſculis tranſſudat . . . 66
Cura, ſi ſine febre 66
Quandonam externe aliquid applicare liceat? 67
Unquenta ex multo Lithargyro, ſacharo ſaturni &c. maximo ſemper detrimento adhibentur . 68
Cura ſcabiei retropulſæ 69
Scabies venerea vide Luem veneream.
Scorbutus. Unde oriatur? . II. 54
Signa ejus generalia 55
— Scorbuti calidi 57
Sæpe ulcera producit, quæ facile in gangrænam degenerant . 59
Scorbu-

	Tom.	Pag.
Scorbutus. Sæpe morbo finito validi adhuc dolores ſuperſtites ſunt	II.	60
Signa frigidi		60
Cura ejus		61
In hoc etiam ulcera & maculæ apparent gangrænoſæ . . .		62
Sæpe hic morbus per ſpeciem miliarium aut per ſcabiem terminatur		62
Soda. Vide Cardialgia.		
Solidæ partes. Corporis humani & earum vitia	I.	7
Sputa. In febribus acutis. Vide febres acutas.		
Sudor. In febribus acutis. Vide febres acutas.		
Suppuratio. Vide Inflammationem.		
T.		
Teſticuli Venerei. Vide luem Veneream.		
Tophi Venerei. Ibidem.		
Tuſſis. Vide catarrhus.		
Tuſſis Convulſiva. Et ejus indoles	I.	167
Ejus ſigna		168

	Tom.	Pag.
Tuſſis Convulſiva. Ejus Cura	I.	169
Nonnunquam minus a muco, quam a plethora ortum ducit .		171
Quandoque de utraque participat		173
V.		
Vermes. Unde naſcuntur . .	II.	70
Eorum ſpecies diverſæ . . .		70
— Signa		71
Tænia & vermis latus admodum pertinaces ſubinde omnem curam eludunt . . .		72
Vermes. In Infantibus. Vide morbos Infantum.		
Vomitus. Ejus diverſæ cauſæ & cura	I.	190
In febribus acutis. Vide febres acutas.		
Vomitus Cruentus. Ejus ſigna	I.	192
Sæpe a plethora, a ſuppreſſis hæmorrhoydibus vel menſtruis ortum ducit		193
Sæpe ab acrimonia aut illata vi externa excitatur . . .		195

INDEX
RERUM CONTENTARUM
TOMI - SECUNDI.

Pagina.

De Febribus intermittentibus - - 1.
— Hydrope - - - - - - 22.
— Ictero - - - - - - - 41.
— Scorbuto - - - - - - - 54.
— Scabie - - - - - - - 62.
— Vermibus - - - - - - 70.
— Hæmorrhoidibus - - - - - 72.
— Calculo renum & veſicæ urinariæ - - - - - - - - 91.
— Lue Venerea - - - - - - 101.
— Morbis ſexus fœminini ſingularibus - - - - - - - - - - 136.

De

Pagina.

De Morbis gravidarum & parturientium - - - - - - - - - - - 162.

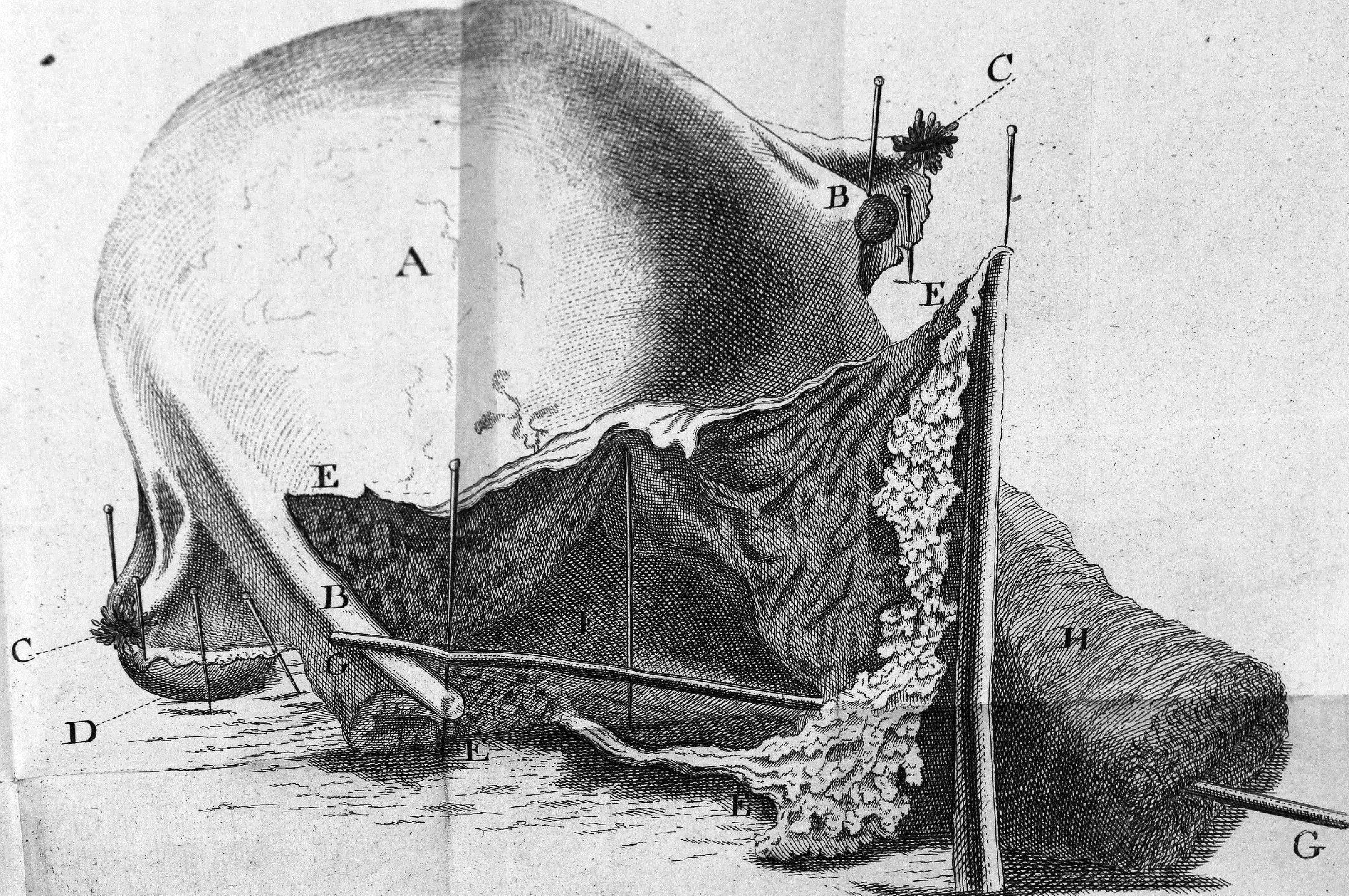
— Morbis & cura puerperarum - 179.

— Morbis infantum - - - - - 194.

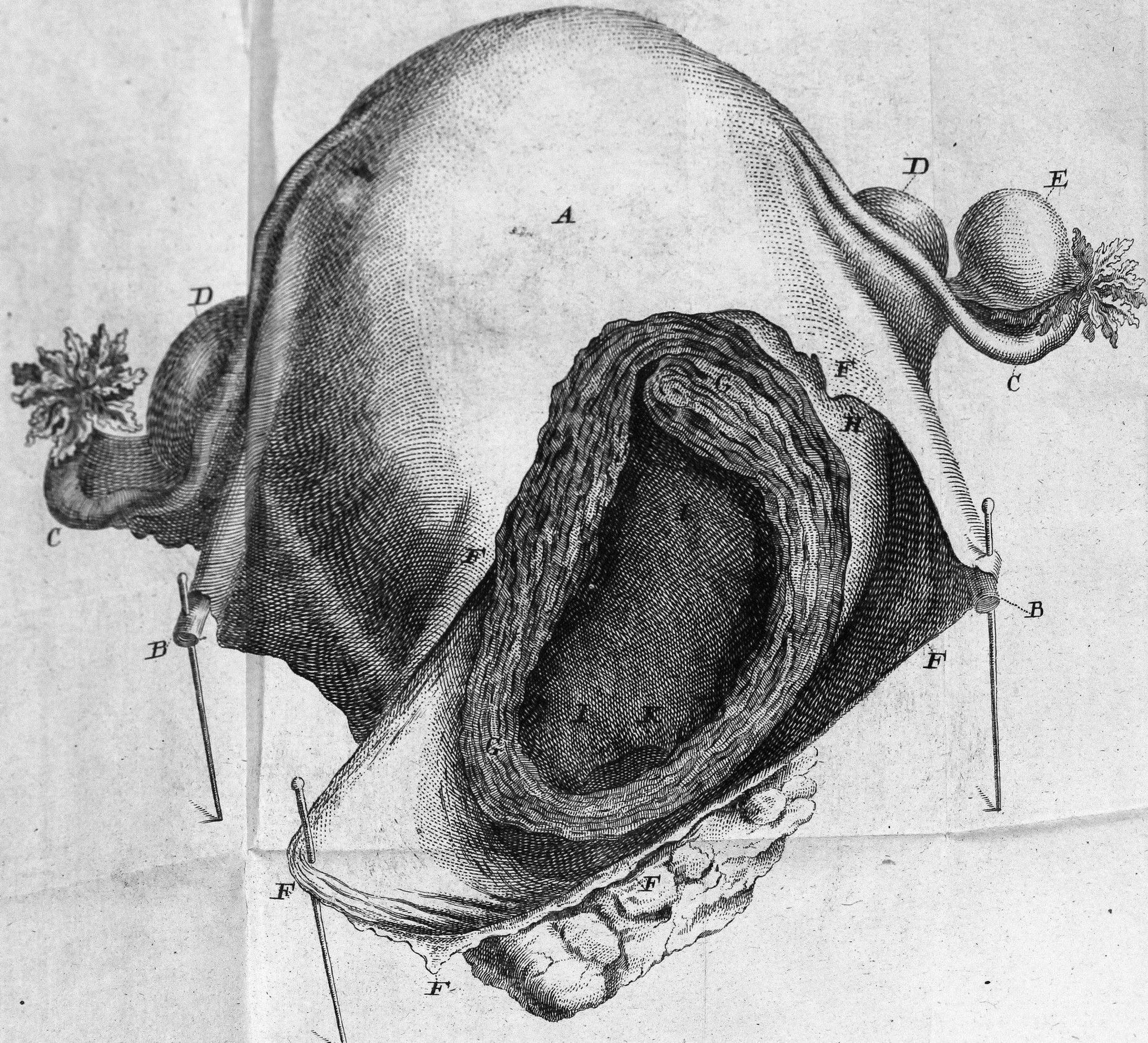
Index rerum maxime memorabilium cujusvis morbi in his binis Tomis contentarum.

Remedia.

Diviſio remediorum in ſuas claſſes.

Nach der Natur gezeichnet und geſtoche von L. Aſsner.

A
B
B
C
C
D
D
E
F
F
F
F
F
F
G
H